

Matti Vuorensyrjä

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2015

POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUN RAPORTEJA

POLIISIN PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2015

Matti Vuorensyrjä

POLIISIN PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2015

Vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyys
ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta

—

Matti Vuorensyrjä

Poliisiammattikorkeakoulu
Tampere, 2015

Matti Vuorensyrjä
POLIISIN PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN
VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2015
Vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen
työelämävastaavuudesta

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 114

ISBN 978-951-815-292-0 (painettu)
ISBN 978-951-815-293-7 (pdf)
ISSN 1455-8270

Taitto ja paino: Suomen Yliopistopaino – Juvenes Print, Tampere 2015

Med tanke på vad du vet idag och din livserfarenhet, skulle du söka dig till polisutbildningen och polisyrket igen om du fick göra om ditt yrkesval?

”Ja”

Varför?

”Arbetets art; ett människonära och omväxlande yrke som inte direkt kan jämföras med andra yrken.”

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	9
REFERAT	11
ABSTRACT	13
ALUKSI	15
1 JOHDANTO	17
2 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TOTEUTUS.....	19
2.1 Poliisikoulutuksen arviointi aiemmassa tutkimuksessa.....	19
2.2 Tutkimuksen toteutus ja aineistokuvaus.....	25
2.3 Kadon analyysi	29
3 POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN HAKEUTUMINEN: MOTIIVIT	31
4 TYÖLLISYYS	39
5 KÄYTTÄYTYMINEN, STRESSINHALLINTA JA TIIMITYÖSKENTELY	45
6 POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS	47
6.1 Yleinen poliisiosaaminen	47
6.2 Poliisikoulutus: kenttätoiminnan poliisiosaaminen	50
Kenttätoiminnan koulutusta koskevat jakaumahavainnot	50
Avointa palautetta kenttätoiminnan koulutuksesta	52
Opettajan kolumni	57
6.3 Poliisikoulutus: liikennevalvonnan poliisiosaaminen	59
Liikennevalvonnan koulutusta koskevat jakaumahavainnot	59
Avointa palautetta liikennevalvonnan koulutuksesta	61
Opettajan kolumni	64
6.4 Poliisikoulutus: tutkinnan poliisiosaaminen	66
Tutkinnan koulutusta koskevat jakaumahavainnot.....	66
Avointa palautetta tutkinnan koulutuksesta	67
Opettajan kolumni	74

7	KÄYTÄNNÖLLISET HARJOITUKSET SEKÄ TYÖHARJOITTELU- JA KENTTÄJAKSOT	79
7.1	Käytännöllisen harjoittelun merkitys.....	79
7.2	Opettajan kolumni	81
8	KOULUTUKSEN ALAKOHTAINEN MOTIVAATIO JA URASUUNNAT	83
8.1	Koulutuksen tuottama motivaatio kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan tehtäviin.....	83
8.2	Urasuunnat.....	84
9	SITOUTUMINEN JA URATASOT	89
9.1	Hakeutuisitko poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin uudelleen?.....	90
9.2	Todennäköisin uravaihtoehto omalla ammattiuralla.....	99
9.3	Valmistuneiden poliisien aspiraatiotaso: naispoliisit ja miespoliisit	101
9.4	Koulutusjohdon kolumni	103
10	PÄÄTELMÄT	105
	LÄHTEET	107
	KIRJALLISUUS	109
	LIITTEET	111
	Liite 1. Kyselylomake	111
	Liite 2. Frågeformulär	126

Poliisiammattikorkeakoulu

Tekijä Matti Vuorensyrjä		
Julkaisun nimi Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2015. Vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta		
Tiivistelmä <p>Tässä tutkimuksessa arvioitiin vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyyttä ja heidän saamansa poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta. Tutkimuksen aineistoperustana käytettiin lokakuussa 2014 toteutettua otosperustaista kyselytutkimusta. Vastaajia oli 144/261 ja vastausprosentti oli 55.2 %.</p> <p>Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2011 vaikuttavuusarviointitutkimuksesta vuoden 2013 tutkimukseen ja edelleen vuoden 2015 tutkimukseen. Työhistoria on aiempaa katkonaisempi. Työsuhteet ovat usein määräaikaista ja työ- ja työttömyysjaksot vuorottelevat vastavalmistuneilla poliiseilla keskenään. Huonon työllisyystilanteen tiedetään vaikuttavan kielteisesti urasitoutumiseen, mikä havaittiin myös tässä tutkimuksessa. Urasitoutuminen ja sitoutuminen poliisiin ammattiin ovat valmistuneiden poliisien keskuudessa kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Keskeinen toive valmistuneilla poliiseilla on, että he saisivat tehdä koulutuksensa mukaista työtä.</p> <p>Poliisin perustutkintokoulutuksen työelämävastaavuus on hyvä. Tutkinto antaa hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja myös hyvät poliisiosaamisen perusvalmiudet poliisiin ammattiin. Poliisin käyttämien tietojärjestelmien koulutus, voimankäyttökoulutus ja kenttätoiminnan koulutus yleisesti, rikosoikeuden koulutus sekä tutkinnan ja liikennevalvonnan perusteiden koulutukset ovat hyvätasoisia. Kehittämistä on tutkinnon vaativimmissa osissa, kuten rikostutkintaprosessin kokonaisuuden hahmottamisessa (esitutkintapöytäkirjan kokoaminen, tutkintaprosessin kokonaisuuden hallinta, tutkinnan päättäminen). Joiltakin osin valmistuneet poliisit toivovat tutkintoon lisää harjoittelua ja harjoittelumahdollisuuksia, kuten vaativien ajotilanteiden koulutuksessa (hälytysajo, liukkaan kelin ajoharjoittelu) sekä voimankäyttökoulutuksessa (rutiinien kehittyminen). Valmistuneet poliisit arvostavat omassa tutkinnossaan erityisesti käytännöllisiä harjoituksia sekä Poliisiammattikorkeakoululla että työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla.</p>		
Asiasanat Arviointi, koulutus, osaaminen, poliisi, poliisikoulutus, työllisyys, työttömyys, motivaatio, urasuunnittelu		
Sarjan nimi ja numero Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 114		
Kokonaissivumäärä 140	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen
Julkaisija Poliisiammattikorkeakoulu		

Polisyreshögskolan

Författare Matti Vuorensyrjä		
Publikationens namn Bedömning av genomslagskraften hos polisens grundexamensutbildning 2015. Sysselsättningen bland poliser som utexaminerats åren 2012–2013 och bedömningar av utbildningens arbetslivsmotsvarighet		
Referat <p>I den här undersökningen bedömdes sysselsättningen bland poliser som utexaminerats åren 2012–2013 och arbetslivsmotsvarigheten hos den polisutbildning de fått. Som materialbas för undersökningen användes en stickprovsbaserad enkät som genomfördes i oktober 2014. Antalet personer som svarade var 144/261 och svarsprocenten var 55,2 %.</p> <p>Sysselsättningsläget bland de utexaminerade poliserna har försämrats från undersökningen 2011 till undersökningen 2013, och vidare till undersökningen 2015. Polisernas arbetshistoria är mer fragmentarisk än tidigare. Arbetsförhållandena är ofta tidsbestämda och de nytexaminerade går igenom upprepade cykler av arbets- och arbetslöshetsperioder. Man vet att ett dåligt sysselsättningsläge påverkar karriärengagemanget negativt, vilket också observerades i den här undersökningen. Karriärengagemanget och engagemanget i polisyrket ligger ändå fortfarande på en god nivå bland utexaminerade poliser. En central önskan bland de utexaminerade är att få arbeta med sådant som motsvarar deras utbildning.</p> <p>Arbetslivsmotsvarigheten hos polisens grundexamensutbildning är god. Examen ger goda personliga färdigheter och också goda basfärdigheter i poliskunnande med tanke på polisyrket. Utbildningen i de informationssystem som polisen använder, utbildningen i maktmedel och i fältverksamhet i allmänhet, den straffrättsliga utbildningen samt utbildningarna i utredningens och trafikövervakningens grunder håller god standard. Det finns utrymme för utveckling i examens mer krävande delar, såsom gestaltandet av brottsutredningsprocessen som helhet (sammanställning av förundersökningsprotokoll, administration av utredningsprocesshelheten, avslutande av utredningen). Till viss del önskar de utexaminerade poliserna mer praktik och praktikmöjligheter i examen, såsom inom utbildningen i krävande körsituationer (utryckningskörning, övning vid halt väglag) samt utbildningen i maktmedel (utveckling av rutiner). I sin examen uppskattar de nytexaminerade poliserna särskilt de praktiska övningarna både vid Polisyreshögskolan och under arbetspraktik- och fältperioderna.</p>		
Nyckelord Bedömning, utbildning, kunnande, polis, polisutbildning, sysselsättning, arbetslöshet, motivation, karriärplanering		
Seriens namn och nummer Polisyreshögskolan, Rapporter 114		
Sidantal sammanlagt 140	Språk Finska	Sekretessgrad Offentlig
Förläggare Polisyreshögskolan		

Police University College

Author Matti Vuorensyrjä		
Title of publication Evaluation of the effectiveness of police recruit training program 2015. Employment and occupational validity of the program as assessed by police officers who graduated during 2012–2013		
Abstract <p>The current study consisted of an evaluation of the effectiveness of police recruit training program. It addressed the questions of the employment situation as well as the occupational validity of the training program as assessed by police officers who had graduated during 2012–2013. The research project was based on a sample-based survey conducted in October 2014. The number of respondents was 144/261 and the response rate was 55.2 %.</p> <p>The employment situation of recently graduated police officers has been weakening from the evaluation study conducted in 2011 to the study conducted in 2013 and further still to the current study conducted in 2015. Individual employment histories are more fragmentary than before. Often, the employment contracts are temporary and periods of employment combine with episodes of unemployment. Poor employment situation is known to have a negative effect on career commitment. The regularity was encountered also here in the current study. However, career commitment and commitment to the occupation of a police officer among the recently graduated police officers continues to be at a high level. What the young police officers hope for the most is that they can get a job that corresponds to their education.</p> <p>The occupational validity of the police recruit training program is good. The program provides the police cadets with good personal qualifications and also good police skills that correspond to the requirements of the occupation. Training of the information systems used by the police, use of force training and training of policing in general, criminal justice education, and the basics of criminal investigation and of traffic enforcement are all of high quality. There is still room for improvement on the most demanding parts of the program, such as conceiving of the criminal investigation process as a coherent whole (the assembly of a pre-trial investigation record, managing the totality of the criminal investigation process, and closing the case of investigation). It also appears that, to some extent, the program would benefit from increased amount of practical training and opportunities to practical exercises, according to the recently graduated police officers. Reference is made to demanding driving situations (driving in emergency situations, driving under slippery conditions) and to use of force training (the development of robust routines). What the police officer graduates particularly appreciate within the totality of the program is the opportunity to practical training, whether on the Police University College campus or during the practical training periods and periods of field work.</p>		
Keywords Evaluation, training, competence, police, police recruit training, employment, unemployment, motivation, career		
Publication series and number Police University College, Reports 114		
No. of pages 140	Language Finnish	Confidentiality Unclassified
Publisher Police University College		

ALUKSI

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa on siirretty tulosten aiempaa nopeatempoisempaan vakioraportointiin. Tutkimuksen keskeiset osat raportoidaan mahdollisimman pian tutkimuksen toteuttamisen jälkeen, jotta tuloksiin voidaan reagoida poliisikoulutuksessa ja Poliisiammattikorkeakoulun opetustyössä. Tutkimuksen aineistoa tullaan käyttämään myöhemmin myös erillistutkimuksissa, jotka julkaistaan tieteellisissä kausijulkaisuissa.

Tässä nyt käsillä olevassa vakioraportissa kuvataan tutkimuksen aineisto yleispiirteittäin ja raportoidaan motiiveja, työllisyyttä, osaamisen työelämävastaavuutta sekä uranäkymiä koskevat tulokset suorina jakaumina ja keskiarvoina. Tähän raporttiin ei sisälly vaikuttavuusarviointiin tavallisesti kuuluvia taustoittavia osia – koulutuksen tavoitekuvaus, koulutuksen arvioinnin teoriataustan kuvaus, aiemmat havainnot poliisikoulutuksen arviointitutkimuksista – eikä myöskään varsinaista tutkimuksellista analyysia. Poliisin perustutkintokoulutuksen tavoitteista saa hyvän kuvan uusimmista koulustrategisista asiakirjoista.

Vakioraporttiin sisältyy perusraportoinnin lisäksi uusi arviointia ja koulutuksen kehittämistä tukeva osa. Tutkimuksen tulosten perusteella koulutuksen suunnittelusta vastaaville henkilöille ja opettajille esitettiin muutamia sellaisia kysymyksiä, joihin arviointitutkimuksen tulokset olivat antaneet aiheen. Opettajien vastaukset raportoidaan osana tätä raporttia. Nämä jaksot on tässä raportissa sijoitettu jokaisen pääluvun loppuun *Opettajan kolumni* -nimisen otsikon alle.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin perustana on pitkäaikainen Poliisiammattikorkeakoulussa ja poliisilaitoksilla tehty kehittämistyö. Poliisikoulutuksen tavoitteista on keskusteltu ja niitä on pyritty määrittelemään Poliisiammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittäjähenkilöstön keskuudessa sekä yhteistyössä poliisilaitosten kanssa.

Vuosina 2008–2015 tähän keskusteluun ovat osallistuneet monet eri tahot. Nykyisen tutkimussarjan osalta keskustelun käynnisti Poliisiammattikorkeakoulun palautejärjestelmätyöryhmän vaikuttavuustyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Reetta Tuohi ja jäsenenä Merja Laitinen, Jarmo Koivisto, Timo Korander ja Matti Vuorensyrjä. Tämä ryhmä, yhdessä muiden palautejärjestelmätyöryhmän jäsenten kanssa, vastasi vuoden 2011 tutkimuksessa käytetyn kyselylomakkeen rakentamisesta ja oli mukana vuoden 2013 tutkimuksen toteutuksessa. Keskusteluun ovat kehitystyön eri vaiheissa osallistuneet myös työharjoittelun ohjaajat poliisilaitoksilla sekä Poliisiammattikorkeakoulussa seuraavat tiimit ja ryhmät: työssäoppimistiimi, laaturyhmä, viestintätiimi, liikennetiimi, valintayksikkö, koulutuksen johtoryhmä KOJO sekä opetussuunnitelmien kehittämisryhmä. Vuonna 2013 mukana olivat lisäksi Lingsoft -nimisen yrityksen kielenkääntäjät (kyselylomakkeen ruotsinnos), Jarmo Koivisto, Maritta Salminen, Ritva Lyytinen, Sari Laitinen, Maija Paulanieniemi, Aatos Juurijoki, Petri Alkiora, Tuire Salmi-Hiltunen, Matti Hänti, Matti Luoma, Merja Laitinen sekä Antti Aaltokallio.

Samat henkilöt ovat olleet mukana toteuttamassa vuoden 2015 arviointihan- ketta. Tällä kertaa erityisesti Jukka Korhonen, Petri Alkiora, Jarmo Koivisto, Tomi

Kataja yhdessä muiden voimankäyttötiimin opettajien kanssa, Kirsti Ruuska, Rami Rantala, Matti Luoma sekä Lauri Haapaniemi ovat antaneet oman vahvan asiantuntijapanoksensa raporttiin. He kirjoittivat tähän raporttiin sisältyvät *Opettajan kolumnit*. Kiitän myös kahta asiantuntijaa, jotka antoivat tämän tutkimuksen käsikirjoituksesta sen kehittämisen kannalta arvokkaat vertaisarvionsa.

Projekti ei olisi ollut mahdollinen ilman Sari Laitisen ja Jarmo Koiviston asiantuntemusta ja suurta apua. Kiitos.

Matti Vuorensyrjä

1 JOHDANTO

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllistymistä poliisin ammattitehtäviin ja heidän arvioitaan poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta. Tutkimuksen pääkysymykset olivat samat kuin aiemmissa poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinneissa.

- 1) Saavatko valmistuneet poliisit koulutustaan vastaavaa työtä?
- 2) Onko koulutuksen työelämävastaavuus hyvä siinä mielessä, että poliisikoulutus vastaa poliisin ammatin osaamisvaatimuksia?

Tutkimuksen kohdejoukkoon valittiin kurssit G16, P145, P146, P148, P149, P152 ja P153. Tavoitteena oli, että mukana on sekä keskimääräistä paremman että keskimääräistä huonomman työllisyystilanteen aikana valmistuneita kursseja. Aiemman tutkimuksen perusteella työllisyystilanne on ollut keskimääräistä parempi niillä kursseilla, joiden valmistumisajankohta osuu kesän loppupuolelle. Se on ollut keskimääräistä huonompi niillä kursseilla, joiden valmistumisajankohta osuu kevättalven eli kalenterivuoden alun kuukausiin. Tutkimukseen otettiin mukaan myös ainoa tutkittavan ajanjakson aikana valmistunut ruotsinkielinen kurssi G16.

Kohdejoukossa oli 261 valmistunutta poliisia, joista kyselylomakkeen palautti yhteensä 144 henkilöä (55.2 %). Kysely toteutettiin paperilomakkeilla, koska aiemman tutkimuksen perusteella on havaittu, että paperilomakkeita käytettäessä vastausprosentti on parempi kuin sähköisiä lomakkeita käytettäessä. Lisäksi näin toimittiin poliisilaitosten resurssitilanteen vuoksi. Lomakkeen täyttämiseen ei tarvinnut käyttää työaikaa, vaan lomake voitiin täyttää työajan ulkopuolella.

Kysely oli anonymi. Lomakkeita ei ollut numeroitu, eikä niitä voitu näin ollen karhuta niiltä henkilöiltä, jotka eivät olleet palauttaneet lomaketta määräaikaan (31.10.2014) mennessä. Kaikkia vastaajia kuitenkin informoitiin lomakkeiden palauttamisajankohdan jälkeen marraskuun alkupuolella siitä, että lomakkeen palauttaminen viimeisen palauttamisajankohdan jälkeen on yhä edelleen mahdollista ja että marraskuussa palautettujen lomakkeiden tiedot ehtivät mukaan tutkimukseen.

Vastausprosentti oli sikäli kohtuullisen hyvä, että vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on ollut huonompi kuin aiempina vuosina valmistuneiden tilanne. Työttömyys alentaa vastausprosenttia.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TOTEUTUS

2.1 Poliisikoulutuksen arviointi aiemmassa tutkimuksessa

Poliisikoulu (PK) ja Poliisiammattikorkeakoulu (PAKK) yhdistyivät vuoden 2008 alusta lukien. Poliisin perustutkintokoulutusta koskeva vaikuttavuusarviointi on toteutettu yhdistyneessä poliisioppilaitoksessa (Polamk) nyt kolme kertaa. Painopisteenä näissä tutkimuksissa on ollut valmistuneiden poliisien työllistymisen arviointi, minkä lisäksi on arvioitu poliisikoulutuksen tuottaman osaamisen työelämävastavuutta. Suuri osa poliisikoulutuksen vaikuttavuudesta menetetään, jos valmistuneet poliisit eivät työllisty poliisiin ammattiin tai muihin turvallisuusalan työtehtäviin, vaan jäävät työttömiksi, tai työllistyvät kokonaan muille toimialoille ja muihin ammatteihin. Työllisyys on tästä näkökulmasta katsottuna koulutuksen vaikuttavuuden perusedellytys kaikessa ammattiin ja ammattiosaamiseen tähtäävässä koulutuksessa.

Yhtä tärkeätä on arvioida, kuinka hyvin koulutuksen tuottama osaaminen vastaa ammatin osaamistarpeita. Poliisiammattikorkeakoulussa toteutettu vaikuttavuusarviointi perustuu ajatukseen, jonka mukaan valmistuneilla poliiseilla on koulutuksen työelämävastavuuden arvioinnin näkökulmasta sellaista tietoa, jota ei ole kenelläkään muulla. He ovat suorittaneet koko tutkinnon kaikkine oppisisältöineen 1–2 vuotta sitten, minkä lisäksi heillä on usean kuukauden tai jopa useamman vuoden kokemus poliisin ammatista eri puolineen.

Tutkimussarjan ensimmäisessä vaikuttavuusarvioinnissa valmistuneiden poliisien näkemystä täydennettiin heidän lähiesimiestensä arvioilla tutkinnon suorittaneiden ammattiosaamisesta. Havaintojen mukaan valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä käsitykset olivat suhteellisen lähellä toisiaan, eikä tästä syystä katsottu tarpeelliseksi toteuttaa lähiesimieskyselyä jokaisella vaikuttavuusarvioinnin toteutuskerralla. Lähiesimieskyselyyn osana vaikuttavuusarviointia kuitenkin palataan tulevaisuudessa.

Aiempi arviointitutkimus on kohdistunut varsin laajasti poliisikoulutuksen eri puoliin. Taulukkoon 2.1 on koottu aiempaa arviointitutkimusta noin 20 vuoden ajalta. Kooste on alun perin laadittu vuoden 2011 vaikuttavuusarvioinnin yhteydessä, mutta se kuvataan soveltuvin osin päivitettyinä myös tässä raportissa.

Taulukko 2.1. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksia, työelämävastaavuuden tutkimuksia ja niiden keskeisiä tuloksia

	Tutkimuksen kohdejoukko/kurssit	Kursien valmistumisajankohdat	Aineistot ja menetelmät	Poliisin perustutkintokoulutuksen vahvuudet	Poliisin perustutkintokoulutuksen kehittämiskohteet
Virta & Raivola (1994)	–	–	Yhteiskunnallista vaikuttavuutta selvittävät kyselyt (avokysymyksiä) keskeisille sidosryhmille, mm. työharjoittelun yhdyshenkilöille ja poliisilaitosten komisarioille ja ylikomisarioille Sisällönanalyysi	Poliisin tietoliikennejärjestelmät ja ATK, poliisin yhteiskunnallisen roolin ymmärtäminen, lainsäädännön tuntemus, hyvät perustiedot tavallisimpien rikosten tunnusmerkeistä ja nimikkeistä, kriminaalitekniiikka ja rikosoikeus, lomakkeiden täytminen, voimankäyttövalmiudet, järjestyksen valvonta, päivyystys ja asiakaskontaktit	Rikostutkimnan tekniiikka ja taktiikka, kuulustelutaidot, ennalta estävä toiminta, poliisitaktiikka
Valto (1998)	P42, P43, P44, P55, P56, P57, P58, P59	Viivästettynä kyselynä kursseille P55 ja P56, joilta opiskelijat valmistuivat 4/1998 ja 6/1998	Kyselyt poliisiopiskelijoille ja valmistuneille poliiseille Strukturoitu osa ja avokysymysten osa Tilastollinen perusanalyysi	Poliisin tietojärjestelmät ja ATK, lainsäädäntö, voimankäyttö, liikenne, asiakaskontaktit, kielelliset valmiudet	Ulkomaalaiskontaktit, päivyystehtävät, lähipoliisitoiminta, monipartiotoiminta, rikostutkintatekniiikka, huumeet
Koivisto & Silvola (2000)	P57A	9/1998	Ennakkokysely, kysely sekä haastattelut valmistuneille poliiseille ja työharjoittelun ohjaajille Tilastollisen perusanalyysi	Tietojärjestelmät ja ATK, lainsäädännön opetus, voimankäyttökoulutus, tutkintokoulutuksen monipuolisuus	Opetuksen liiallinen teoreettisuus, ”harjoituksia lisäävä kautta linjan” Opetuksen teoreettisuus, liian vähän käytännön harjoituksia, oppiaineiden välinen koordinaatio, yleisaineet (muut kuin ammattiaineet)

Rajamäki (2005)	Vuosien 2003 ja 2004 aikana perustutkimnon suorittaneet (15 kurssia), joista ryväsotanta (25 %)	-	Rikostutkimnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliisille, vertailuryhmänä 30 rikostutkimnan esimiestä Tilastollinen perusanalyysi	Kriminaalitalitietä: rikosilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen, alustava puhuttelu rikoksen selvittämisen kannalta Kriminaalitekniiikka: kolari-paikkapiirros, tapahtumapaikan dokumentointi Tietojärjestelmät: rikosilmoitusjärjestelmän käyttäminen, poliisin tietojärjestelmien käyttäminen	Kriminaalitalitietä: pakko-keinojen käyttäminen rikosten selvittämisessä, kuulustelu suoritukseksi Kriminaalitekniiikka: tapahtumapaikan tekninen tutkiminta, muotojalkien esillehaku ja taltiointi Tietojärjestelmät: tietoturvan merkitys käytännön poliisityössä, pakkokeinojen kirjaaminen
Koivisto & Tuohi (2006)	P63, P68, P74, P77, P87, P88	11/1999, 11/2000, 11/2001, 5/2002, 11/2003, 1/2004	Kysely valmistuneille poliisille ja heidän esimiehilleen Tilastollinen perusanalyysi	Tutkintokoulutuksen monipuolisuus ja laaja-alaisuus, opettajien ja kouluttajien ammattitaito ja motivoituneisuus, tietojärjestelmät ja ATK, voimankäyttökoulutus, rikosoikeus, oikeustieteelliset aineet	Rikostutkimnan koulutus (sirpaleisuus), kuulustelut, esitutkintapöytäkirjan laatiminen, psykologia, oppiaineiden välinen koordinaatio, liian vähän käytännön harjoituksia
Luoma (2006)	Vuosien 2003 ja 2004 aikana perustutkimnon suorittaneet (15 kurssia), joista ryväsotanta (25 %)	-	Liikennevalvonnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliisille, kysely lähetettiin myös 30 esimiehelle liikennevalvonnanassa Tilastollinen perusanalyysi	Liikennevalvonta: rikoskirjaaminen, rangaistusvaatimusten kirjaaminen, rattijuopumusvalvonta Ajoneuvokoulutus: poliisiastion käsittely, taloudellisuusajo, poliisiastion huolehtiminen	Liikennevalvonta: ajo- ja lepoaikasäännösten tunteminen, kuormitusvalvonta, eläinkuljetusten valvonta Ajoneuvokoulutus: hälytysajo, ajaminen vaativissa olosuhteissa

Immonen (2007)	-	-	<p>Toimintatutkimus, jossa käyettiin opintojaksovaltuutettujen tuloksia, ohjatun työharjoittelujakson arviointiaineistoja, tekstiaineistoja ja haastatteluja, tavoitteena oli perustutkinto koulutuksen työelämävastaavuuden arviointi, työharjoittelujaksolle siirtyminen, ammatilliset valmiudet ja ammatteellisuus</p>	<p>Tutkimnon työelämävastaavuus on hyvä, se tuottaa hyvän peruspoliisiosaamisen, opetus on yleisesti ottaen korkeatasoista.</p> <p>Sekä opettajien että opiskelijoiden motivaatio ja valmiudet/osaaminen ovat hyviä</p> <p>Yksittäisistä oppiaineista tutkimon vahvuuksia ovat ainakin rikosoikeus, rikosilmoitusten vastaanotto ja Patjan käyttö, poliisin rekistereiden käyttötaidot, kenttä- ja hälytystoiminnan jakson opinnot kokonaisuudessaan, liikennevalvonnan perusasiat</p>	<p>Pedagoginen strategia puuttuu</p> <p>Yksittäisistä oppiaineista kehittämistä on ainakin seuraavissa aineissa:</p> <p>ATK:n perusopetus, ruotsin kieli, ajotaitojen tasoerot koulutukseen tulevilla, rikostutkinta ennen teemaopetukseen siirtymistä vuonna 2006, mutta ei sen jälkeen</p>
Vuorensyrjä (2011)	P126-P129	7/2009-12/2009	<p>Kysely valmistuneille poliiseille ja heidän esimiehilleen, poikkeuslakkausaineisto</p> <p>Tilastollinen perusanalyysi</p> <p>Sisällönanalyysi</p>	<p>Valmistuneilla hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja soveltuvuus poliisin ammattiin, etenkin vastuuntunto ja ammatillisuus</p> <p>Hyvä ja kattava peruspoliisiosaaminen</p> <p>Kenttätoiminta, valvonta- ja hälytystehtävät, voimankäyttökoulutus, poliisin tietojärjestelmät (Patja), rikosoikeus</p>	<p>Teorian ja käytännön sulauttaminen toimii suurella osalla tutkintoa, mutta ei kaikissa oppiaineissa</p> <p>Tutkimuksen oppiaineet sisältävät laajan ja monimutkaisen kokonaisuuden, joka käsittelee oppimissa omaksumismahdollisuuksiin nähden suhteellisen lyhyessä ajassa. Tutkimuksen arvo on merkitys osana laajempaa kokonaisuutta hahmottuu usein vasta työelämässä.</p> <p>Motivaatio liikennevalvontaan ja tutkintaan</p>

<p>Vuorensyrjä & Ranta (2013)</p>	<p>G13, G14, G15, P131, P133, P135, P137, P139, P141</p>	<p>12/2009–12/2011</p>	<p>Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliisille, poikkeuksellisesti kausineisto</p> <p>Tilastollinen perusanalyysi</p> <p>Sisällönanalyysi</p>	<p>Valmistuneiden poliisien ammatin- ja urasitoutuneisuus on erittäin vahva, työllistymisvaikeuksista huolimatta</p> <p>Peruspoliisiosaaminen, jonka Poliisiammattikorkeakoulusta saa, on pakettina hyvä ja kattava</p> <p>Poliisikoulutuksen keskeinen pedagoginen vahvuus on, että se sisältää käytännön harjoittelua yhtäältä lähiopintojaksolla ja toisaalta työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla</p> <p>Yksittäisistä oppiaineista erityisen hyviä työelämävästävyyden näkökulmasta ovat voimankäytökoulutus, kenttätoiminnan koulutus yleisesti, poliisin tietojärjestelmien koulutus (Patja), rikosoikeuden koulutus, lainsäädännön koulutus yleisesti sekä liikennevalvonnan perusteiden koulutus</p>	<p>Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2009 puolivälissä vuoden 2011 loppuun kuluella ajanjaksoilla. Etenkin työllistyminen heti tutkinnon jälkeen on heikentynyt.</p> <p>Ongelmia aiheuttaa erityisesti pitkittynyt työttömyys. Poliisikoulutettua työvoimaa voidaan menettää pysyvästi poliisin ammatillisesta työvoimatarjonnasta, jos työttömyysjaksot pitkiävät.</p> <p>Esitutinnan ja rikostutkintaprosessin kokonaisuuden merkitys ei näytä jäsentyvän kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutuksen olisi sisällettävä konkreettisia, alusta loppuun tehtäviä tavallisten juttujen harjoituskokonaisuuksia, jotta kokonaisuus hahmottuisi opiskelijoille selkeämmin.</p> <p>Osa opiskelijoista toivoo tutkintoon lisää liikennevalvonnan teknisten välineiden koulutusta. Myös ajo-opetusta ja ajoharjoittelua on toivottu lisää.</p>
---------------------------------------	--	------------------------	--	---	---

<p>Vuorensyryjä, (2015) (tämä tutkimus)</p>	<p>G16, P145, P146, P148, P149, P152, P153</p>	<p>7/2012–9/2013</p>	<p>Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliisille, poikkitieteellisiä kausaineisto Jakaumakuvaukset Avovastausaineiston raportointi, ei avovastauksen analyysia</p>	<p>Valmistuneiden poliisien heikentyneestä työllisyystilanteesta huolimatta tutkimuksen kohdekursseilta valmistuneet ovat pääosin tyytyväisiä poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Ura- ja ammattitoutumisen taso on edelleen hyvä, vaikka se on jonkin verran heikentynyt.</p> <p>Osaaminen on säilynyt kaikilta osin hyvällä tasolla ja vahvuudet ovat samoja kuin aiemmin: henkilökohtaiset valmiudet ja poliisin perusosaaminen opitaan tutkimuksessa kattavasti ja hyvin. Poliisin tietojärjestelmien käyttö, voimankäyttö ja rikosoikeus koulutetaan ja osataan valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan erittäin hyvin.</p>	<p>Valmistuneiden poliisien työttömyys on lisääntynyt ja yhä suurempi osa työsuhteista on muuttunut määräaikaisiksi. Tämän kehityksen vaikutukset ovat alkaneet heijastua vähitellen myös poliisien ura- ja ammattitoutumiseen. Ura- ja ammattitoutumisen taso on jonkin verran huonompi kuin aiemmin, nimenomaan työttömyysjaksoista kärsineiden valmistuneiden poliisien keskuudessa.</p> <p>Edellisen vaikuttavuusarvioinnin tapaan voidaan todeta, että esitutkimnan ja rikostutkimintaprosessin kokonaisuus ei jäsennyt kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutuksen olisi sisällettävä konkreettisia, alusta loppuun saakka tehtäviä tavallisten juttujen harjoituskokonaisuuksia, jotta kokonaisuus hahmottuisi opiskelijoille selkeämmin.</p> <p>Osa valmistuneista poliiseista toivoo tutkintoon lisää vaativien tilanteiden kuten hälytysajon ajo- ja harjoittelua sekä voimankäyttö- ja koulutusta voimankäyttöosaamisen rutiinien vakiinnuttamiseksi.</p>
---	--	----------------------	---	---	---

2.2 Tutkimuksen toteutus ja aineistokuvaus

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi on toteutettu nykyisessä muodossaan kolme kertaa. Ensimmäisellä kerralla arvioita pyydettiin sekä valmistuneilta poliiseilta että heidän lähiesimiehiltään. Kahdella jälkimmäisellä kerralla arviointi on perustunut vain valmistuneiden poliisien arvioihin. Valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä arviot olivat vuoden 2011 tutkimuksessa samansuuntaisia, eikä tutkimuksen ole haluttu vievän lähiesimiesten eli käytännössä alipäällystön työaika. Jatkossa on kuitenkin tärkeää, että arvioinnin tuloksia kontrolloidaan tasaisin väliajoin myös loppukäyttäjäorganisaatioiden näkökulmasta eli lähiesimiesten ja poliisilaitosten arvioihin perustuen. (Ks. Taulukko 2.2.)

Vaikuttavuusarviointi aloitettiin vuonna 2011 suomenkielisten kurssien aineistolla. Kahdessa jälkimmäisessä tutkimuksessa arviointi on perustunut sekä suomenkielisiltä että ruotsinkielisiltä kurseilta valmistuneiden poliisien arvioihin.

Vastausosuus uusimmassa arvioinnissa oli 55.2%. Kysely toteutettiin perinteisenä paperilomakekyselynä 20.10.2014–31.10.2014 välisenä aikana. Paperilomakkeiden avulla toteutettu tutkimus on jonkin verran työläämpi kuin sähköinen kyselytutkimus, mutta näyttää siltä, että vastausaktiivisuus on paperilomakkeita käytettäessä suurempi kuin sähköisiä lomakkeita käytettäessä. Myös aineiston laatu on parempi. Esimerkiksi avoimet vastaukset ovat olleet laajempia paperilomakkeita käyttäneissä kyselyissä kuin sähköisissä kyselyissä.

Taulukko 2.2. Poliisin perustutkintokoulutuksen arviointitutkimukset 2011–2015

Tutkimus	2011	2013	2015	n/N
Toteutus	2/2011–3/2011 paperilomakkeet valmistuneille poliiseille ja heidän lähiesimiehilleen	10/2012–11/2012 sähköiset lomakkeet valmistuneille poliiseille	10/2014–11/2014 paperilomakkeet valmistuneille poliiseille	
Kurssit	P126–P129	G13, G14, G15 P131, P133, P135, P137, P139, P141	G16 P145, P146, P148, P149, P152, P153	
Valmistumisajankohta	7/2009–12/2009	12/2009–12/2011	7/2012–9/2013	
Raportointi	Vuorensyryjä, 2011	Vuorensyryjä & Ranta, 2013	Vuorensyryjä, 2015 (tämä tutkimus)	
Vastaajia	105/165	120/241	144/261	369/667
Vastausprosentti	63.6 %	49.8 %	55.2 %	55.3 %

Tyypillinen vastaaja uusimmassa kyselyssä oli 26–30 -vuotias mies, jonka koulutustaustana oli ylioppilastutkinto. Poliisin ammattityökokemusta tutkinnon suorittamisen jälkeen oli keskimäärin 14½ kuukautta. Suurin osa työkokemuksesta oli kertynyt rikostorjunnan työtehtävissä. Myös valvonta- ja hälytystehtävien työkokemusta oli suhteellisen paljon, mutta sen osuus kokemuskertymässä on vähentynyt viime vuosien aikana. Selvästi suurempi osa vastaajista kuin aiemmin raportoi, että ei kyselyn vastaushetkellä työskennellyt poliisihallinnon palveluksessa (28 %). (Ks. Taulukot 2.3. – 2.12.)

Naisten ja miesten osuudet aineistossa ovat säilyneet lähes ennallaan vuosien 2011–2015 välisenä aikana. Naisten aiempaa jonkin verran pienempi osuus uusimmassa aineistossa (25.9 %) ei aiheudu siitä, että naisten vastausaktiivisuus olisi nyt ollut pienempi kuin ennen. Naisten vastausaktiivisuus oli tavanomaiseen tapaan jonkin verran suurempi kuin miesten. Kyse on siitä, että tutkimuksen otoksessa oli tällä kerralla suhteellisesti vähemmän naisia (23.0 %) kuin aiemmin. Vuoden 2013 tutkimuksen otoksessa naisia oli 27.4 %. Vuoden 2011 tutkimuksen otoksessa heitä oli 26.7 %. (Taulukko 2.3.)

Taulukko 2.3. Sukupuoli

	Mies	Nainen	n/N
2011	72.4 %	27.6 %	105/105
2013	69.7 %	30.3 %	119/120
2015	74.1 %	25.9 %	143/144
Yhteensä	72.2 %	27.8 %	367/369

Uusimman tutkimuksen aineistossa 26–35 -vuotiaita oli suhteellisesti enemmän kuin aiemmin. Nuorimman ja vanhimman ikäryhmän valmistuneita poliiseja oli suhteellisesti vähemmän kuin aiemmissa tutkimuksissa. Koulutustaustan jakaumassa ylioppilastutkinnon suorittaneiden osuus oli vähentynyt ja se on uusimmassa aineistossa 53.8 %. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli selvästi kasvanut ja se on vuoden 2015 aineistossa 8.4 %. (Taulukot 2.4. ja 2.5.)

Taulukko 2.4. Ikä

	≤ 25	26–30	31–35	≥ 36	n/N
2011	18.3 %	57.7 %	13.5 %	10.6 %	104/105
2013	22.0 %	48.3 %	15.3 %	14.4 %	118/120
2015	17.6 %	52.8 %	20.4 %	9.2 %	142/144
Yhteensä	19.2 %	52.7 %	16.8 %	11.3 %	364/369

Taulukko 2.5. Koulutustausta

	2011	2013	2015
Ylioppilastutkinto	61.9 %	55.8 %	53.8 %
Toisen asteen ammatillinen tutkinto	19.0 %	21.7 %	18.9 %
Opistoasteen tutkinto	4.8 %	4.2 %	5.6 %
Ammattikorkeakoulututkinto, ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai alempi korkeakoulututkinto	12.4 %	15.0 %	13.3 %
Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri	1.9 %	3.3 %	8.4 %
n/N	105/105	120/120	143/144

Tähän tutkimukseen vastanneilla valmistuneilla poliiseilla oli vastaushetkellä keskimäärin 14½ kuukautta poliisin ammattityökokemusta poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistumisen jälkeen. Tämä on vain jonkin verran vähemmän kuin aiemmissa tutkimuksissa. Työkokemuskertymän keskihajonta (s) on ollut vuosien 2013 ja 2015 tutkimuksissa selvästi suurempi kuin vuoden 2011 tutkimuksessa. Syynä on ilmeisesti se, että työllisyystilanne on näiden vuosien aikana heikentynyt ja samalla määräaikaista työsuhteita on nyt enemmän kuin aiemmin. Työttömyysjaksot eivät jakaudu tasaisesti koko vastaajapopulaatiossa. Vuoden 2011 otokseen kuuluneet poliisit valmistuivat poliisin perustutkintokoulutuksesta hyvän työllisyystilanteen aikana loppuvuonna 2009. (Taulukko 2.6.)

Taulukko 2.6. Kuinka paljon sinulla on poliisihallinnon työkokemusta poliisin perustutkinnosta valmistumisen jälkeen? (kk)

Vuosi	ka.	s	n/N
2011	15.02	4.32	105/105
2013	15.09	10.85	119/120
2015	14.36	7.73	144/144
Yhteensä	14.79	8.15	368/369

Valmistuneiden poliisien sijoittuminen eri tehtävälueille on muuttunut viime vuosien aikana. Uusimmassa aineistossa suurin osa työkuukausista valmistumisen jälkeen on tehty rikostorjunnassa. Liikennevalvonnan ja valvonta- ja hälytystehtävien osuudet ovat vähentyneet. Koska analysoitavia havaintoyksiköitä (työkuukausia) on aineistossa niin paljon, voidaan varsin luotettavasti todeta, että valmistuneet poliisit ovat viime vuosien aikana sijoittuneet aiempaa suuremmalla todennäköisyydellä rikostorjuntaan ja ”muihin tehtäviin” ja aiempaa pienemmällä todennäköisyydellä valvonta- ja hälytystehtäviin sekä liikennevalvonnan tehtäviin. (Taulukko 2.7.)

Taulukko 2.7. Valmistuneiden poliisien työkokemus (kk) tehtäväalueittain valmistumisen jälkeen

	Valvonta- ja hälytystehtävät	Rikostorjunta	Liikennevalvonta	Muu tehtäväalue	Yhteensä
2011	44.7 %	38.5 %	13.0 %	3.8 %	1612 kk (100 %)
2013	41.5 %	38.4 %	13.9 %	6.2 %	1984 kk (100 %)
2015	30.9 %	49.7 %	7.5 %	12.0 %	2106 kk (100 %)

Vastaajille esitetty kysymys siitä, mille tehtäväalueelle hänen nykyinen työnsä pääasiassa sijoittuu, antaa hieman erilaisen kuvan tästä samasta asiasta. Valvonta- ja hälytystehtävissä kyselyajankohtana toimineiden osuus on vähentynyt, mutta liikennevalvonnassa ja ”muissa tehtävissä” toimineiden osuus on lisääntynyt, kuten myös niiden osuus, jotka eivät vastaushetkellä toimineet poliisihallinnon palveluksessa lainkaan. Rikostorjunnassa toimineiden osuus on säilynyt käytännössä ennallaan.¹

Taulukko 2.8. Mille tehtäväalueelle nykyinen työsi pääasiassa sijoittuu?

	2013	2015
Valvonta- ja hälytystehtävät	37.5 %	16.1 %
Rikostorjunta / lyhytkestoinen rikostutkinta	27.5 %	23.8 %
Rikostorjunta / pitkäkestoinen rikostutkinta	13.3 %	15.4 %
Liikennevalvonta	4.2 %	8.4 %
Muu tehtäväalue poliisihallinnossa	4.2 %	8.4 %
En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa	13.3 %	28.0 %
n/N	120/120	143/144

Kyselyyn vastanneista suurimman osan olivat työllistäneet (nykyinen työpaikka) Oulun poliisilaitos (19.8 %), Helsingin poliisilaitos (12.1 %) sekä Itä-Uusimaa, Länsi-Uusimaa ja Etelä-Savo (8.8 % kukin).

¹ On huomattava, että Taulukon 2.8 jakaumassa ovat mukana myös ne, jotka eivät tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa, Taulukon 2.7 jakauma kuvaa poliisissa kertyneen ammattityökokemuksen jakaumaa.

Ruotsinkielisiä kursseja on ollut mukana vuosien 2013 ja 2015 tutkimuksissa. Suomenkielisiltä kursseilta valmistuneita vastaajia on näissä aineistoissa yhteensä 235 (89.7 %) ja ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneita 27 (10.3 %), kahden vastaajan kurssi ei ollut tiedossa.

2.3 Kadon analyysi

Vaikuttavuusarvioinnin aineistoa on voitu verrata otokseen muutamien keskeisten ominaisuuksien suhteen. Otoksesta tunnetaan ikäjakauma, sukupuolijakauma, tutkimuksen kohdekurssien tarkka työllisyysjakauma kyselyajankohtana eli lokakuussa 2014 sekä valmistuneiden poliisien kurssikielen mukainen jakauma (suomenkielisiltä kursseilta valmistuneet, ruotsinkieliseltä kurssilta valmistuneet). Kyselytutkimuksen aineisto edustaa otosta hyvin, kun vertailun kriteereinä käytetään edellä mainittuja muuttujia.

Kyselyyn vastasivat jonkin verran keskimääräistä suuremmalla todennäköisyydellä naiset, 26 vuotta täyttäneet tai sitä vanhemmat, ”muussa työssä tai työmarkkina-asemassa” kyselyajankohtana olleet sekä ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneet poliisit. Erot vastausaktiivisuuksissa olivat kuitenkin pieniä. Esimerkiksi suurimman ikäryhmän valmistuneita poliiseja (26–30 -vuotiaat) oli otoksessa 51.7 % ja kyselytutkimuksen aineistossa 52.8 %, työttömiä vastaavasti 17.6 % ja 16.7 %. Suomenkielisiltä kursseilta valmistuneita oli otoksessa 93.5 % ja aineistossa 92.4 %. (Ks. Taulukot 2.9.–2.12.)

Tutkittujen kriteerien perusteella näyttää siltä, että aineiston edustavuus suhteessa otokseen on hyvä. On kuitenkin mahdollista, että on joitakin sellaisia ominaisuuksia, jotka erottavat kyselytutkimukseen vastanneet ja koko otoksen toisistaan, vaikka tässä tällaisia eroja ei havaittu.

Taulukko 2.9. Ikäjakauma otoksessa ja kyselytutkimusaineistossa

Ikä	Otos (Primus*)	Vaikuttavuusarviointi 2015
≤ 25	19.5 %	17.6 %
26–30	51.7 %	52.8 %
31–35	20.3 %	20.4 %
≥ 36	8.4 %	9.2 %
Yhteensä	261	142/144

* Laitinen (2014)

Taulukko 2.10. Sukupuolijakauma otoksessa ja kyselytutkimusaineistossa

	Otos (Primus*)	Vaikuttavuusarviointi 2015
Mies	77.0 %	74.1 %
Nainen	23.0 %	25.9 %
Yhteensä	261	143/144

* Laitinen (2014)

Taulukko 2.11. Työmarkkina-aseman jakauma kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana otoksessa ja kyselytutkimusaineistossa

Tutkimuksen kohdekurs- sien työmarkkina-asema, lokakuu 2014	Otos (Työllistymisraport- ti, opiskelijapalvelut*)	Vaikuttavuusarviointi 2015
Poliisityöhön työllistyneitä	70.5 %	68.1 %
Työttömiä	17.6 %	16.7 %
Muu työ tai työmarkkina-asema	11.9 %	15.3 %
Yhteensä	261	144/144

* Koivisto (2014a)

Taulukko 2.12. Valmistuneiden poliisien jakauma kurssikielen mukaan otoksessa ja kyselytutkimusaineistossa

Valmistuneet poliisit kurssikielen mukaan	Otos (Primus*)	Vaikuttavuusarviointi 2015
Ruotsinkieliseltä kurssilta valmistuneiden osuus	6.5 %	7.5 %
Suomenkielisiltä kursseilta valmistuneiden osuus	93.5 %	92.4 %
Yhteensä	261	143/144

* Koivisto (2014b)

3 POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN HAKEUTUMINEN: MOTIIVIT

Koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiiveja koskeva kysymyssarja on suunniteltu osaksi kyselyn rakennetta, jotta kyselystä muodostuisi vastaajien näkökulmasta mahdollisimman mielekäs kokonaisuus. Kysely etenee koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiiveista työllistymiseen ja työllistymiskokemuksiin, henkilökohtaisten perusvalmiuksien arviointiin poliisityössä ja koulutuksen tuottaman poliisiosaamisen arviointiin työn vaatimusten näkökulmasta. Kyselyn loppupuolella valmistunutta poliisia pyydetään arvioimaan omaa uratulevaisuuttaan ja -tavoitteitaan.

Vastaajilta kysyttiin motiivikysymyssarjan otsikossa, ”Miksi hakeuduit aikanaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin?” Kysymyksen tarkempi muotoilu oli: ”Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?” (Väittämänä esimerkiksi: ”Vaihteleva, monipuolinen työ, ei ole kahta samanlaista päivää”) [1 = Ei lainkaan tärkeä, ..., 5 = Erittäin tärkeä]

Motiivianalyysi on osoittautunut mielenkiintoiseksi osaksi tutkimusta ja se on haluttu säilyttää arviointitutkimuksessa mukana. Motiivimittari, jota kyselyssä on käytetty, on niin ikään osoittautunut toimivaksi. Se vastaa koulutukseen hakeutumisen motiivikokonaisuutta niin, että sen ulkopuolelle ei näytä jäävän monia ainaakaan merkittäviä motiivitekijöitä. Se myös faktoroiutuu sisällöllisesti mielekkäällä ja teknisesti validilla ja luotettavalla tavalla neljäksi – tai vaihtoehtoisen tulkintakehikon mukaan viideksi – toisistaan erilliseksi motiiviulottuvuudeksi, jotka korreloivat keskenään vähän tai eivät lainkaan. Tätä osoittaa myös se, että havaintomatriisi voidaan perustellusti kuvata ja analysoida sekä suorakulmaisen että vinokulmaisen rotaatiomenetelmän avulla. Motivaatioulottuvuudet ovat sisällöllisesti uskottavia ja ratkaisun rakennevaliditeetti on hyvä. Ulottuvuuskohtaisia indikaattorimuuttujia on kuitenkin nykyisessä ratkaisussa käytännössä minimimäärä. Ratkaisu tarvitsee jatkossa tuekseen nykyistä useampia indikaattorimuuttujia. (Vuorensyrjä, 2011; Vuorensyrjä & Ranta, 2013.)

Kuvioiden 3.1–3.5 perusjakaumat on jaoteltu aineistoon sopivan faktoriratkaisun mukaisesti (Taulukot 3.1 ja 3.2). Tärkeimpiä yksittäisiä motivaatiotekijöitä valmistuneille poliiseille olivat ”vaihteleva, monipuolinen työ, ei ole kahta samanlaista päivää” (keskiarvo 4.6 Likert-asteikolla 1–5), ”ammatin käytännönläheisyys” (ka. 4.2), ”sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen” (ka. 4.2), ”minua kiinnostivat erityisesti kenttätöiminta, hälytys- ja valvontatehtävät” (ka. 4.2) ja ”halu auttaa muita ihmisiä” (ka. 4.0).

Tulokset vastaavat aiempien vaikuttavuusarviointien tuloksia ja myös yleisemmin koulutuksen ja työn tutkimuksen tuloksia siinä mielessä, että sisäiset motivaatiotekijät koetaan tärkeämmiksi kuin ulkoiset motivaatiotekijät. Kuitenkin myös ulkoiset motivaatiotekijät ovat valmistuneille poliiseille tärkeitä ja niillä on paikkansa osana koulutuksen ja työn kehittämisen kokonaisuutta. Työllisyyden ja palkan merkitys korostuu työllisyystilanteen heikentyessä.

Taulukko 3.1. Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motivaatiotekijät, faktoriratkaisu

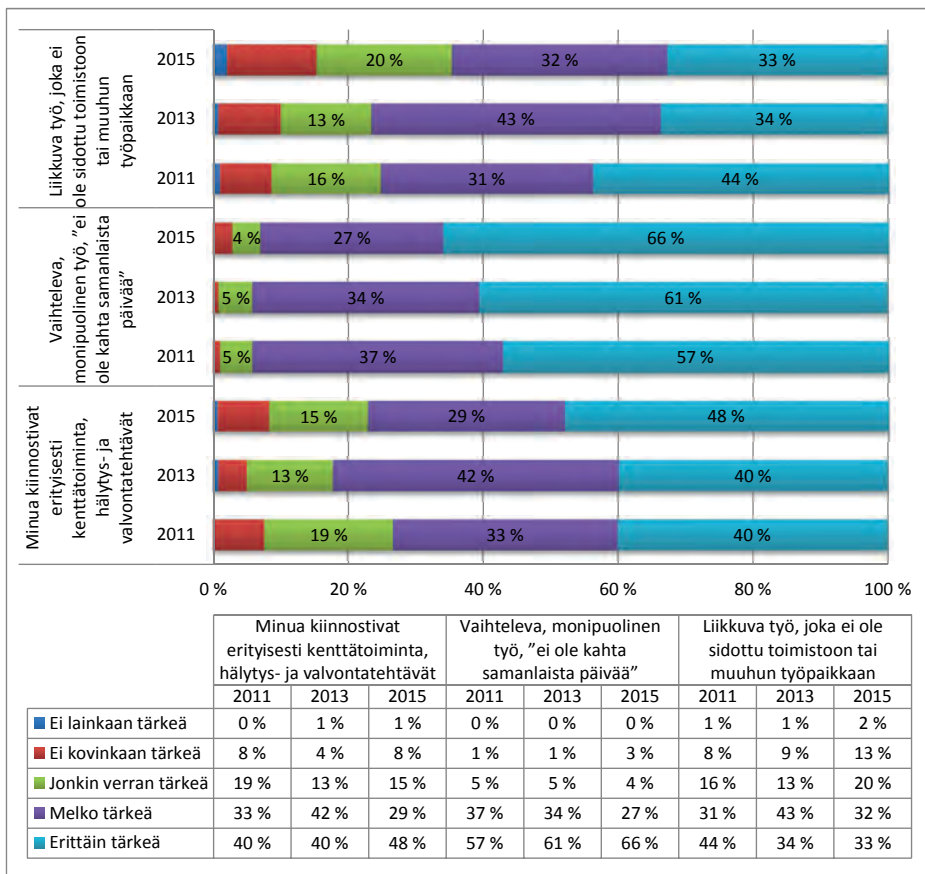
	M1	M2	M3	M4	M5	h ²
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	0.729	-0.020	-0.153	0.010	0.194	0.556
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	0.623	0.158	0.041	0.143	0.182	0.404
Vaihteleva, monipuolinen työ, "ei ole kahta samanlaista päivää"	0.570	0.089	0.101	0.226	0.123	0.361
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan	0.017	0.895	0.111	0.265	0.009	0.806
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin	-0.148	-0.665	-0.017	-0.154	0.013	0.454
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	-0.075	0.073	0.849	0.107	0.129	0.723
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	0.049	0.042	0.651	0.014	0.170	0.436
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	0.152	0.142	0.048	0.792	0.098	0.637
Halu auttaa muita ihmisiä	0.114	0.244	0.057	0.607	-0.001	0.378
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys	0.084	-0.001	0.169	0.093	0.734	0.555
Kohtuullisen varma toimeentulo / palkka	0.311	0.001	0.080	-0.010	0.591	0.381
$\Sigma \lambda^2$	1.415	1.363	1.233	1.182	1.029	
Var(M)	0.718	0.832	0.776	0.714	0.651	
KMO						0.557
Bartlett, p						< .001
Residuaalimatriisi, havaintoja > 0.05						1
n / N						249/264

Lähteet: PPeV, 2013; 2015 [EFA, PAF, Promax, $\kappa = 4$]

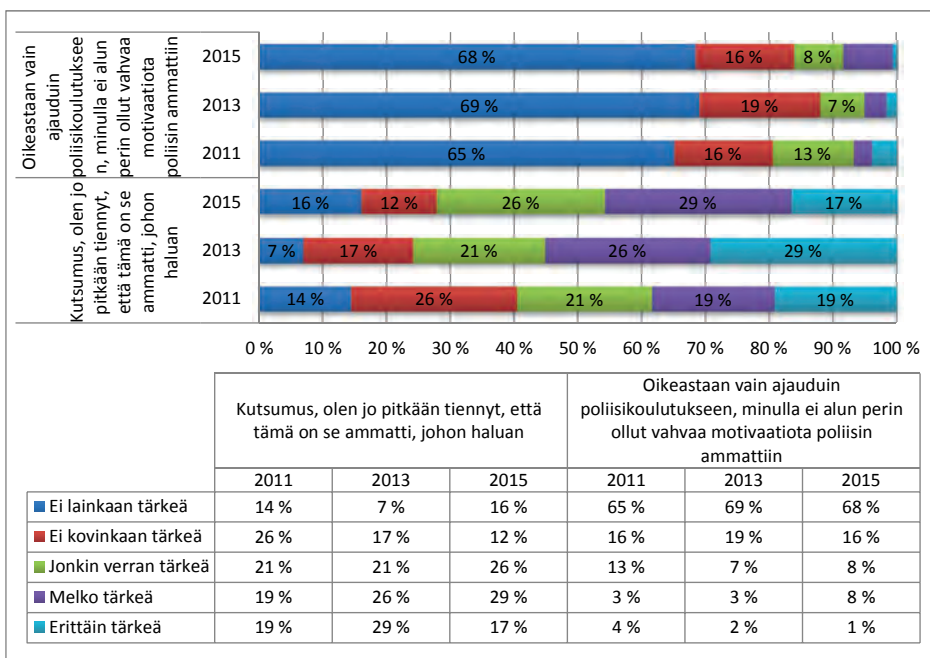
Taulukko 3.2. Faktorien keskinäiset korrelaatiot

	M1	M2	M3	M4	M5
M1 Liikkuvuus, vaihtelu, monipuolisuus	1.000				
M2 Poliisin ammatti vakaana pitkän aikavälin tavoitteena	0.084	1.000			
M3 Uramahdollisuudet	-0.045	0.098	1.000		
M4 Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen	0.144*	0.268*	0.112	1.000	
M5 Ulkoiset motivaatiotekijät	0.256*	-0.006	0.180*	0.065	1.000

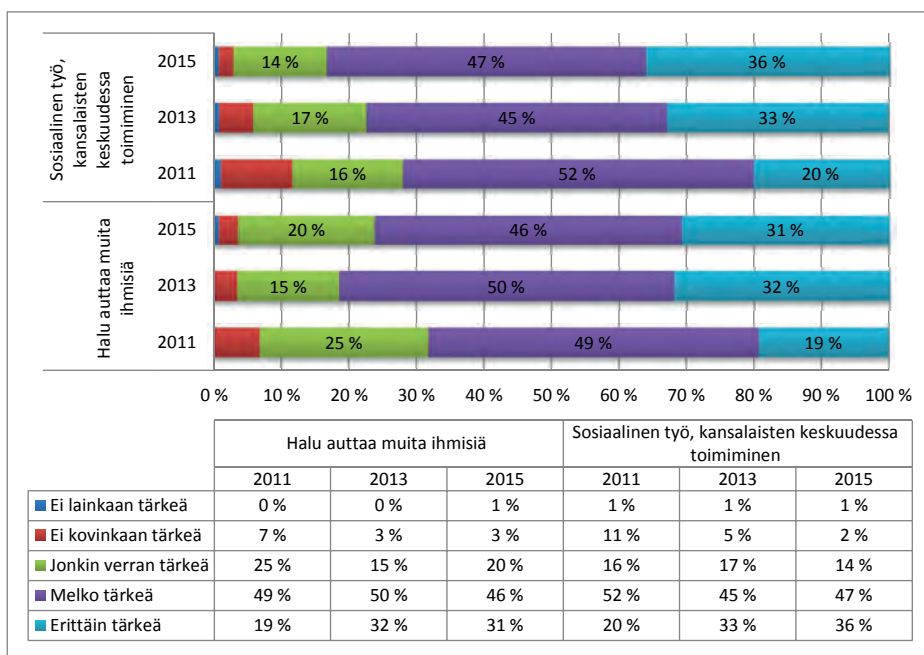
* $p < .01$, tilastolliset merkitsevyydet faktoripistemäärien keskinäisistä korrelaatioista

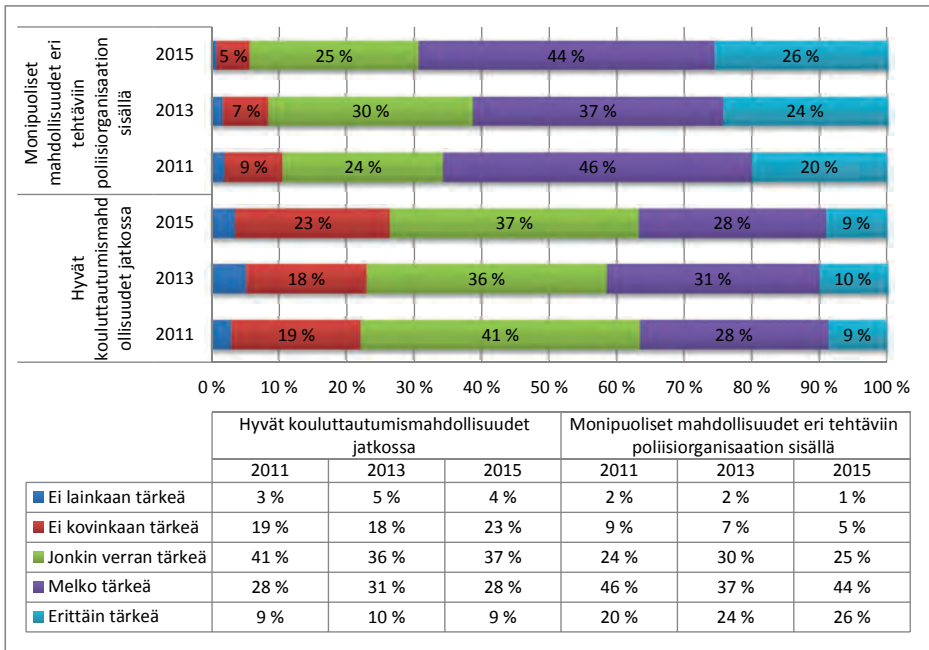
Kuvio 3.1. Ammatin liikkuvuus, vaihtelevuus ja monipuolisuus

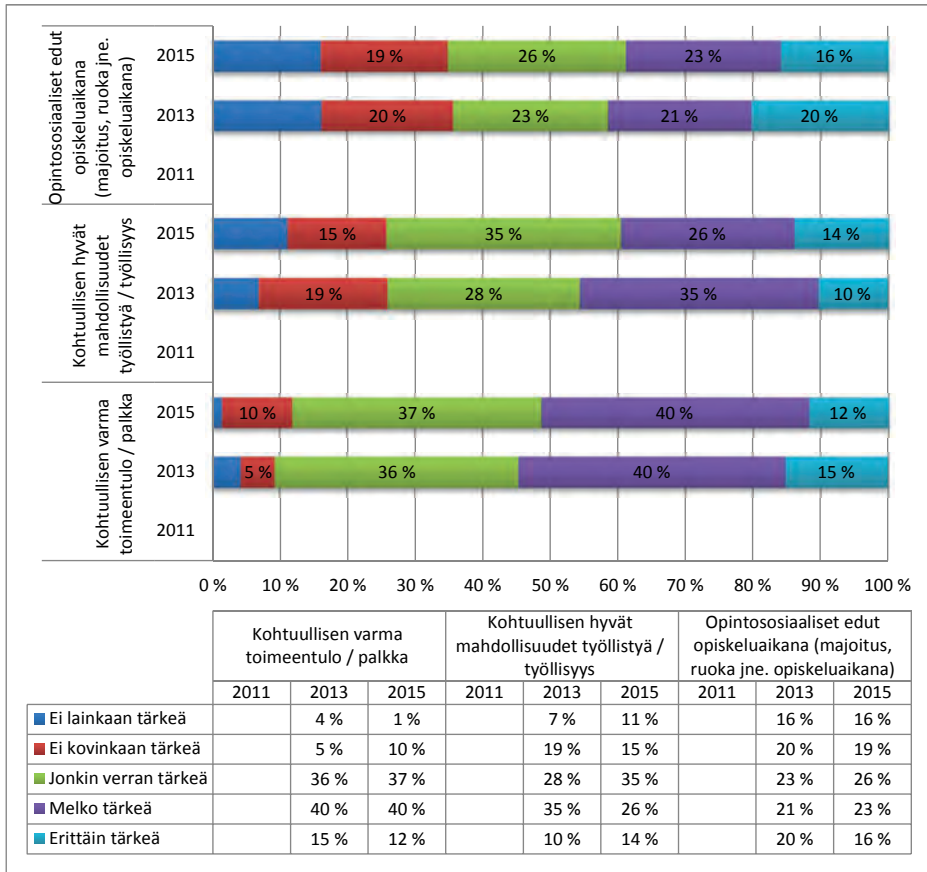
Kuvio 3.2. Poliisin ammatti vakaana pitkän aikavälin tavoitteena

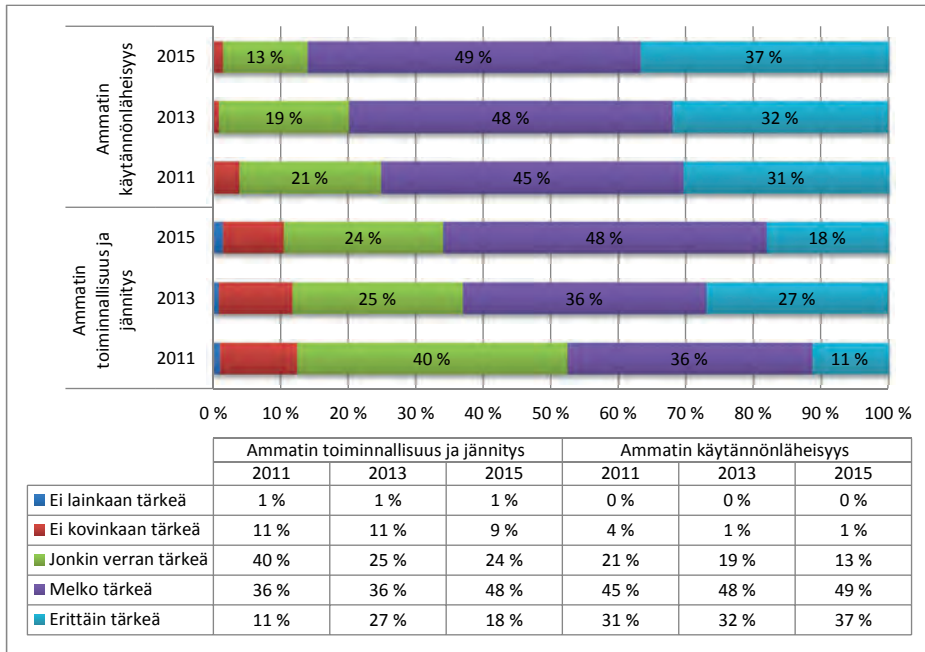
Kuvio 3.3. Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen

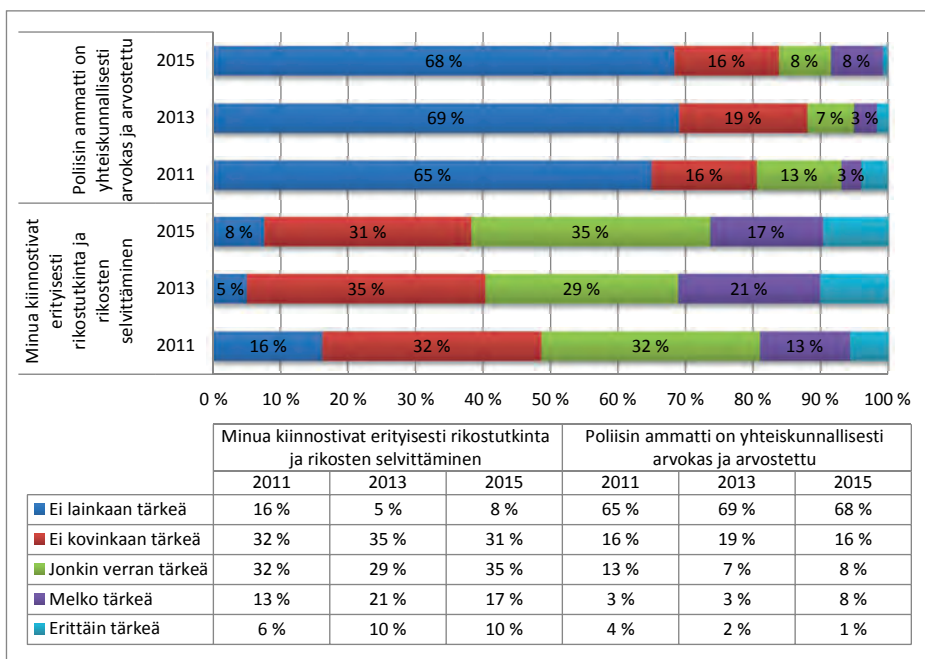
Kuvio 3.4. Uramahdollisuudet

Kuvio 3.5. Ulkoiset motivaatiotekijät: palkka, työllisyys ja opintojen aikaiset opintososiaaliset edut

Kuvio 3.6. Muut motivaatiotekijät: ammatin toiminnallisuus ja käytännölläisyys

Kuvio 3.7. Muut motivaatiotekijät: rikostutkinta ja rikosten selvittäminen, ammatin yhteiskunnallinen arvostus

4 TYÖLLISYYS

Oman alan ammattitehtäviin työllistyminen on tärkeä osa koulutuksen vaikuttavuutta. Näin on etenkin kaikissa sellaisissa koulutuksissa, jotka tähtäävät suhteellisen tarkkarajaisiin ammatteihin. Osaamisen arvo ja merkitys on suurempi oman alan tehtävissä kuin muiden alojen tehtävissä. Osaamisen sisällöllinen työelämävastavuus, vaikuttavuuden toisena keskeisenä ulottuvuutena, on niin ikään sitä tärkeämpää, mitä tarkemmin työtehtävät vastaavat valmistuneen saamaa tutkintokoulutusta.

Poliisin perustutkintokoulutus antaa pätevyyden vanhemman konstaapelin, vanhemman rikoskonstaapelin ja etsivän virkoihin. Koulutuksesta on hyötyä myös muissa turvallisuushallinnon tehtävissä sekä julkishallinnon ulkopuolella yksityisen turva-alan tehtävissä. Poliisin perustutkintokoulutuksen suorittaneita henkilöitä on työllistynyt jonkin verran hätäkeskustehtäviin. Muutamia yksittäisiä henkilöitä on sijoittunut rajavalvonnan tehtäviin sekä yksityisen turva-alan tehtäviin. Pääasiassa valmistuneet poliisit sijoittuvat kuitenkin poliisin palvelukseen.

Kyselytutkimuksessa vastaajilta kysyttiin ensin, ”Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?” Niiltä, jotka vastasivat, että jäivät työttömiksi, kysyttiin vielä jatkokysymyksenä, kuinka kauan työttömyysjakso kesti. Vastausta pyydettiin kokonaisina kuukausina.

Tämän jälkeen valmistuneilta kysyttiin, ”Mitä teet tällä hetkellä?” (lokakuu 2014). Vastausvaihtoehdot olivat samat kuin edellisessä kysymyksessä, ainoana erona kysymyksen aikamuoto. (Ks. Kuviot 4.1 ja 4.2.)

Kyselytutkimusten lisäksi tässä tutkimuksessa käytetään Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalveluiden työllistymisseurannan aineistoa (Koivisto, 2014a; 2014b). Opiskelijapalvelujen työssäoppimistiimi seuraa käytännössä kaikkien valmistuneiden poliisien työuraa yksityiskohtaisesti usean vuoden ajan valmistumisen jälkeen. Valmistuneista poliiseista tiedetään kurseittain, kuinka suuri osa tietyn kurssin valmistuneista poliiseista on jäänyt valmistumisensa jälkeen työttömiksi ja missä tahdissa kurssikohtainen työllisyystilanne paranee. (Koivisto, 2014a; ks. myös Vuorensyrjä & Ranta, 2013.)

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vaikuttavuusarvioinnista toiseen vuosien 2009 ja 2013 välisenä aikana. Uusimman vaikuttavuusarvioinnin aineistossa 55 % vastaajista raportoi, että jäi työttömäksi tutkinnon suorittamisen jälkeen (2015), kun vastaava osuus aiemmissa arvioinneissa oli 48 % (2013) ja 17 % (2011). Vastaavasti heti tutkinnon suorittamisen jälkeen poliisiyöhön työllistyneitä oli 35 %, kun vastaavat osuudet vuosien 2013 ja 2011 tutkimuksissa olivat 40 % ja 78 %.

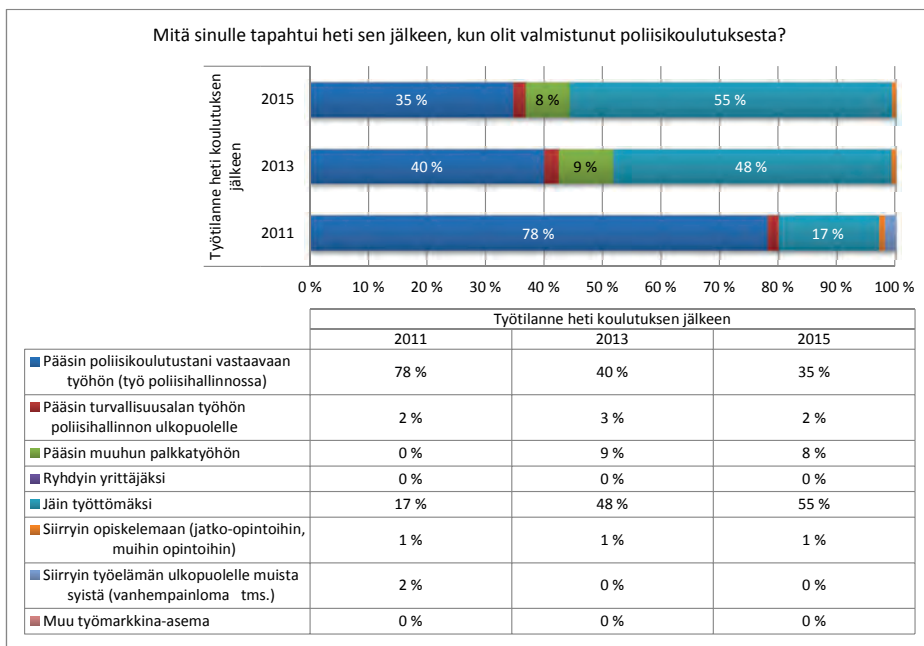
Lokakuussa 2014 eli noin 1–2 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen työllisyystilanne oli jonkin verran parempi kuin mitä se oli ollut valmistuneilla poliiseilla heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, mutta se oli tuolloinkin merkittävästi huonompi kuin vastaavan ajankohdan työllisyystilanne aiemmissa vaikuttavuusarvioinneissa. Poliisikoulutusta vastaavissa työtehtävissä työskenteli kyselytutkimuksen vastausajankohtana 68% vastaajista (2015), kun tämä vastaava osuus oli vuosien 2013

ja 2011 tutkimuksissa 86% ja 92%. Työttöminä raportoi olevansa 17% vastaajista, aiemmissa tutkimuksissa 4% ja 3%.

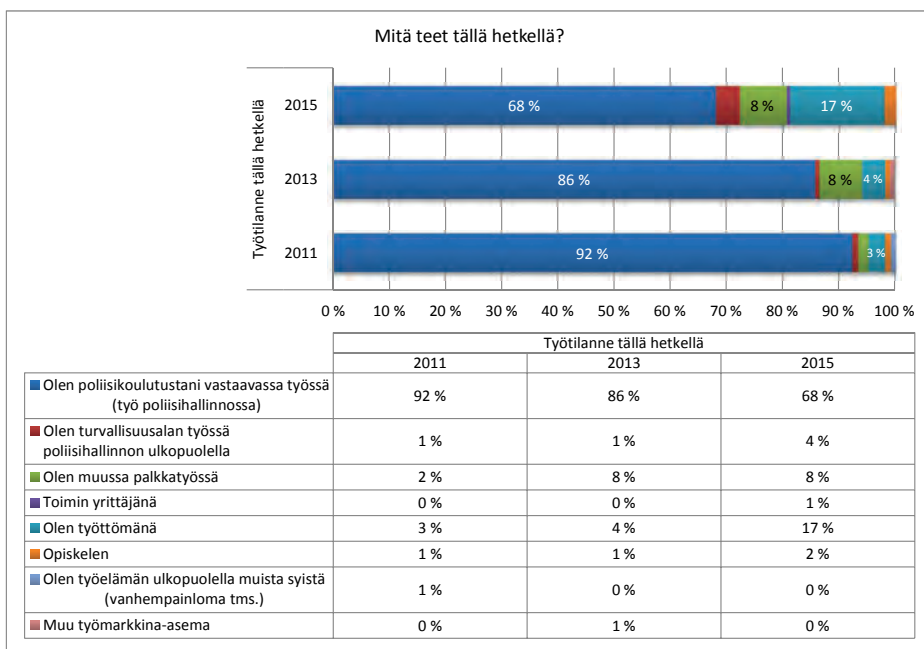
Tutkinnon suorittamisen jälkeisen työttömyysjakson keskimääräinen kesto on pysynyt vakiona vuoden 2013 tutkimuksesta vuoden 2015 tutkimukseen. Se on 3.4 kuukautta. Vuoden 2011 tutkimuksessa se oli 2.9 kuukautta. Luottamusväli (95 %) oli vuoden 2011 tutkimuksessa selvästi leveämpi kuin vuosien 2013 ja 2015 tutkimuksissa, pääasiassa siitä syystä, että tutkinnon suorittamisen jälkeen työttömiksi jääneitä vastaajia oli tässä varhaisimmassa tutkimuksessa vähemmän kuin myöhemmin vuosina.

Kuvio 4.4 osoittaa, että kyselytutkimusaineiston avulla saatu kuva työllisyys-tilanteesta on suhteellisen luotettava. Se vastaa sitä kuvaa, jonka myös opiskelijapalvelujen yksityiskohtainen työllistymisseuranta antaa tutkinnon suorittaneiden poliisien työllisyys-tilanteesta (Koivisto, 2014a). Kuten kadon analyysissä aiemmin todettiin, niin ”muussa työmarkkina-asetuksessa” kyselytutkimuksen vastausajankohdasta toimineet ovat vastanneet kyselyyn jonkin verran muita valmistuneita poliiseja suuremmalla todennäköisyydellä. Muutoin näiden kahden jakauman antama kuva työllisyys-tilanteesta lokakuussa 2014 on varsin lähellä toisiaan.

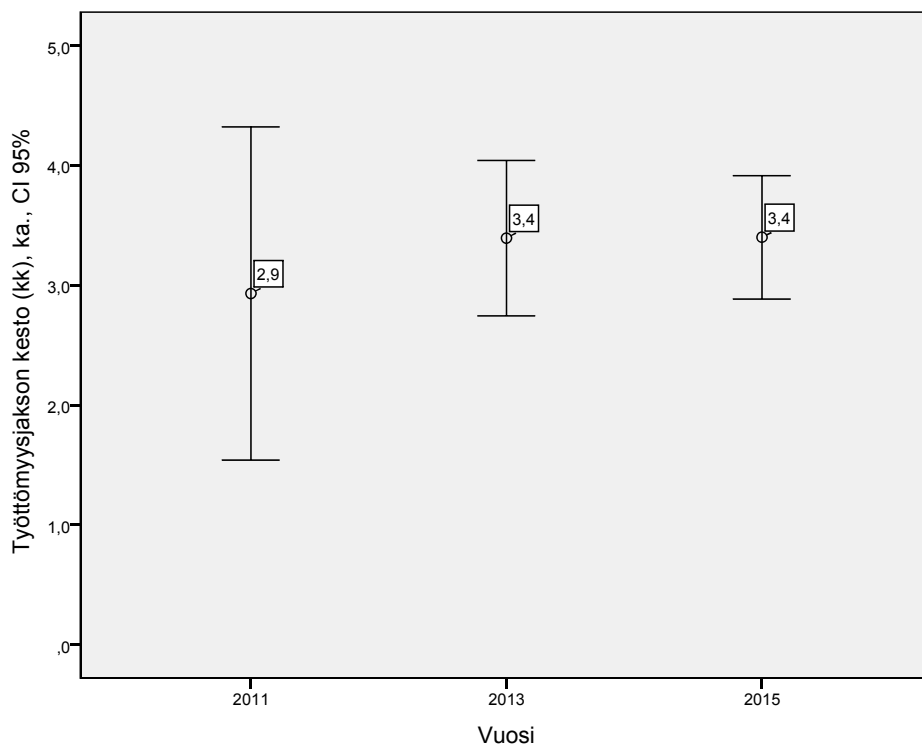
Kuviosta 4.5 nähdään poliisityötä tehneiden osuus poliisin perustutkintokoulutuksen kursseilta P136–P157 kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana (15.10.2014). Kuvio perustuu opiskelijapalvelujen työllistymisraporttiin (Koivisto, 2014a). Valmistuneiden poliisien yhteismäärä kuvion 4.5 analyysissä oli $N = 884$. Kaikki valmistuneet poliisit huhtikuussa 2011 valmistuneelta kurssilta P136 huhtikuussa 2014 valmistuneeseen kurssiin P157 saakka olivat mukana tämän kuvion jakaumassa. Siitä nähdään muun muassa se, että valmistuneiden poliisien työllisyys-tilanne on ollut jonkin verran parempi sen jälkeen, kun tämän tutkimuksen viimeiset kohdekurssit eli kurssit P152 ja P153 ovat valmistuneet. Koko tässä 1.1.2011 jälkeen valmistuneiden poliisien kohdejoukossa poliisityöhön työllistyneiden osuus oli 74.3 % (657/884). Työttömyysprosentti oli 13.5 % (119/884).

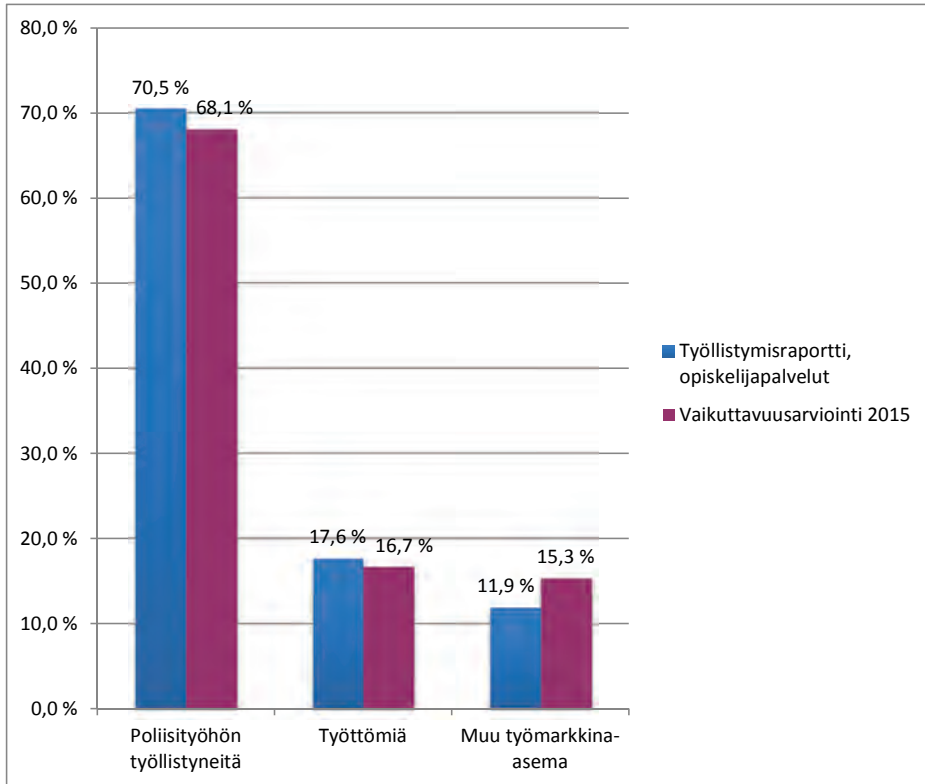
Kuvio 4.1. Työtilanne heti koulutuksen jälkeen

Kuvio 4.2. Työtilanne tällä hetkellä

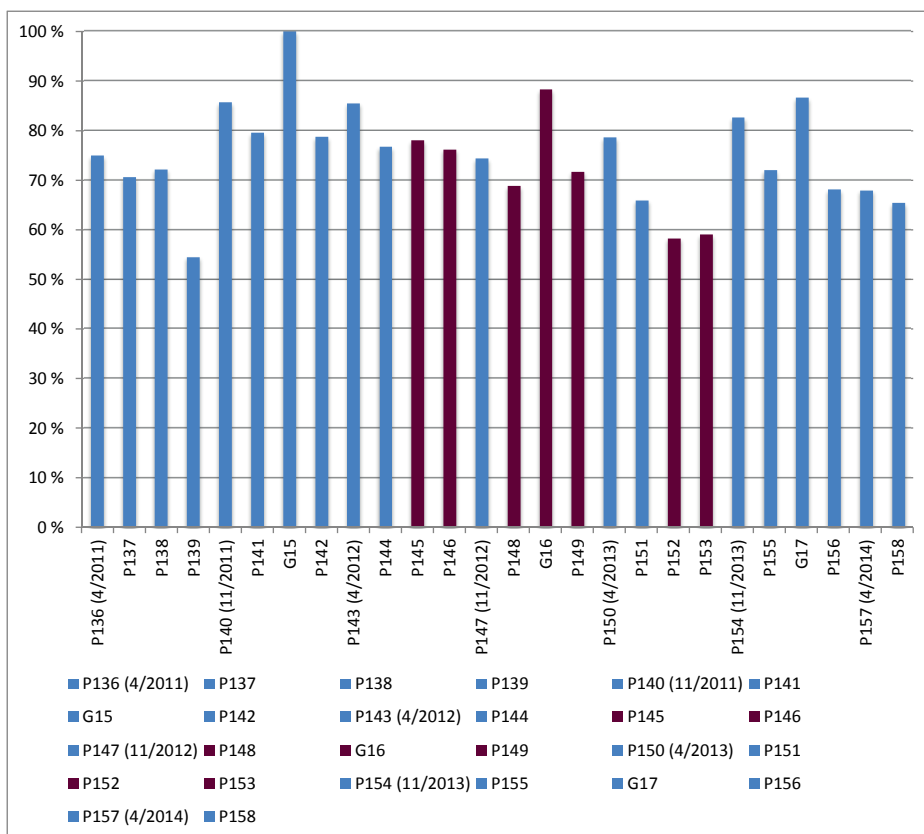

Kuvio 4.3. Tutkinnon suorittamisen jälkeisten työttömyysjaksojen keskimääräiset kestot ja keskiarvojen luottamusvälit (CI 95 %) vuosien 2011–2015 vaikuttavuusarvioinneissa niillä valmistuneilla poliiseilla, jotka jäivät työttömiksi tutkinnon suorittamisen jälkeen

Kuvio 4.4. Tutkimuksen kohdekurssien työllisyystilanne kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana (15.10.2014) opiskelijapalvelujen työllistymisraportin (Koivisto, 2014a) ja vaikuttavuusarvioinnin 2015 perusteella*

* Koiviston (2014a) laskelman perustana Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta (Palkeet) ja Primus- kurssinhallintaohjelmasta saadut tiedot

Kuvio 4.5. Poliisityöhön työllistyneiden osuus kurseittain kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana (15.10.2014) opiskelijapalvelujen työllistymisraportin (Koivisto, 2014a) perusteella (N = 884), poliisin perustutkintokoulutuksen kurssit P136–P157***

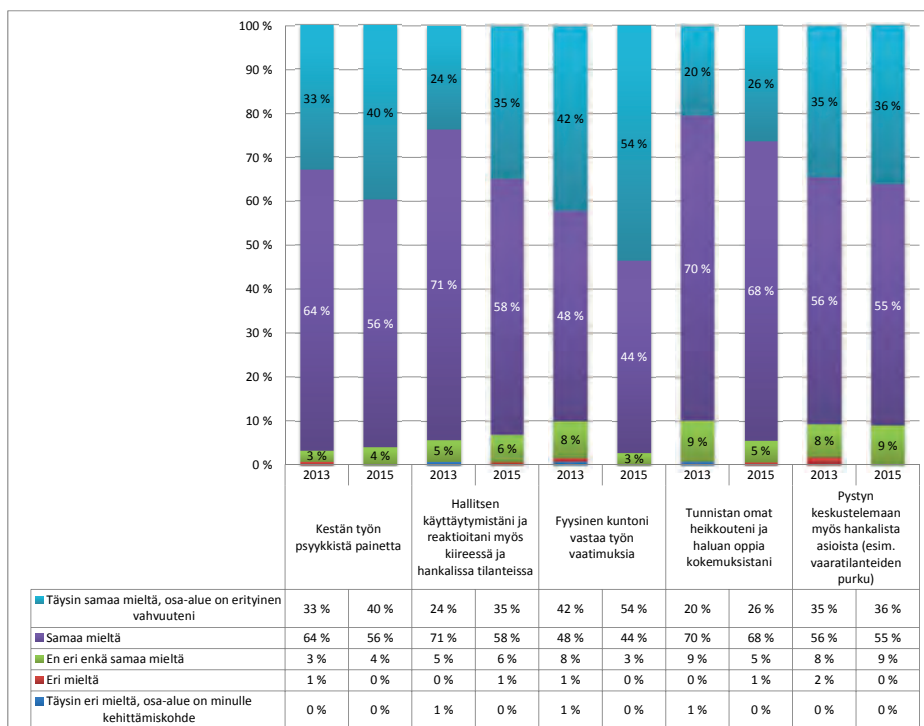
* Koiviston (2014a) laskelman perustana Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta (Palkeet) ja Primus- kurssin hallintaohjelmasta saadut tiedot

** Tämän tutkimuksen kohdekurssit viininpunaisella värillä

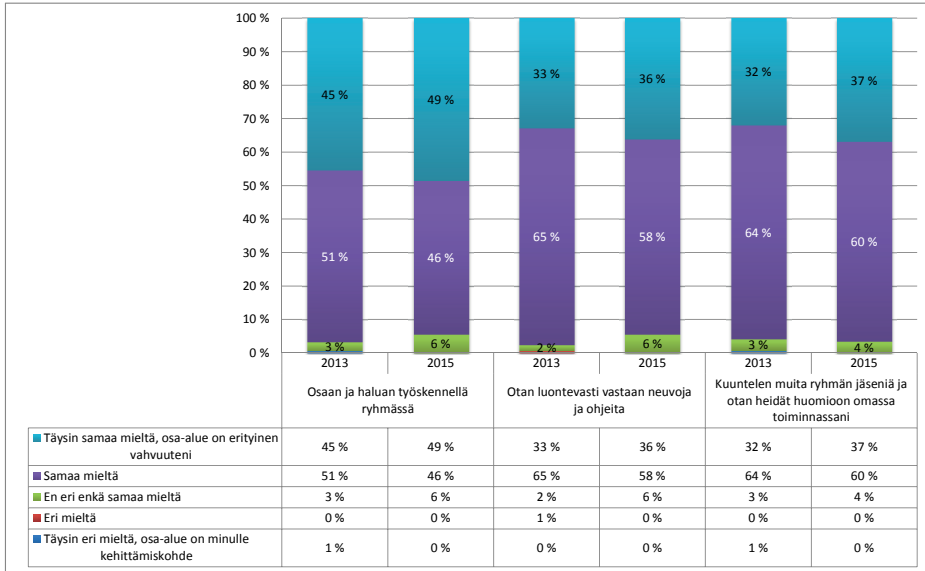
5 KÄYTTÄYTYMINEN, STRESSINHALLINTA JA TIIMITYÖSKENTELEY

Poliisikokelaita seurataan ja arvioidaan koulutuksen aikana valintaprosessista työharjoittelu- ja kenttäjaksoille ja valmistumiseen saakka. Yksi keskeisistä arviointikriteereistä on henkilökohtainen soveltuvuus poliisiin ammattiin. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi on tämän seurannan päätepiste siinä mielessä, että siinä 1–2 vuotta ammatissa jo toimineille valmistuneille poliiseille annetaan mahdollisuus vielä kerran arvioida omaa käyttäytymistään, stressinhallintaansa ja tiimityöskentelyvalmiuksiaan poliisina.

Tulokset ovat odotetun kaltaisia. Tutkinnon suorittaneet poliisit arvioivat, että he kestävät työn psyykkistä painetta ja että heidän fyysinen kuntonsa vastaa työn vaatimuksia. Vuoden 2015 vaikuttavuusarvioinnissa kukaan kyselyyn vastanneista ei ollut eri mieltä näiden väitteiden kanssa. Myös tiimityöskentelyvalmiudet ovat kunnossa.

Kuvio 5.1. Käyttäytyminen ja stressinhallinta

Kuvio 5.2. Tiimityöskentely

6 POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS

6.1 Yleinen poliisiosaaminen

Poliisiosaamisen sisältöjä arvioidaan tässä tutkimuksessa neljästä eri näkökulmasta käsin. Ensimmäinen näistä kohdistuu yleiseen poliisiosaamiseen ja näkökulmana on valmistuneen poliisin oma osaaminen.

”Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?” (Väittämänä esimerkiksi: ”Osaan perustella toimivaltuuksien käytön”) [1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde, ..., 5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni]

Ajatuksena on, että poliisin perustutkintokoulutus tuottaa poliisikokelaille sellaista osaamista, joka on yhteistä kaikille poliisin ammatillisille erikoisalueille.

Kolmessa muussa arviointinäkökulmassa keskitytään kenttätoiminnan, liikennevalvonnan sekä rikostutkinnan koulutukseen. Näkökulmana on poliisikoulutuksen työelämävastaaavuus. Käytännössä tutkinnon suorittaneelta poliisilta kysytään, kuinka hyvin poliisikoulutuksen tuottama osaaminen vastaa poliisin ammatin osaamisvaatimuksia.

”Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla.” (Väittämänä esimerkiksi: ”Tapah- tumapaikan tekninen tutkinta”) [1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin, ..., 5= Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin]

Yleisen poliisiosaamisen tulokset on järjestetty taulukossa 6.1 paremmuusjärjestykseen vuoden 2015 arvioiden perusteella. Samassa taulukossa tuloksia verrataan keskiarvoina edellisen, vuonna 2013 julkaistun vaikuttavuusarvioinnin tuloksiin.

Näyttää siltä, että mitä lähempänä poliisin perusosaamisen ydintä arvioitava asia on, sitä paremmaksi valmistuneet poliisit tietonsa ja taitonsa arvioivat. Valmistuneet poliisit esimerkiksi kokevat, että he käyttävät poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti, osaavat käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä ja käyttävät voimakeinoja vähemmän haitan periaatteen mukaan. Myös palveluperiaate (”palvelen asiakkaita ystävällisesti ja tasapuolisesti”) on omaksuttu hyvin.

Selvästi muita heikommiksi arvioidaan osaaminen ulkomaalaisvalvonnan perusasioissa, tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteissa sekä ruotsin kielessä. Tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan merkitys osana tutkintoa on ollut tähän saakka suhteellisen pieni. Sen merkitys kuitenkin kasvaa tulevina vuosina, kun poliisin perustutkinto toteutetaan ammattikorkeakoulututkintona. Tässä arviointitutkimuksessa kysymys on mukana pääasiassa siitä syystä, että sen avulla saadaan perusta tuleville arvioinneille.

Taulukko 6.1. Yleisen poliisiosaamisen arviot

	2013 (ka.)	s	2015 (ka.)	s	2015/ 2013
Käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti	4.33	0.52	4.38	0.52	1.01
Palvelen asiakkaita ystävällisesti ja tasapuolisesti	4.16	0.60	4.34	0.59	1.04
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	4.35	0.55	4.31	0.61	0.99
Käytän voimakeinoja vähimmän haitan periaatteen mukaisesti	4.24	0.63	4.30	0.59	1.01
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa**	4.17	0.67	4.22	0.68	1.01
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietotölkkeitä monipuolisesti työssäni	4.10	0.64	4.16	0.55	1.01
Osaan perustella toimivaltuuksien käytön	4.20	0.58	4.12	0.56	0.98
Edistän toiminnallani sovinnollisuutta	3.95	0.58	4.08	0.60	1.03
Ongelmanratkaisutaitoni ovat riittävät työtehtäviini nähden	3.99	0.56	4.06	0.58	1.02
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	3.99	0.55	4.06	0.57	1.02
Kuljetan poliisiautoa esimerkillisesti ja turvalisesti	4.06	0.67	4.03	0.68	0.99
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	3.92	0.67	3.94	0.67	1.01
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	3.87	0.85	3.90	0.96	1.01
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	3.92	0.73	3.88	0.79	0.99
Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun, myös esim. partiojohtajana	4.07	0.67	3.87	0.72	0.95
Tunnen kenttäjohtajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	3.99	0.62	3.83	0.72	0.96
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	2.66	1.00	2.62	0.99	0.98
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	2.65	0.83	2.55	0.90	0.96
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa*	2.67	1.22	2.43	1.22	0.91

* Ruotsia äidinkielenään puhuvien valmistuneiden poliisien osuus on vuoden 2015 aineistossa pienempi kuin vuoden 2013 aineistossa. Tämä ero vaikuttaa tuloksiin siitä huolimatta, että tämä kysymys esitettiin kummallekin kieliryhmälle siten, että se koski toista kotimaista kieltä, ei äidinkieltä – suomenkielisille vastaajille kysymys koski ruotsia, ruotsinkielisille vastaajille se koski suomea. Aiemman tutkimuksen havaintojen perusteella äidinkieleltään ruotsinkieliset valmistuneet poliisit osaavat suomea toisena kotimaisena kielenä suhteellisesti paremmin kuin äidinkieleltään suomenkieliset valmistuneet poliisit ruotsia toisena kotimaisena kielenä (Vuorensyrjä & Ranta, 2013).

*, ** Ks. näiden kysymysten muotoilusta lomakkeen eri kieliversioissa lomakekuvauksia liitteissä 1 ja 2.

6.2 Poliisikoulutus: kenttötoiminnan poliisiosaaminen

Kenttötoiminnan koulutusta koskevat jakaumahavainnot

Kenttötoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan koulutuksia koskeneissa kysymyksissä valmistuneille poliiseille esitetyn kysymyksen muoto oli aina sama.

”Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: kenttötoiminta [liikennevalvonta, tutkinta – M.V.]

(...)

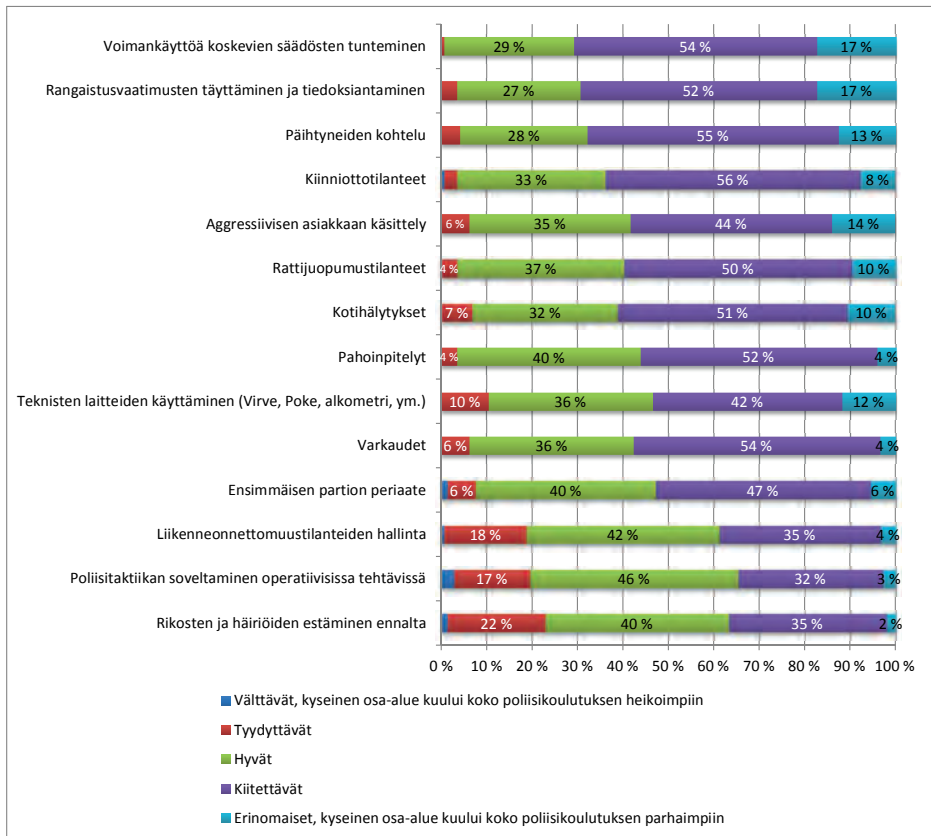
Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:” (Väittämänä esimerkiksi: ”Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)”) [1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin, ..., 5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin]

Kenttötoiminnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevien eri osa-alueiden arviot esitetään kuviossa 6.1 ja vastaavien osa-alueiden muutokset vuoden 2011 tutkimuksesta vuoden 2015 tutkimukseen esitetään taulukossa 6.2.

Valmistuneiden poliisien antama avoin palaute, joka kohdistui pääasiassa kenttötoiminnan koulutukseen, esitetään numeeristen tulosten jälkeen. Palautteiden perusteella on muotoiltu muutamia kysymyksiä, joihin on pyydetty vastauksia kenttötoiminnan koulutuksesta vastaavilta opettajilta. Kysymykset *Opettajan kolumnin* alussa ovat tutkimuksessa esiin nousseita teemoja, joihin tutkimus ei itsessään anna vastausta, mutta jotka ovat keskeisiä ja joista ajateltiin, että niin valmistuneet poliisit, opettajat kuin tutkimuksen muukin lukijakunta olisivat kiinnostuneita kuulemaan niihin vastauksen. Samalla tavalla toimitaan kenttötoiminnan lisäksi myös liikennevalvonnan ja tutkinnan koulutuskokonaisuuksia arvioitaessa. Sitoutumista ja uravalintoja koskevassa tutkimuksen viimeisessä luvussa on vastaava osuus. Siihen pyydettiin vastausta Poliisiammattikorkeakoulun koulutusjohtajalta Petri Alkioralta. Kysymys koski koulutuksen kysynnän ennakkointia ja mahdollisuuksia parantaa koulutustarjonnan osuvuutta.

Kenttötoiminnan koulutuksen työelämävastaavuus arvioidaan yleisesti ottaen hyväksi. Kenttötoiminnan kokonaisuuden sisällä jonkin verran muita osaamisalueita heikommiksi arvioidaan liikenneonnettomuuksien hallinnan, poliisitaktiikan soveltamisen sekä rikosten ennalta estämisen koulutuksen työelämävastaavuus.

Taulukon 6.2 perusteella eniten vuoden 2011 tutkimuksesta vuoden 2015 tutkimukseen on parantunut teknisten laitteiden koulutuksen työelämävastaavuus. Arviot ovat kaikilla eri kenttötoiminnan koulutuksen osa-alueilla myönteisempiä vuonna 2015 kuin vuonna 2011. Kehitys näyttää systemaattiselta, kun verrataan vuosien 2011, 2013 ja 2015 keskiarvoja toisiinsa kenttötoiminnan koulutuksen eri osa-alueilla.

Kuvio 6.1. Kenttätoiminnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot vuoden 2015 arvioinnissa

Taulukko 6.2. Kenttötoiminnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot 2011–2015

	2011 (ka.)	s	2013 (ka.)	s	2015 (ka.)	s	2015/ 2011
Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)	3.12	0.87	3.34	0.93	3.55	0.84	1.14
Varkaudet	3.16	0.67	3.44	0.65	3.55	0.67	1.12
Rattijuopumustilanteet	3.31	0.87	3.57	0.85	3.66	0.70	1.11
Aggressiivisen asiakkaan käsittely	3.36	0.94	3.52	0.75	3.66	0.80	1.09
Pahoinpitelyt	3.27	0.63	3.55	0.77	3.57	0.63	1.09
Rangaistusvaatimusten täyttämisen ja tiedoksi antaminen	3.63	0.79	3.82	0.78	3.83	0.75	1.06
Kiinniottotilanteet	3.45	0.84	3.68	0.66	3.67	0.69	1.06
Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen	3.69	0.78	3.88	0.68	3.87	0.69	1.05
Rikosten ja häiriöiden estäminen ennalta	2.99	0.85	3.19	0.81	3.15	0.83	1.05
Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta	3.12	0.80	3.13	0.81	3.23	0.81	1.04
Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä	3.04	0.84	3.18	0.74	3.15	0.83	1.04
Päihtyneiden kohtelu	3.62	0.78	3.76	0.77	3.76	0.72	1.04
Ensimmäisen partion periaate	3.34	0.76	3.70	0.74	3.49	0.76	1.04
Kotihälytykset	3.61	0.76	3.58	0.72	3.65	0.76	1.01

Avointa palautetta kenttötoiminnan koulutuksesta

Vaikuttavuusarvioinnissa kerättiin avointa palautetta usean eri kysymyksen avulla. Kenttötoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan koulutuksia käsittelevissä pääluvuissa tarkastellaan vastauksia kahteen sellaiseen avokysymykseen, joissa vastaajia pyydettiin omasanaisesti arvioimaan poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta.

”Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisiin ammattiin?”

”Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisiin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?”

Palaute, joka esitetään tässä pääluvussa, kohdistui pääasiassa kenttötoiminnan koulutuksen eri puoliin. Mukana on myös muunlaista palautetta, mutta tässä luvussa

pääpaino on niissä palautteissa, joissa käsiteltiin kenttätoiminnan koulutusta tai sen eri osa-alueita.

Avoin palaute raportoidaan tässä tutkimuksessa suhteellisen kattavalla ja yksityiskohtaisella tavalla. Yleensä tekstiaineistoa ei laadullisessa tutkimuksessa julkais-ta tässä laajuudessa. Tavallisesti tekstiaineisto analysoidaan ja tulokset raportoidaan analysoituina. Yksittäisiä lainauksia käytetään vain vähän tai ei lainkaan.

Tässä tavoite on kuitenkin ollut hieman toinen kuin tavanomaisessa akateemi-sessa tutkimuksessa. Valmistuneille poliiseille on haluttu antaa oma ääni, ja annettu palaute on haluttu välittää sellaisenaan tai lähes sellaisenaan koulutuksen suunnit-telusta ja opetuksesta vastaavalle Poliisiammattikorkeakoulun henkilökunnalle. On mahdollista, että oppiaineesta vastaavat opettajat näkevät tekstissä sellaisia asioita ja puolia, joita ei voi tietää, ellei ole ollut itse suunnittelemassa koulutusta ja toteut-tamassa opetusta. Analyysivaihe saattaa kadottaa osan tällaisesta tiedosta. Samal-la raporttiin sen julkaisemisen jälkeen perehtyvät yksittäiset valmistuneet poliisit (vastaajat) saavat käsityksen siitä, mitä muut heidän kanssaan samana ajankohtana valmistuneet poliisit ovat ajatelleet niistä kysymyksistä, joihin he ovat tässä tutki-muksessa antaneet vastauksia omasta näkökulmastaan.

Tässä tutkimuksessa on lisäksi mukana raportinsisäinen dialoginen elementti: koulutuksen suunnittelusta vastaavat henkilöt ja sitä toteuttavat opettajat saavat vas-tata valmistuneiden poliisien antamaan palautteeseen osana tätä raporttia. Opettajilta on pyydetty vastauksia kysymyksiin, joita tulosten perusteella on herännyt, mutta heille on annettu mahdollisuus laatia vastauksensa alkuperäistä kysymystä laajem-min. He ovat halutessaan saaneet myös poiketa alkuperäisestä kysymyksestä ja lä-hestyä palautetta kokonaan toisesta näkökulmasta käsin.

Valmistuneet poliisit vastasivat seuraavilla tavoilla kysymykseen siitä, *Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin am-mattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?*

”Enemmän käytännön harjoituksia: voimankäyttö, Virve, toimivaltuudet”

”Enemmän selvyyttä, miten kentällä tulisi toimia. Selkeitä esimerkkitalanteita luokassa ja sitten vasta ulos. Tarkoitaa -> nouskaa pulpettien takaa, näytellään tilanne ja käydään sitä tilannetta läpi - sitten vasta harj. alueelle tms.”

”Huumealentävalvonta”

”Hätäkeskus/poke/virve opetuksessa opettajat kuvittelivat, että homma hoi-tuu itsestään. Radion kanssa työskentely ei kaikkien osalta ole tuttua edelli-sestä ammatista / armeijasta. Tässä opetuksessa paljon parannettavaa. Ulko-maalaisasioiden osalta opetus vajaata. Perusasiat olisi tästä opetettava kun harjoittelussa kentällä lisääntyvässä määrin ulkomaalaisten kanssa toimitaan. Liikenteen opetuksessa voisi täysin unohtaa turhan nippelitiedon opettami-sen esim. raskas liikenne. Psykologian tunnit olivat ehkä opetussuunnitelmasta johtuen ns. ”turhia tunteja”. AMO-työryhmät ajan haaskausta niinkuin myös

kouluajan ulkopuolella tehtävät ryhmätyöt. Opiskelijoille mahdollisuus vapaavalintaiseen suuntautumiseen. Enemmän itsepuolustusopetusta.”

”Ihan alkuun opiskelutahti tuntui vaikealta sellaiselle, joka ei ollut opiskellut yli 10 v. -> ei pysynyt kärryillä aluksi. Virve-viestinnän käytön selventäminen alkuun. Kaikkiin osa-alueisiin tuli riittävästi, häken ja poliisin välinen viestintä ehkä hankalinta alkuun”

”Ihmisten kohtaaminen ja ihmisten käsittely, ei voi opettaa, joko osaa tai ei osaa. Jämäkkyys, poliisikoulutuksesta puuttui tietynlainen auktoriteetin opettaminen, liikaa hyssyttelyä. Kuulustelut -> ihmisten kohtaaminen, etenkin vaikeiden ihmisten kohtaaminen -> TYÖ OPETTAA, ei oppitunnit.”

”Johtamistilanteet (esim. tilannejohtajana toimiminen). Stressin / paineen alla toiminta ja päätöksenteon harjoittelu.”

”Kenttätoiminnan oppiaineissa tulisi olla enemmän käytännön harjoittelua, esim. Virven käytön opettelu ei vain massiivisia järjestelyjä vaan on yksinkertaisimmillaan sitä, että puolet luokasta menee toiseen huoneeseen. Liikenteen oppitunneilla keskityttiin liikaa ”nippelitietoon”, kun työelämän kannalta tärkeintä olisi oppia mistä tarvittava tieto löytyy. Teoriatuntien tulisi keskittyä käytännönläheisempiin aiheisiin, esim. ajoneuvon pysäyttämisen taktiikka, hälytysajo...”

”Poken käyttö”

”Poliisin työ on erittäin käytännönläheistä, jonka oppii parhaiten työtä tekeväällä. Näin ollen moni käytännön asia kuten kotihälytykset, asiakkaan kohtaaminen jne antaa koulutus hyvin suppean käsityksen niistä.”

”Voimankäyttöä lisää vaan. Omalla ajalla harjoittelua ei tule tehtyä, eikä rutiinia ehtinyt muodostua. Kuulustelutaktiikoita ei juuri käyty. Vaativia kenttätilanteita olisi myös voitu käsitellä ja ihan peruskoulutuksessa enemmän, sillä näillä resursseilla ei voi juuri valita, mikä partio laitettaisiin ns. kovalle keikalle. Lisää käytännön harjoituksia, niistä oppii. Partion johtamista ei juurikaan harjoiteltu.”

”Yleisimpien keikkojen lavastaminen, näppärit, erilaiset juopuneet ... taksipetokset, metelikeikat, eläimen lopettaminen, ulkomaalaisasioiden vähäinen käsittely (esim. maahantulokiellossa olevat). PoPi pois, sen ajan voi käyttää vaikka perus ATK-taitojen parantamiseen -> miten Pokesta otetaan pakenevan seurantatiedot ulos ja liitetään ... mukaan jne.!”

”Aggressiva kunder, M1 osv.”

Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

”Bästa färdigheter gavs inom utrycknings- och fältverksamhet. Mycket goda färdigheter gavs inom trafikövervakning.”

”Voimakeinojen käyttö. Aseen turvallinen käsittely. Ilmoitusten kirjaaminen. Pukeutuminen. Toimivaltuudet”

”Voimankäyttö”

”Voimankäyttö ja perustelut, järjestelmien hallinta”

”Voimankäyttö ja tietojärjestelmien käyttö.”

”Voimankäyttö, ensipartion toiminta, ilmoitusten kirjaaminen.”

”Voimankäyttö, liikennerikostutkinta, ajokoulutus, tekninen rikostutkinta, rikosoikeus”

”Voimankäyttö, opetus oli laadukasta ja monipuolista. VK-harjoitukset jäävät aika vähälle työelämässä, siksi on hyvä että VK-taitoja harjoitellaan monipuolisesti koulussa.”

”Voimankäyttö, rekisterien hallinta, Patja, Rikitrip ym.”

”Voimankäyttö, rikosoikeus, poliisihallinto”

”Voimankäyttö. Liikunta. Englanti oli hyvä. Poliisin eettinen toiminta ym. Tiimityö/kaverihenki/sosiaaliset taidot”

”Voimankäyttökoulutus kokonaisuudessaan, ajokoulutus, tietojärjestelmien käyttö, Patja-ilmoitusten kirjaaminen.”

”Voimankäyttökoulutus kokonaisuudessaan. Tietojärjestelmien käyttö, tietojen etsiminen. Päihtyneiden käsittely. Sakkojen tiedoksiannot joka kielellä. Englannin kielen opetus vastaa hyvin työelämää.”

”Voimankäyttökoulutus sekä kenttätoiminnan perusteet.”

”Voimankäyttökoulutus, erityisesti virka-ase koulutus”

”Koulutus antoi hyvät perusvalmiudet kenttätoimintaan, paremmin kuin tutkinnan puolelle. Tutkintatyön osaaminen ja motivaatio kertyivät lähinnä käy-

tännön työtehtävien kautta. Mutta sekä kenttätoiminta- että tutkintatehtäviin tarvitaan lisää valvottuja käytännön harjoituksia (keikat + kuulustelut) palautteen kera, jotta koulutus olisi työelämäläheisempää.”

”Käytännössä tehdyt voimankäyttötilanteet ja kotihälytyskeikat. Niissä pääsi itse tekemään ja huomasi jälkeinpäin käydyssä keskustelussa, miten olisi voinut toimia toisin.”

”Fyysinen voimankäyttö”

”Fyysinen voimankäyttö. Lain tulkinta ja tunnusmerkistöjen selvittäminen. Kuulustelut”

”Fältverksamhet och trafikövervakning.”

”Fältverksamhet, det satsades mest på detta område”

”Hälytys- ja valvontatehtävät”

”Ihmisten kohtaaminen ja voimankäyttö. Myös tietojärjestelmät.”

”Kenttä- ja hälytystoiminta. Rikospaikkatutkinta. Kuolemansyöntutkinta”

”Kenttä- ja hälytystyö (taktiikka, voimankäyttö). Rikostutkinta (kuulustelut, esitutkintapöytäkirjan laatiminen). Välineiden käyttö (vk-välineet, Virve, alkometri)”

”Kenttätoiminta”

”Kenttätoiminta ja tekninen tutkinta”

”Kenttätoiminta ja voimankäyttö.”

”Kenttätoiminta, liikenteenvalvonta.”

”Kenttätoiminta, operatiivinen toiminta yleensä. Fyysinen voimankäyttö. Tietojärjestelmien käyttö.”

”Kenttätoiminta, rikostutkinta”

”Kenttätoiminta, sakkojen kirjoittaminen, ajoneuvon pysäyttäminen, puhuttaminen”

”Kenttätoiminta: työturvallisuus, kotihälyt, perustoiminta”

”Kenttätoiminta. Kentällä osasin olla koulun opeilla luontevasti ja turvallisesti, ennen kuin mut haudattiin toimistoon homehtumaan.”

”Kenttätoiminta. Tietojärjestelmien käyttö.”

”Kotihälytykset. Käytännön harjoittelu paransi itselläni asioiden muistiin jäämistä mukaan lukien lakiperustelut.”

”Lakiopinnot, järjestelmät ja voimankäyttö (jota olisi pitänyt olla enemmän)”

”Valvonta- ja hälytystehtävät, mutta tällä saralla olivat vahvuuteni jo ennen koulutusta.”

”Valvonta- ja hälytystoiminta oli hyvin opetettu, käytännön harjoituksia ei ollut paljon, mutta ne oli hyvin järjestetty -> opettavaisia. Äidinkieli opetusaineena oli hyvä. Opin paljon kirjoittamisesta.”

”Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikennevalvonta. Voimankäyttö.”

”Valvonta- ja hälytystoiminta, tekninen tutkinta”

”(…) Voimankäyttö, lähinnä ammunta, meni selkätimeen.”

Opettajan kolumni

Osa valmistuneista poliiseista oli kokenut Virven² ja POKEn³ käytön ainakin alkuvaiheessa vaikeaksi. Osa huomautti, että radiopuhelimen ja radioverkon käytön rutiinit eivät välttämättä ole tuttuja edellisistä ammateista tai armeijasta. Onko koulutuksen lähtötaso kohdallaan, voidaanko koulutusta porrastaa niin, että osaaminen rakentuu vähitellen, yksinkertaisemmista oppisisällöistä kohti monimutkaisemman kokonaisuuden hallintaa?

Jukka Korhonen, Erityisvalmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Aiemmat käyttökokemukset ja -rutiini VIRVE

Heti opiskelun alussa opiskelijat arvioivat itse omaa osaamistaan kuusiportaisella asteikolla. Viimeisimpien kurssien osalta opiskelijoista noin 2/3 osalla on jonkinlaista Virven käyttökokemusta muista organisaatioista kuten; pv, pelastustoimi, ensihoito, tulli, raja, yksityinen vartiointitoimi. Aiempaa käyttö-

2 Viranomaisradioverkko.

3 Poliisin kenttäjärjestelmä -ohjelmisto, joka mahdollistaa poliisin käytössä olevien järjestelmien mobiilikäytön eli käytön liikkeessä.

kokemusta voidaan pitää myös jonkinlaisen haittana koska silloin joudutaan jonkin verran poisoppimaan aiempia käyttötapoja. Voidaan kuitenkin sanoa, että aiemmista käyttökokemuksista on enemmän hyötyä kuin haittaa.

Aiemmat käyttökokemukset ja -rutiini POKE

Aiempaa käyttökokemusta kenttäjohtosovelluksen (POKE, PEKE) käytöstä ei oikeastaan ole kenelläkään.

Koulutuksen porrastaminen:

Koulutus on rakennettu siten, että ensiksi annetaan kaikille lähtötasokoulutus. Ne jotka eivät ole aiemmin ole käyttäneet Virveä oppivat radiopäätelaitteiden perustoiminnot ja poliisin operatiivisen viestiliikenteen perusasiat. Niille, joille päätelaite on jo tuttu, on tämä alkuvaihe hieman helpompi. Koulutus on jo siis porrastettu.

Keskeinen ongelma:

Virven ja POKEn oppimisen osalta keskeinen ongelma on se, että niin vanhassa tutkinnossa kuin uudessa AMK tutkinnossa ei ole osattu yhdistää opetuksia laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Nykyisellään Virve ja POKE opetukset tulevat opiskelijoille melko tiiviinä kokonaisuutena periodeilla 2 ja 3 eli opiskelukaaren alkuvaiheessa ja sen jälkeen niitä niiden käyttäminen jää kovin vähäiseksi. Meidän viestiopettajien mielestä Virve ja POKE tulisi liittyä perusteiden opetteluun jälkeen kaikkiin myöhemmin tuleviin poliisiaineiden opetuksiin. Laajempien opetuskokonaisuuksien luominen oli AMK tutkintorakenneuudistuksen yksi perusajatuksista mutta siinä ei onnistuttu.

Opiskelijalle ei voikaan muodostua kokonaiskuvaava poliisitehtävien suorittamiseen liittyvien asioiden osaamisesta koska opetus ei nykyisellään tue sitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Toteutus suunnitelmia tulisi arvioida pikimmiten uudelleen ainakin poliisitoiminnallisten oppiaineiden osalta.

Valmistuneet poliisit arvostavat voimankäytön koulutusta osana tutkintokoulutusta, mutta osa valmistuneista poliiseista toteaa, että voimankäyttökoulutusta voisi olla enemmän. Osaaminen edellyttää suurta määrää toistoja ja vahvojen rutiinien kehittymistä.

Voidaanko koulutuksen määrää lisätä? Voidaanko jollakin tavoin lisätä omaehtoisen harjoittelun mahdollisuuksia, niin että poliisikokelaat voisivat ”oppia oppimaan,” vaikka omaehtoisia harjoituksia ei aina voitaisikaan toteuttaa esimerkiksi harjoitteluparin kanssa tai ampumaradalla?

Tomi Kataja yhdessä muiden Poliisiammattikorkeakoulun voimankäyttötiimin opettajien kanssa, Erityisvalmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Jos toive koskee vain voimankäyttövälineiden teknistä hallintaa, uskomme, että koulutus antaa jo nykyisellään hyvät edellytykset itsenäiselle harjoittelulle, joten koulutuksen lisääminen voimankäyttövälineiden käsittelyyn ei liene tarpeellista. Polamkissa on hyvät harjoitteluympäristöt, joten harjoittelun lisääminen on lähinnä opiskelijan omasta aktiivisuudesta kiinni.

Toive ei kuitenkaan välttämättä koske vain välineitä tai fyysisen voimankäytön tekniikoiden hallintaa. Jos toiveena on eri voimankäyttötilanteiden harjoittelua ja kokemusten keräämistä, olemme samaa mieltä siitä, että harjoituksia tulisi olla enemmän. Voimankäyttötilanteissa tulee välineosaamisen lisäksi hallita toimivalta rajoituksineen, taktinen päätöksenteko konkreettisine toimintoineen, oma stressi jne.

Valitettavasti opetukseen sidotut tuntikehykset ja käytettävissä olevat resurssit eivät mahdollista opetuksen lisäämistä.

Yhteiskunnan odotukset poliisin osaamisesta ovat korkealla. Poliisia pidetään turvallisuusalan ammattilaisena. Työtilanteessa voimankäyttöä ei voi enää harjoitella vaan se tulee osata. Erityisesti äärimmäiset voimankäyttötilanteet ovat harvinaisia, joten voidaan perustellusti kysyä; mistä ammattitaito vaativien tilanteiden hoitoon hankitaan? Kokemukset omasta stressin siedosta, päätöksenteon vaikeudesta ja välineiden todellisesta käyttämisestä autenttiossa ympäristössä paineen alaisena saadaan koulutuksesta. Tämä koulutus on valitettavasti hyvin vähäistä tai sitä ei ole ollenkaan.

Valitettavasti vaativien tilanteiden itsenäinen harjoittelu on turvallisuussyiden takia kielletty. Harjoittelu edellyttää kouluttajien valvontaa.

6.3 Poliisikoulutus: liikennevalvonnan poliisiosaaminen

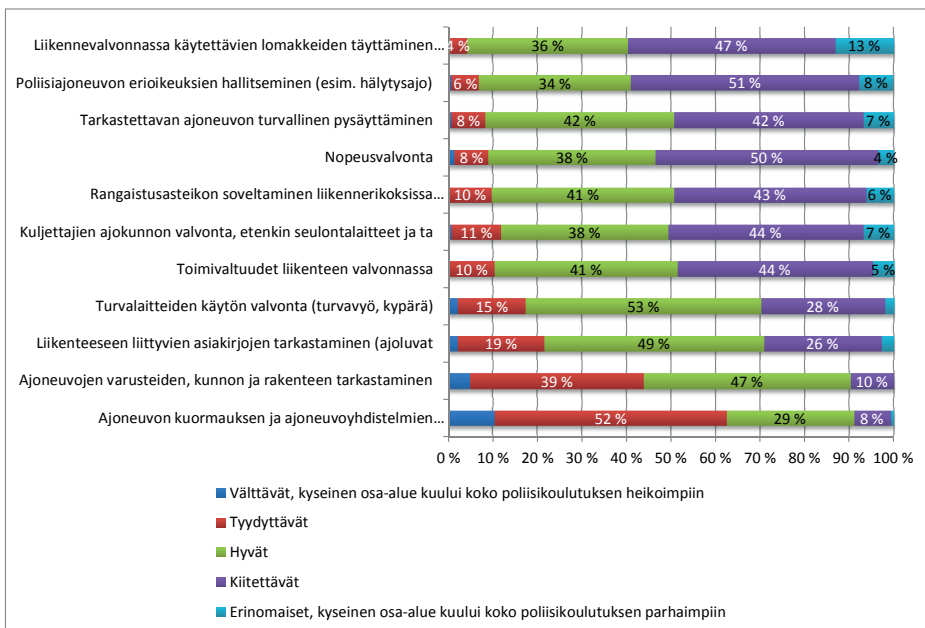
Liikennevalvonnan koulutusta koskevat jakaumahavainnot

Liikennevalvonnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskenut kysymys esitettiin vastaajille samassa muodossa kuin kenttätöiminnan ja tutkinnan vastaava kysymys.

Liikennevalvonnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot vuoden 2015 tutkimuksesta esitetään kuviossa 6.2. Koulutuksen eri osa-alueiden muutokset vuoden 2013 tutkimuksesta vuoden 2015 tutkimukseen esitetään puolestaan taulukossa 6.3. Liikennevalvonnan kysymykset muuttuivat vuosien 2011 ja 2013 välillä, eikä uusimman vaikuttavuusarvioinnin tuloksille saada vertailutietoja vuodelta 2011.

Liikennevalvonnan koulutuksen osalta ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisen koulutusta sekä ajoneuvon varusteiden ja kunnan ja rakenteen tarkastamisen koulutusta arvioidaan muita osa-alueita jonkin verran kriittisemmin. Näin on ollut myös aiemmissa vaikuttavuusarvioinneissa. Koulutuksen työelämävastaavuus arvioidaan puolestaan parhaaksi liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttämisen, poliisiajoneuvon erioikeuksien hallinnan (mm. hälytysajossa), tarkastettavan ajoneuvon turvallisen pysäyttämisen sekä nopeusvalvonnan koulutuksessa.

Jos tarkastellaan ajallisia muutoksia, myönteiseen suuntaan ovat kehittyneet kuljettajien ajokunnon valvonnan, nopeusvalvonnan sekä tarkastettavan ajoneuvon turvallisen pysäyttämisen koulutukset. Muut koulutuksen osa-alueet ovat joko pysyneet ennallaan tai koulutuksen työelämävastaavuuden arviot ovat aiempaa huonompia.

Kuvio 6.2. Liikennevalvonnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot vuoden 2015 arvioinnissa

Taulukko 6.3. Liikennevalvonnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot 2013–2015

	2013 (ka.)	s	2015 (ka.)	s	2015/ 2013*
Kuljettajien ajokunnan valvonta	3.34	0.93	3.45	0.81	1.03
Nopeusvalvonta	3.39	0.88	3.47	0.75	1.02
Tarkastettavan ajoneuvon turvallinen pysäyttäminen	3.43	0.78	3.47	0.77	1.01
Liikennevalvonnessa käytettävien lomakkeiden täyttäminen	3.71	0.83	3.69	0.75	0.99
Rangaistusasteikon soveltaminen liikennerikoksissa	3.51	0.89	3.46	0.76	0.99
Poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	3.71	0.79	3.59	0.75	0.97
Turvalaitteiden käytön valvonta (turva- vyö, kypärä)	3.29	0.79	3.12	0.77	0.95
Toimivaltuudet liikenteen valvonnessa	3.62	0.64	3.43	0.75	0.95
Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen	2.83	0.91	2.61	0.73	0.92
Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen	3.34	0.87	3.08	0.81	0.92
Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen	2.64	0.97	2.37	0.81	0.90

* Ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden poliisien osuus oli vuoden 2015 aineistossa pienempi kuin vuoden 2013 aineistossa. Edellisessä vaikuttavuusarvioinnissa (Vuorensyrjä & Ranta, 2013) havaittiin, että ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneet poliisit arvioivat liikennevalvonnan koulutusta keskimäärin myönteisemmin kuin suomenkielisiltä kursseilta valmistuneet poliisit.

Avointa palautetta liikennevalvonnan koulutuksesta

Avoimen palautteen käsittelystä on kerrottu yksityiskohtaisesti edellä. Liikennevalvonnan ja tutkinnan avopalautteiden käsittelyssä ja raportoinnissa on noudatettu samoja käytäntöjä kuin kenttätoiminnan avopalautteen raportoinnissa. Tähän päällekuun on kerätty avointa palautetta, joka koski liikennevalvonnan koulutusta.

Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Ajo-opetus vähäistä.”

”Ajokoulutusta, hälytysajoa tulisi harjoitella enemmän”

”Ajoneuvon kuljettamista lisää, hälytysajo”

”Ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen (kunto ja asiakirjat)”

”Esitutkintapöytäkirjojen laatimiset. Hälytysajoharjoitukset. Tutkien käytöt. Rikosprosessioikeus. Valokuvaus. PoPi-piirrosohjelman hallinta.”

”Hälytysajossa. Kuulustelutilanteissa. Ensipartiotoiminnassa.”

”Kaikkia tutkintoon liittyviä perusasioita voitaisiin käydä vielä enemmän ja käytännönläheisemmin lävitse. Raskasta liikennettä käytiin lävitse liian vähän.”

”Liikenne ja sakkoasiat”

”Liikenne- ja lupa-asiat”

”Liikennevalvonta liian teoreettista”

”Liikennevalvonta raskaan liikenteen osalta. Liian vähän aikaa opiskella liian iso ja monimutkainen paketti”

”Liikennevalvonta, jossa liian vähän oppitunteja. Tutkinnan opetuksen sekaavuus; kaipaisi mielestäni täsmennystä mihin mikäkin opetettava asia liittyy, miten ne kirjataan, missä tilanteessa yms. Eli ettei vaan käydä asioita yhtenä ”puurona” läpi ja jätetä asian oppiminen / jäsentäminen oppilaan opittavaksi vasta oikeassa käytännön työssä. Näin ainakin minulle kävi.”

”Liikenteen lainsäädäntö”

”Liikenteen teoriaopetus jäi mieleen lähinnä nippelitiedon ja poikkeusten poikkeusten loputtomana suona. Koulussa oli joitain täysin typeriä kursseja, esim. kymmensormijärjestelmän opetukseen käytettiin järjettömällä tavalla aikaa. Monikulttuurisuuskoulutusta saisi olla enemmän kuin myös opetusta muiden vähemmistöjen oikeuksista.”

”Liikenteenvalvonta. Asiakirjat, ajoneuvon kunnan tarkastaminen / varusteiden tarkastus (VAK yms.)”

”Poliisiauton kuljettaminen. Ajo-opetusta liian vähän vaatimustasoon nähden. Olisin toivonut enemmän ajoa liukasradalla ja etenkin kovassa vauhdissa. Kokemus tuo varmuutta!”

”Raskaan liikenteen valvontaan liittyviä asioita ei juurikaan käyty läpi. Henkilörekisteröinti kaipaisi enemmän harjoituskertoja.”

”Sain mielestäni lähes kaikkeen vähintään kohtalaiset valmiudet, käytäntö hioo taidot kohti hyvää tasoa. Ulkomaalaisvalvontaan voisi antaa edes perustietoja peruskoulutuksessa. Poliisiauton kuljettamista voisi olla enemmän.”

”Tutkan käyttö. Keskinopeusmittarin käyttö.”

”Tutkan toiminnot ja käyttö olisi voitu käydä lävitse. Lisäksi olisi voinut entistä enemmän täyttää asiakirjoja mitä tarvitaan työssä, niin Patjassa kuin paperilla, jotka olisi kehittänyt enemmän rutiinia. Lisäksi olisi pitänyt käydä lomakkeet kohta kohdalta lävitse ja selittää eri kohtien merkitys ja tarkoitus.”

”Työ kehitykseen lienee hieman vaikea. Itsellä käytäntö ja tekeminen ovat opettaneet paljon. Ilman koulun perustietoja ei tekeminen olisi onnistunut kuitenkaan. Joten käytännön läheisiä perusharjoituksia oikeiden asiakkaiden parissa voisi lisätä. Myös liikenteessä näkyvyyden lisäämiseen. Esim. heijastinliivit osaksi vaatetusta ja oppi siitä että niitä on käytettävä. ”Pimeät” konstaapelit ovat vaarallisia itselleen.”

Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisiin ammattiin?

”Ajoharjoitteet, kotikeikkaharjoitteet, kuulusteluharjoitteet, kaikki harjoitteet, missä tehtiin käytännön asioita

”Liikenneopetus ylipäänsä; lainsäädäntö, poliisiauton kuljettaminen, pysäyttäminen... Voimankäyttökoulutus; vk-välineiden käyttäminen turvallisesti ja lain oikeuttamalla tavalla. R-ilmoituksen kirjaaminen. Viestintävälineiden käyttö.”

”Liikennevalvonta. Yllättävät kohtaamiset -> käytännön harjoitteet”

”Liikenteen valvonta ja liikennesrikosoikeus”

”Liikenteenvalvonta (pois lukien raskas liikenne), kenttätoiminta, nämä varmaan siksi, että olen eniten kiinnostunut ko. aiheista ja oppi meni hyvin päähän.”

”Liikenteenvalvonta, sakot, voimankäyttö”

”Perusliikennetehtävät kuten puhallus, ajokortin tarkistus ym. ETPK:n laatiminen”

”Trafikövervakning, förundersökning”

”Trafikövervakning. Maktmedel. Sraffrätt. Förundersökningsprocessen.”

”Trafikövervakningen. Fysiskt maktmedel. Allmän polislära. Psykologi.”

Opettajan kolumni

Valmistuneet poliisit ehdottavat, että hälytysajokoulutusta ja vaativien tilanteiden ajokoulutusta – muun muassa liukkaan kelin ajoharjoittelua – voisi olla enemmän. Koulutukseen ollaan tyytyväisiä, mutta yhtenä yksittäisenä teimana koulutuksen vaikuttavuustutkimuksissa on aiemminkin ollut, että ajoharjoittelun määrää voitaisiin lisätä. Onko tähän mahdollisuuksia? Onko ajoharjoittelun lisääminen resurssikysymys?

Matti Luoma, Operatiiviset valmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Poliisin perustutkintokoulutus antaa poliisiin ammattiin tarvittavat ammatilliset perusvalmiudet kaikkiin saman vaativuusluokan virkoihin huolimatta siitä, onko kyseinen virka esimerkiksi kenttätoiminnan, rikostorjunnan tai liikenteen alueelta. Perustutkintokoulutus ei yksistään tee vielä nuoresta poliisimiehestä alan ammattilaista vaan kysymys on koko työuran kestävästä osaamisen kehittämisestä. Opiskelijat ovat myös jo lähtötasoltaan erilaisessa asemassa aikaisemman koulutustaustansa sekä työelämäkokemuksensa vuoksi.

Liikennevalvonnan koulutus näyttää vaikuttavuusarvioinnin mukaan olevan pääosin hyvää ja kiitettävää. Käytännön harjoituksia toivotaan lähes jatkuvasti lisää. Pitää muistaa, että työharjoittelu-aika on tarkoitettukin käytännön työelämäosaamisen ja luokkaopetuksen vahvistamiseksi.

Liikenneopetuksesta annetun avoimen palautteen mukaan mielipiteet jakaantuvat hyvin valmiuksia antaviin osaamisalueisiin ja heikommin valmiuksia antaviin osaamisalueisiin.

Voidaan kuitenkin kysyä, millaista osaamista peruskoulutuksessa voidaan ylipäätään tuottaa, ja toisaalta, mikä osaamisalue voidaan jättää tai kuuluukin jättää työpaikkakoulutuksen varaan?

Hälytysajon suorittaminen on erittäin vaativa tehtävä. Hälytysajon suorittaminen vaatii tietoa, taitoa ja osaamista. Tiedon osuus voidaan koulutuksella saattaa oppilaiden tietoon hyvin. Hälytysajosäännösten teoriaosuus voidaan tehokkaasti opettaa luokkahuoneessa. Käytännön hälytysajotaito ja osaaminen ovatkin jo eri asia. Tietyt tietoasiat voidaan kyllä opettaa, kuten hälytysajoneuvon hälytysäänten kuulumiseen liittyvät tekijät, punaista liikennevaloa

päin ajaminen, kaista-ajo jne. Kuitenkin varsinainen taitaminen ja hälytysajo-osaaminen voidaan hankkia vasta kokemuksen kautta työpaikalla. Näitä taitoja ei voida koulutuksen avulla saavuttaa, koska ei ole kahta samanlaista hälytysajotehtävää. Liikennetilanteet ovat aina erilaisia, samoin kuin muut tienkäyttäjät ja heidän toimintansa. Tien pinnan liukkaus ja muut keliolosuhteet ovat ainutkertaisia. Myös hälytysajotehtävät ovat erilaisia sen mukaan, ollaanko ajamassa jollekin kiireelliselle tehtävälle vai seurataanko esimerkiksi pakenevaa ajoneuvoa. Tilanteet ovat hyvin vaihtelevia.

Hälytysajon harjoittaminen ei nykyisen lainsäädännön vuoksi muun liikenteen seassa ole mahdollista. (Tällä hetkellä TLL uudistuksen yhteydessä tämä asia on otettu esille ja suunnitteilla lakimuutos, jossa hälytysajon harjoittaminen muun liikenteen seassa olisi mahdollista tietyin edellytyksin) Koulutuksen aikana hälytysajoa voidaan harjoitella koulun suljetulla radalla ja harjoituskaupungissa. Hälytysajoharjoituksia ei nykyisten tuntimäärien mukaan ole mahdollista lisätä.

Poliisin perustutkintoon liittyvä työharjoittelu on myös opiskeluaikaa ja hälytysajon ajaminen jääkin pitkälti työharjoittelun aikana tapahtuvaksi ja siinä kehittyminen on työpaikalla tapahtuvaa ja jatkuvaa.

Liukkaan kelin harjoittaminen on Poliisiammattikorkeakoululla mahdollista. Myös tämä on osa-alue, jolla vaaditaan tietoja, taitoja ja osaamista. Teoriatunneilla käsitellään ajofysiikkaa, nopeuden merkitystä, kitkakerrointa ym. auton ajamiseen liittyviä tosiseikkoja. Teoriassa käydään läpi auton pysähtymismatkoja, törmäysnopeuksia, nopeuden merkitystä jne. Poliisiammattikorkeakoulun opetuksessa nämä tiedot osoitetaan myös käytännössä. Koululla on hyvät ajoharjoitteluradat, joilla voidaan turvallisesti soveltaa käytäntöön juuri mainittuja asioita. Osoitetaan, mitä pieni nopeuden kasvattaminen merkitsee esimerkiksi törmäysnopeuden kannalta. Edelleen harjoitellaan auton luisun oikaisemista, väistämistä liukkaalla jne. Mutta näiden taitojen harjoittaminen on mahdotonta suuremmilla (maantie) nopeuksilla. Todellisen osaamisen hankkiminen jää näin ollen myös kokemuksen avulla hankitun taitamisen varaan. Tällä hetkellä ratakoulutukseen varattua aikaa ei myöskään ole mahdollista lisätä.

Liikenteen opetuksesta ja ajokoulutuksesta kerätään jatkuvasti palautetta ja opetusta kehitetään jatkuvasti tarkoituksenmukaisempaan suuntaan.

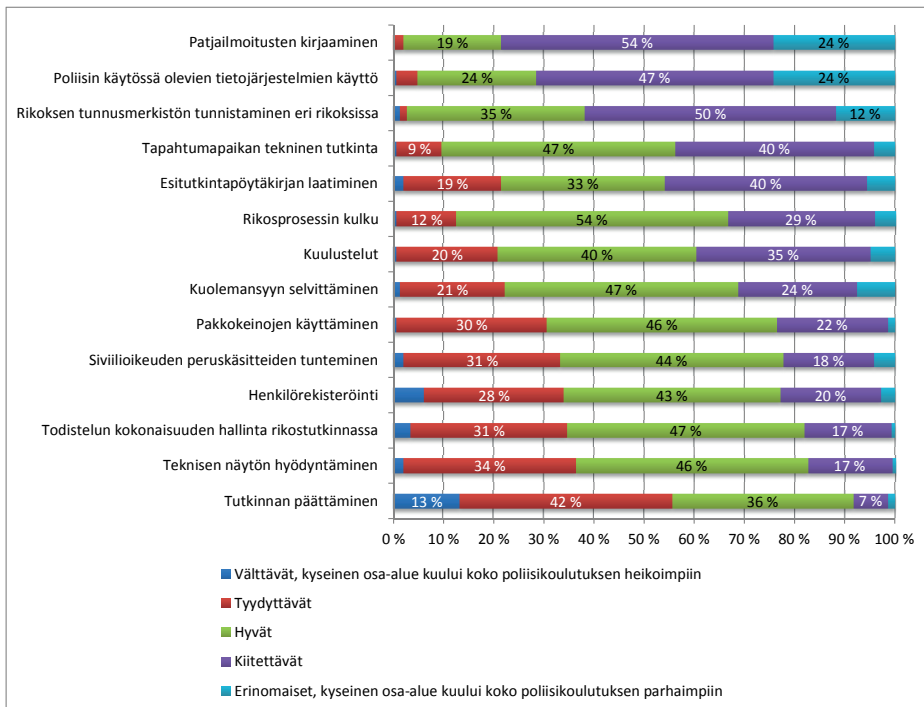
6.4 Poliisikoulutus: tutkinnan poliisiosaaminen

Tutkinnan koulutusta koskevat jakaumhavainnot

Tutkinnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskenut kysymys esitettiin vastaajille samassa muodossa kuin kenttätoiminnan ja liikennevalvonnan vastaava kysymys edellä.

Työelämävastaavuuden näkökulmasta tutkinnan koulutuksen parhaiksi arvioituja osia ovat tavallisesti olleet poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttökoulutus (ml. Patjailmoitusten kirjaaminen) sekä rikoksen tunnusmerkistön tunnistamisen koulutus eri rikoksissa. Keskimääräistä heikoimmiksi on puolestaan arvioitu tutkinnan päättämisen koulutus ja todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa.

Kehitys on ollut myönteistä, kun verrataan vuoden 2011 tutkimuksen tuloksia uusimman vaikuttavuusarvioinnin 2015 tuloksiin, lukuun ottamatta ehkä pakkokeinojen käyttämisen koulutusta, jota koskevat arviot ovat tällä kerralla hieman huonompia kuin aiemmin. Esimerkiksi henkilörekisteröintiä ja teknisen näytön hyödyntämistä koskevat arviot ovat selvästi parempia kuin ennen ja kehitys näyttää systemaattiselta. (Kuvio 6.3, Taulukko 6.4.)

Kuvio 6.3. Tutkinnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot vuoden 2015 arvioinnissa

Taulukko 6.4. Tutkinnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot 2011–2015

	2011 (ka.)	s	2013 (ka.)	s	2015 (ka.)	s	2015/ 2011
Henkilörekisteröinti	2.40	0.91	2.77	0.93	2.85	0.91	1.19
Kuulustelut	2.85	0.89	3.04	0.92	3.23	0.85	1.13
Esitutkintapöytäkirjan laatiminen	3.05	0.89	3.08	1.04	3.28	0.91	1.08
Teknisen näytön hyödyntäminen	2.62	0.80	2.78	0.86	2.80	0.77	1.07
Tutkinnan päättäminen	2.28	0.84	2.35	0.97	2.41	0.86	1.06
Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen	2.78	0.70	2.76	0.82	2.91	0.86	1.05
Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	3.53	0.79	3.53	0.79	3.69	0.75	1.05
Patjailmoitusten kirjaaminen	3.90	0.84	3.92	0.72	4.01	0.72	1.03
Tapahtumapaikan tekninen tutkinta	3.29	0.83	3.24	0.83	3.38	0.74	1.03
Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa	2.74	0.81	2.87	0.83	2.81	0.79	1.03
Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö	3.87	0.83	3.75	0.78	3.90	0.84	1.01
Rikosprosessin kulku	3.26	0.84	3.24	0.90	3.24	0.74	0.99
Kuolemansyyn selvittäminen	3.18	0.88	2.95	0.91	3.15	0.89	0.99
Pakkokeinojen käyttäminen	3.07	0.90	3.09	0.85	2.94	0.78	0.96

Avointa palautetta tutkinnan koulutuksesta

Avoimen palautteen käsittelystä ja raportoinnista on kerrottu yksityiskohtaisesti kenttätoiminnan koulutusta käsittelevässä luvussa. Tähän lukuun on kerätty avointa palautetta, joka koski tai sivusi tutkinnan koulutusta. Aluksi raportoidaan palaute, jossa vastaajat käsittelevät poliisikoulutuksen kehittämiskohteita ja sen jälkeen palaute, jossa he kuvasivat koulutuksen vahvuuksia.

Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Att göra beslut i en förundersökning gicks väldigt snabbt igenom och blev väldigt oklart för mig hurdana beslut som skall göras in olika ärenden.”

”Delarna som rörde brottsbekämpning var inte alls lika täckande, som delarna angående fältverksamhet.”

”En erikseen nyt keksi, mutta mielestäni koulutusta tulisi enemmän suunnata käytännönläheisemmäksi, teorian jälkeen. Kehittäisin koulutusta siten, että teema-päiviä / kokonaissuorituksia olisi enemmän eri aiheista. Ei ole hyvä, että yhtä aihealueen suoritusta tehdään monella eri viikolla, pätkissä. Jakaisin tutkintapainotteisten jaksojen työmäärää tasaisemmin eri jaksoille, silloin tuntui välillä, että jaksot ovat osittain vain suorittamista ja osa asioista menee ohi / ei tartu”

”Enemmän käytännön harjoituksia, erityisesti tutkinnan puolelle. Esimerkiksi ns. ”case” tapauksia. Ensin opiskelijalle opetetaan perusteet, jonka jälkeen käytännön harjoituksia / PBL. Erityisesti mitä kuulusteluissa kannattaa kysyä ja missä järjestyksessä sekä miten luoda sopivat kysymykset kuultavalle. Tämän oppi vasta työelämässä.”

”Esitutkinta A:sta Ö:hön, pakkokeinot käytännössä jne.”

”Esitutkintapöytäkirjan kasaus käytiin kyllä läpi, mutta melkoisella kiireellä, eikä se iskostunut päähäni. Työelämässä sen kyllä oppii toki nopeasti.”

”Esitutkintapöytäkirjan laatiminen sekä pakkokeinot.”

”Användning av Poke (i övrigt var undervisningen av teknisk apparatur väldigt bra), Poke lärdes i princip inte ut, utan visades bara snabbt. Lärde sign först under arbetspraktiken. Visste i princip inget om hur man avslutar undersökning i Patja före arbetspraktiken.”

”Förhör, man blir en bra förhørsledare genom att öva. Jag anser att det inte gjordes tillräckligt med förhör under skoltiden. Även tvångsmedlen kunde ha repeterats flera gånger.”

”Harjoittelu tutkinnassa oli alkuun haastavaa. Asiat kyllä opetettiin hyvin, mutta siinä oli minulle liikaa omaksuttavaa niin lyhyeen aikaväliin.”

”Henkilörekisteröinti”

”Kuten edellisessä kysymyksessä vastasin, kokonaisuuksien hallintaa voisi parantaa. Rikosoikeuden puolella voisi myös keskittyä vähän enemmän poliisiin / syyttäjän rooliin, eikä niinkään korkeimman oikeuden perusteluihin.”

”Kyllä tutkinnan osalta keskityttiin aivan liikaa epäolennaiseen (...) [yksityiskohtiin – M.V.] kuin saamaan todelliset valmiudet suorittaa kuulustelut

ym. esim PoPi käytetään aikaa aivan järjettömästi puhumattakaan tietokoneen käytöstä. Word, PowerPoint.”

”Liikaa keskitytään marginaalisiin asioihin esim. liikenteenvalvonnassa: kuormaukset, kytkennät, massat jne. kuuluvat pääsääntöisesti ”erikoismiehille” eikä tavallisille kenttämiehille. Enemmän perusasioiden kertausta siis. Tutkinta-jaksosta jäi epäselväksi, miten esitutkintapöytäkirja rakentuu loogisesti -> kokonaisuus ei hahmottunut. Lisäksi kuulusteluissa keskityttiin vain määrämuotoihin, eikä siihen, miten kuulusteltavan saisi parhaiten puhumaan.”

”Områden som innefattar undersökning, maktmedel och teknisk undersökning, speciellt hantering av bevis och IT undersökning.”

”Pakkokeinot tutkinnassa, myös pitkäkestoisessa (soveltuvien osin). Voimankäyttövälineiden ja -tilanteiden hallintaa monipartiona kotietsinnöillä. Pääasiassa kaikki OK, mutta jos oikein pussin pohjia raavitaan.”

”Pakkokeinot; käytännössä niitä ei hallinnutkaan kovin hyvin.”

”Poliisin tietojärjestelmien käyttö, kipit, pakkokeinot... Monipartioitehtävät, koirapartion kanssa toimiminen, AFIS-käyttö, rekisteröinnit, tekninen tutkinta, ulkomaalaisasiat, maahanmuuttokiellot ja maahanmuuttokiellossa olevan henkilön kohtaaminen, toimenpiteet, pk-seudulla päivittäin...”

”Riittävien valmiuksien oppimiseen tarjotaan mahdollisuus joka osa-alueella. Kävisin tarkemmin läpi varsinaisen esitutkinnan vaiheita R-ilmoituksesta pöytäkirjaan asti. Tämä antaisi paremmat valmiudet työharjoitteluun.”

”Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen opetus meni liian kauaksi poliisin työstä ja opetus oli muutenkin liian vaikeaselkoista. Voimankäyttöä oli liian vähän. Liikunnasta pois kaikki turhanpäiväinen, kuten kuulantyyöntö, pituus-hippy ja tilalle työkunnan ylläpitoon liittyvää harjoittelua /ohjausta.”

”Rikosprosessin kulku voitaisiin käydä tarkemmin läpi, syyttäjän toimenpiteitä jne.”

”Rikostorjunnan osalta koen, että rikostutkinnan perusasioiden opiskelussa oli liian tiukka aikataulu ja kyseisiin osa-alueisiin olisi tarvinnut keskittyä paremmin koulutuksessa.”

”Rikostorjunta, enemmän case-tapauksia”

”Rikostorjunta. On niin vaativa kokonaisuus, että vaatii paljon työelämässä saatua kokemusta ennen kuin homma lähtee ”rullaamaan”. Tutkinnassa: milloin voit itse päättää tutkinnan ja mitä eri toimintalinjoja / tapoja on saattaa tutkinta loppuun.”

”Rikostutkinnan osa-alueita käydään läpi hiukan liian nopeasti. Tyhmempi ei ehdi oppia asiaa kun siirrytään jo uuteen. Esitutkintapöytäkirjan kasaaminen, juttujen rajoittaminen, tutkinnan päätökset, tutkijan ja syyttäjän välinen toiminta (lisätutkintapyynnöt ym.)”

”Rikostutkinnan pakkokeinot”

”Rikostutkinnan puolelta esitutkintapöytäkirjan tekeminen kokonaisuudessaan. Varsinkin kun pöytäkirjaan tulee harvinaisempia dokumentteja jne.”

”Rikostutkinta”

”Rikostutkinta kuulustelujen osalta. Toki sen oppii varmasti vain harjoittelemalla ja tekemällä. Enpä muista muuta.”

”Rikostutkinta. Keskityttäis ihan perusasioihin, pohdittais mikä on turhaa kouluvaiheessa. Informaatiota kun tulee paljon, lopulta ei jää mitään mieleen.”

”Rikostutkinta. Vaativuuteen nähden käsitellään sitä koulussa liian vähän.

”Rikostutkintaan liittyen todistelun merkitys lopputuloksen kannalta. Tuntuu, että nykyään ei poliisissa osata välttämättä erottaa sitä mikä on oikeudellisesti relevanttia käyttöä ja mikä ei. Tämä voi johtaa siihen, että tehdään paljon turhaa työtä. Muitakin rikostutkintaan liittyviä keskeisimpiä oikeudellisia (...) olisi voinut käsitellä syvemmin. Koska esim. KKO painottaa nykyään itsekriminointisuojaan merkitystä mutta rikostutkinnan koulutuksessa tämä jäi vähälle huomiolle. Tuskinpa moni poliisikoulutuksen saanut edes tietää mistä oikeusperinne on saanut sisältönsä ja miksi esim. KKO periaatteen merkitystä korostaa.”

”Siviilioikeus vs. rikosoikeus. Asiakaspalvelua -> miten toimia erilaisten asiakkaiden kanssa erilaisissa tilanteissa -> ei vain voimankäyttötilanteissa. Järjestelmiä hitaammalla temmolla”

”Tekninen rikostutkinta -> tuntui että aina on kiire harjoituksissa. Ei kerennyt perehtyä kunnolla yhteen asiaan. Tutkinnan jaksoilla on välillä raskaita teoriapäiviä.”

- ”Tekninen rikostutkinta, paikkatutkinta. Kuulustelujen tekeminen”
- ”Teknistä tutkintaa pitäisi kehittää koulutuksen osalta kiinnostavammaksi.”
- ”Tutkinnan osalta sai tyydyttävät valmiudet, mutta kehittämistä olisi, jotta tutkinnasta saisi kokonaisuutena paremman kuvan.”
- ”Tutkinnan eri osa-alueet käytiin koulutuksessa hirveällä kiireellä läpi?? Ei tullut riittävästi kertausta, jotta olisi tullut tiettu itsevarmuus omaan tekemiseen. Tutkinnassa on paljon eri lomakkeita, pöytäkirjoja ja määräyksiä, joita pitäisi osata tehdä.”
- ”Tutkinnan eteneminen. Esim. esitutkintapöytäkirjan kasaaminen.”
- ”Tutkinnan osiolla esim. ETPK:n täyttöö harjoiteltiin hutiloiden”
- ”Tutkinnan päätöksien teko, rikosprosessin kulku”
- ”Tutkinnan saa kyllä opetella alusta loppuun uudelleen työelämässä. Rikosprosessin kulku selvinnyt kunnolla vasta työelämässä.”
- ”Tutkinnan tehtävät, patja-järjestelmän tuntemus”
- ”Tutkinta ja pakkokeinojen käyttö jäi jotenkin irralliseksi eikä aina ymmärtänyt miten opetettava asia liittyy kokonaisuuteen.”
- ”Tutkinta, esitutkintapöytäkirjan laatiminen, kuulustelut”
- ”Tutkinta, tekniikka. Toki kaikessa oli kehitettävää.”
- ”Tutkintaan liittyvät asiat. Tutkinnan käytännön oppi kyllä hyvin työelämässä. Vaatii kuitenkin paljon ...
- ”Tutkintapuoli kokonaisuudessaan. Lisäksi esim. haasteen tiedoksianto.”
- ”Tutkintatehtävien saaminen yhdeksi kokonaisuudeksi, koko prosessin parempi hahmottaminen.”
- ”Undersökningsområdet är bristfälligt och kräver utveckling. Ämnet ”Avslutande av undersökning” tangerades knappt. Ämnet ”Civilrätt” togs upp helt för tidigt och anknöts aldrig till polisycket på något vettigt sätt. Begreppet ”Bevisföring” bristfälligt. Utbildningen gav dock goda/väldigt goda färdigheter i användningen av polisens informationssystem.”

”Utlänningsärenden. Förhörmetodik/taktik.”

”Varsinkin rikostutkinnan puolella opetus koostui irtonaisista osista ja kokonaisuuksien hahmottaminen oli vaikeaa.”

Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

”Esimerkkeinä tietojärjestelmien ym. poliisin työvälineiden käyttö, kirjalliset asiat kuten sakkojen ym. täyttö, tekeminen, kirjaaminen jne.”

”Esitutkinta, tekninen tutkinta”

”Ns. perustyötä koskeva koulutus tutkinnassa, sekä valvonta- ja hälytystyötä koskevilla asioilla.”

”Osaamisalueet tukivat / täydensivät / kuuluivat toisiinsa, vaikea eritellä yksittäistä osaamisaluetta. Laaja kokonaisuus, josta valmiudet poliisin ammattiin. Osaamisalueista ...tutkinta ja kokonaisuuksien hallinta tärkeimmät”

”Perusasiat kenttätöistä ja tutkinnasta. Esim. poliisin valtuudet perustehtävillä ja päivittäisrikostutkinnassa.”

”Perusjärjestelmien ja rekisterien käyttö”

”Perustutkinta, rikosoikeus”

”Perustyö lyhytkestoisessa tutkinnassa.”

”Rekisterien käyttö”

”Rekisterin käyttö, partiotoiminta”

”Rikos- ... oikeuden opetus ja kenttä- ja hälytystoiminta.”

”Rikosilmoituksen tekoarjoitukset auttoivat ymmärtämään että mitä pitää selvittää, kun tiesi, mitä asiakkaalta tulee selvittää.”

”Rikosoikeuden opinnot sekä kenttätöiden opinnot”

”Rikosoikeus”

”Rikosoikeus, liikenne, voimankäyttö”

- ”Rikosoikeus, sieltähän se kaikki lähtee, loput opitaan työtä tekemällä.”
- ”Rikostorjunnan ja äidinkielen alueet”
- ”Rikostutkinta, ensipartion toimenpiteet tekniikkaosaamista vaativalla paikalla”
- ”Rikostutkintaprosessin hallita ilmoituksen vastaanottamisesta valmiiseen rikostutkintapöytäkirjaan.”
- ”Tekninen tutkinta, pöytäkirjojen kokoaminen”
- ”Teknisk undersökning som första patrull”
- ”Teknisten järjestelmien käyttö. Liikenne rikostutkinta. Tekninen tutkinta.”
- ”Tietojärjestelmien käyttö, ammatillinen kieltenopetus (jopa ruotsi, huolimatta omasta lähtötasosta) ja monipuolinen liikunnanopetus.”
- ”Tietojärjestelmien käyttö, esitutkintapöytäkirjan kokoaminen, liikennevalvonta kokonaisuutena.”
- ”Tietojärjestelmien käyttö, nopeusvalvonta, siviilioikeus, päihtyneiden käsittely, näppärit.”
- ”Tietojärjestelmien käyttö, voimankäyttö”
- ”Tietojärjestelmien käyttö. Motivoitunut ja motivoiva opettaja. Eräs liikenteen opettaja jäänyt mieleen sillä selitti niin kauan että jokainen ymmärsi.”
- ”Tietojärjestelmät”
- ”Tietojärjestelmät, rikosoikeus”
- ”Tietojärjestelmät, voimakeinojen käyttö, ja rikoslain ymmärtäminen. Ylivoi-
maisesti suurin vahvuus oli monipuolisuus.”
- ”Tietojärjestelmät. Poke ja Virve. RV:n kirjoittaminen.”
- ”Tutkinta (esitutkinta), tekniikka ja lainopillinen koulutus! Näiden lisäksi kielikoulutus oli omaa luokkaansa.”
- ”Tutkinta, kenttäkoulutus”
- ”Tutkinta. Motivoivat ja asiansa osaavat opettajat”

Opettajan kolumni

Valmistuneet poliisit ovat kiittäneet poliisin tietojärjestelmien koulutusta, rikosoikeuden koulutusta ja voimankäyttökoulutusta monen vuoden ajan, useissa eri arvioinneissa.

Oppimisteorian näkökulmasta kiinnostavaa on, mitä näissä oppiaineissa tehdään oikein? Miten näiden oppiaineiden opettajat kuvaavat oman pedagogisen käsityksensä ydintä? Minkälainen opetus toimii parhaiten, ja miksi, kun ajatellaan oppimisen tavoitetta?

Kirsti Ruuska ja Rami Rantala, Yleisvalmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Rikosoikeuden opetuksen opetussuunnitelmaan kirjattuna tavoitteena on ollut antaa perustutkintokoulutuksen suorittaneille opiskelijoille sellaiset tiedolliset taidot ja valmiudet, että he kykenevät suorittamaan tavanomaisimpien rikosten esitutkinnan, osaavat etsiä oikeudellista tietoa ja käsitellä sekä tulkita sitä rikosoikeudelle ominaisten laintulkintaperiaatteiden mukaan. Opetuksen työelämälähtöisyyttä korostavan tavoitteen lisäksi olemme pitäneet tärkeänä, että opiskelijat omaksuisivat opiskelua ja työtä helpottavaa oikeudellista ajattelua, oppisivat ratkaisemaan oikeudellisia ongelmia ja perustelevaan tekemänsä ratkaisut juridisesti kestäväällä tavalla. Rikosoikeuden opetuksen kokonaistuntimäärä on ollut perustutkintokoulutuksessa 90 tuntia. Se on ollut asetettuun tavoitteeseen nähden mielestämme riittävä.

Oppiaineena rikosoikeus on opiskelijalle paitsi haastava myös mielenkiintoinen. Haasteellisuuden tiedostaen olemme pitäneet välttämättömänä, että opetus on tapahtunut pääasiassa lähiopetuksena. Rikosoikeuden opetusta on annettu jaksoilla 2, 3, 5, 6, 8 ja 10, joista jaksoilla 2 ja 8 keskiössä ovat olleet rikosoikeuden yleiset opit, muilla rikosten lajit. Erityisen haasteellisina opiskelijat ovat pitäneet rikosoikeuden yleisiä oppeja. Koska rikosoikeuden yleisillä opeilla on keskeinen ja tärkeä merkitys rikosoikeudellisessa järjestelmässä, olemme myös opetuksessamme erityisesti huomioineet tämän. Lähiopetustunteja on ollut määrällisesti sängen paljon, 40 tuntia, ja opetus on ollut jokseenkin verkkaiseen tahtiin etenevää. Pyrkimyksemme on ollut, että opiskelijat saisivat juuri näissä opinnoissa erityisen hyvän ja vankan, myöhempiä opintoja ja työelämää varten kantavan perustan.

Olemme käyttäneet erilaisia opetusmenetelmiä monipuolisesti. Pääosin opetuksemme on tapahtunut 24 opiskelijan muodostamissa luokissa lähiopetuksena. Pienet ryhmät olemme katsoneet parhaimmiksi useastakin syystä. Yhtenä ja kaikista tärkeimpänä syynä olemme pitäneet oppiainettamme. Tietyt asiat on vaan parempi opettaa pienemmässä ryhmässä kuin isossa. Pieni ryhmä on myös oppimisympäristönä ihanteellinen ja monille opetuskeskusteluille otollinen tila. Opetuskeskustelut ovat olleet keskeinen opetusmenetelmäm-

me. Opettajan ja opiskelijoiden välille syntyvä vuorovaikutus on ollut myös pienessä ryhmässä aivan eri kuin suuremmassa ryhmässä.

Rikosoikeuden opetuksessa vuorottelevat teorian tiedon opetus ja opetettuun asiaan liittyvät soveltamisharjoitukset. Olemme teettäneet oppitunneilla tai itseopiskelutehtävinä ratkaistavia oikeustapausharjoitustehtäviä runsaasti ja käsitelleet niitä sen jälkeen yhdessä ongelmanakeskeisesti ja monialaisesti. Mielekkäillä oikeustapausharjoitustehtävillä ja niiden yhdessä käsittelyllä (purkamisella) on ollut oppimistulosten kannalta suuri merkitys. Oikeustapausharjoitustehtävillä, oppitunneilla käsitellyillä oikeuskäytännön ratkaisuille ja ajankohtaisilla rikosjutuilla olemme saattaneet myös lisätä opiskelijoiden rikosoikeutta kohtaan jo entuudestaan tuntemaa mielenkiintoa tai synnyttää mielenkiinnon siihen.

Rikosoikeuden opettaminen on opettajallekin haasteellista, mutta samalla myös innostavaa ja palkitsevaa. Haasteellista se on teoriapainottuneisuuden ja rikosoikeudelle oikeudenalana kuuluvien piirteiden vuoksi. Teoriapitoinen ja käsitteiden omaksumista edellyttävä opiskelu on saattanut olla myös monelle opiskelijalle aluksi outoa. Opettajalla on näistä syistä rikosoikeuden opetuksessa erilaisia rooleja. Opettajan ohjaava ja ehdotonta läsnäoloa edellyttävä rooli on korostunein opintojen alussa, jolloin käsitellään rikosoikeuden yleisiä oppeja ja opetellaan tulkitsemaan lainsäädännöksiä sekä perusteellaan ratkaisuja. Opintojen edetessä opettajan ohjaava rooli jää yhä enemmän tausta-alalle opiskelijan roolin vastaavasti korostuessa passiivisesta aktiiviseksi, vastuuta kantavaksi oppijaksi. Opettajan tehtävänä on nyt tukea oppimisen etenemistä.

Oppimiskäsityksessämme on edellä lausutun perusteella konstruktiiviselle oppimiskäsitykselle leimallisia piirteitä. Oppiminen on sen mukaan oppijan toimintaa, mutta myös opetus on merkityksellistä. Opintojen alussa opettaja ohjaa ja suuntaa oppimista sekä asettaa sille tavoitteet. Kun perusta ja pohja on luotu oppimisessa, opettajan osuus vähenee ja opiskelijan rooli korostuu. Se tarkoittaa, että opiskelijat hankkivat itse tietoa ja kykenevät lähes itseohjautuvasti itsenäiseen opiskeluun opintojensa aikana. Pyrkimyksemme on lisäksi ollut, että opiskelijat ymmärtäisivät itsenäisen opiskelun merkityksen myös opintojensa jälkeen ja tiedostaisivat, että rikosoikeudellisten tietojen ta-keeksi eivät riitä pelkät koulutuksen aikana hankitut tiedot ja taidot.

Omaksumassamme oppimiskäsityksessä on myös humanistisen oppimiskäsityksen piirteitä. Meilläkin on ollut pyrkimyksenä luoda sellainen oppimisympäristö, jossa jokaisen opiskelijan olisi mukava ja miellyttävä opiskella.

Tomi Kataja yhdessä muiden Poliisiammattikorkeakoulun voimankäyttötiimin opettajien kanssa, Erityisvalmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Saamme etua ilman muuta myös siitä, että edustamme toiminnallista opiskelua. Tunneillemme on pääosin helppo motivoitua.

Uskomme, että motivoitumiseen vaikuttaa myös mielikuvat poliisityöstä ja sen haasteista pahimmillaan. Opetamme ”selviytymiseen” liittyviä taitoja. Voimankäyttö on haastava ja vastuullinen toimi. Virheellisen toiminnan seuraukset voivat olla peruuttamattomia ja yhteiskunnan moite ankara.

Uskomme, että opiskelijat pitävät siitä, että kohtelemme heitä ”kollegoina” – olemme samaa ”haalariporukkaa”. Vaikka opetustilanteisiimme liittyy tiukkojakin sääntöjä (harjoitusturvallisuus), on vuorovaikutus kuitenkin kaverilista. Välitämme aidosti osaamisen kehittymisestä ja tukikoulutusten avulla huolehdimme, että kaikki saavuttavat vaaditun osaamisen tason.

Tiimillämme on vahva työelämäyhteys, vahva motivaatio, laadukas opetusmateriaali ja työelämälähtöiset harjoitukset ja demot. Vanha sanonta: tekemällä oppii kantaa ilmeisesti hedelmää. ☺

Osa valmistuneista poliiseista toivoo rikosprosessin kokonaisuuden käsittelyyn ja etenkin esitutkintapöytäkirjan laatimisen koulutukseen sekä tutkinnan päättämisen käsittelyyn enemmän aikaa. Koulutuksen toivotaan etenevän hitaammin ja jäsen-tyvän selvemmin jo koulutusaikana. Asiat selviävät lopullisesti tietysti aina vasta työelämässä, mutta ainakin jonkinlaisen epäsuhdan koulutuksen ja työelämän välillä valmistuneet poliisit ovat havainneet näissä mainituissa oppiaineissa.

Onko näihin oppiaineisiin mahdollista kohdentaa lisää koulutusaikaa ja siten päästä porrastamaan opetusta helpommin omaksuttaviksi kokonaisuuksiksi (moduuleiksi)?

Lauri Haapaniemi, Operatiiviset valmiudet, Poliisiammattikorkeakoulu:

Muiden ammattivalmiuksien tavoin myös rikostutkinnassa voidaan perustutkintokoulutuksen lähiopintojen tavoitteeksi asettaa ainoastaan perusvalmiuksien oppiminen. Vähimmäistavoite ennen työharjoittelua on, että opiskelijan osaamisen riittää turvaamaan tavanomaisissa tutkintatilanteissa paitsi itse tutkinnan lopputuloksen, myös sekä opiskelijan että asiakkaan oikeusturvan. Kenttätyöjakson ja erityisesti lähiopintojen jälkeisen ohjatun työharjoittelun on tarkoitus tuottaa opiskelijoille tilaisuuksia soveltaa oppimiaan asioita todellisissa työelämätilanteissa. Lähiopinnot, työharjoittelu sekä kenttätyöjakso tulee nähdä toisiaan täydentävinä siten, että vasta niiden yhdessä tuottamaa osaamista voidaan peilata koulutuksen osaamistavoitteisiin.

Koulutukseen käytettävää aikaresurssia on pyritty jakamaan eri osa-alueille mahdollisimman oikeudenmukaisesti, jotta kaikkien keskeiset tavoitteet olisi mahdollista saavuttaa. Uuden AMK-tasaisen peruskoulutuksen myötä ei suuria muutoksia lähiopintojen aikaresurssiin myöskään rikostutkinnan osalle ole odotettavissa. Opiskelijoiden itsenäinen työskentely ja vastuu omien ammatillisten valmiuksien hankkimisesta tulevat entisestään lisääntymään. Uudessa tutkinnossa rikostutkintaan liittyvät opinnot tulevat sijoittumaan aiempaa pidemmälle ajanjaksolle, joten kritiikkiä aiheuttanut tiivis ja kuormittava jakso opinnoissa tulee jatkossa tasaantumaan.

Rikosprosessin kokonaisuuden hahmottuminen edellyttäne osallistumista prosessiin käytännön tasolla tai ainakin mahdollisuutta sen havainnointiin osana päivittäistä työskentelyä. Tällaisia kokemuksia ei valitettavasti ole lähiopintojen osana mahdollista toteuttaa. Rikostutkintaakaan ei voi harjoitella ilman, että ensin on opiskeltu perusasiat. Palautteissa kaivatut massiiviset harjoitukset, joissa olisi mahdollista havainnollistaa rikosprosessia kokonaisuutena tai ainakin esitutkinnan suorittamista ensipartion toimista aina esitutkintapöytäkirjan valmistumiseen, ei valitettavasti ole käytännössä mahdollista suorittaa.

Esitutkintapöytäkirjan laatimisessa ei ole vastausten perusteella koettu saavutetun riittäviä valmiuksia, vaikka tilastollinen kehitys näyttäisi olevan oikean suuntaista. Harjaantuminen esitutkintapöytäkirjojen laatimisessa tai vaikkapa kuulusteluissa edellyttäisi runsaasti toistoja ja monipuolisia harjoitteita sekä näihin liittyvää yksilöllistä palautetta. Tämän kaltainen osaaminen ei käytettävissä olevilla resursseilla valitettavasti ole mahdollista, vaan tältäkin osalta oppimistavoitteiden lopullinen saavuttaminen jää työharjoittelussa ja kenttäjaksolla tapahtuvan valvonnan ja ohjauksen onnistumisen varaan.

Pakkokeinojen osalta käytettävissä oleva aika on ehdottomasti ollut alimitoitettu suhteessa niihin liittyviin osaamistavoitteisiin. Pakkokeinoihin liittyvä sääntely on viime aikoina muuttunut, lisääntynyt ja monimutkaistunut. Lisäksi niiden käytön lainmukaisuuteen on kiinnitetty aiempaan enemmän huomiota, mikä on luonut tarvetta niiden koulutukseen käytetyn ajan lisäämiselle. Näin onkin uudessa peruskoulutuksessa tapahtunut. Tästäkin huolimatta myös pakkokeinojen osalta voidaan lähiopinnoissa saavuttaa enintään perusvalmiudet, minkä jälkeen työharjoittelussa ja kenttätyöjaksolla kohdatut aidot soveltamistilanteet vasta tuottavat lopullisen osaamisen. Tämä kuitenkin edellyttää, että näissä tilanteissa tapahtuu pakkokeinojen käytön kriittistä arviointia sekä valittuihin toimintatapoihin liittyvää reflektointia.

7 KÄYTÄNNÖLLISET HARJOITUKSET SEKÄ TYÖHARJOITTELU- JA KENTTÄJAKSOT

Vaikuttavuusarvioinnin kyselylomakkeessa ei ole kysymyssarjaa, joka kohdistuisi suoraan käytännöllisiin harjoituksiin tai koulutuksen aikaisiin harjoittelu- ja kenttäjaksoihin. Käytännöllisen harjoittelun teema on kuitenkin noussut jokaisella arviointikerralla esiin valmistuneiden poliisien antamissa avoimissa vastauksissa. Käytännöllisen harjoittelun ja harjoittelujaksojen arvostus on havaittu myös muussa poliisin perustutkintokoulutukseen kohdistuneessa tutkimuksessa (esim. Koivisto & Silvola, 2000; Koivisto & Tuohi, 2006; Immonen, 2007; Vuorensyrjä, 2011; 2013; Vuorensyrjä & Ranta, 2013).

Arviot ovat lisäksi aina sisällöltään samansuuntaisia. Poliisikokelaat ja valmistuneet poliisit arvostavat ehkä kaikkein eniten oman tutkintokoulutuksensa kokonaisuudessa käytännöllisiä harjoituksia sekä työharjoittelu- ja kenttäjaksoja poliisilaitoksilla. Tämän vuoksi tätä teemaa on haluttu tutkia ja selvittää hieman tarkemmin ja harjoittelua koskevat avovastaukset raportoidaan tässä omana päälukunaan.

Vastauksissa toistuu muutamia oppimisen ja siten myös koulutuksen kehittämisen kannalta tärkeitä seikkoja. Valmistuneet poliisit kirjoittavat monissa vastauksissa, että poliisin ammatti on ytimeltään sellainen, että sen oppii tekemällä. Poliisin ammatin juridinen perusta, teknisiä ja taktisia asioita koskevat teoreettiset opinnot sekä muut teoriapitoiset oppiaineet ovat valmistuneiden käsityksen mukaan ammatitaidon tärkeitä osatekijöitä. Ammatti ja ammatilliset prosessit jäsenyivät kuitenkin lopulliseksi kokonaisuudeksi omakohtaisen ammatillisen kokemuksen kautta. Yksittäiset juridiset, tekniset ja taktiset asiat saavat mielen ja merkityksen osana laajempaa ammatillista prosessia.

Tästä näkökulmasta katsottuna on pedagogisesti tärkeätä, että perusasioiden käytännölliseen harjoitteluun ja ammatillisen kokemuksen kertymiseen tarjotaan monia tilaisuuksia koulutuksen aikana ja että tutkinnon kokonaisuudessa käytännön harjoittelu vuorottelee teoreettisen oppiaineen kanssa. Muiden muassa Virta ja Raivola (1994) ovat korostaneet teorian ja harjoittelun keskinäisen vuorottelun ja vuorovaikutuksen merkitystä omassa poliisikoulutukseen kohdistuneessa vaikuttavuustutkimuksessaan.

7.1 Käytännöllisen harjoittelun merkitys

Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

”Harjoittelu sekä kenttäjakso. Työtä tekemällä oppii parhaiten. Järjestelminä esim. Patja käytiin koulussa OK läpi, vaikkakin kovalla vauhdilla ja paljon jäi itse opittavaksi.”

”Harjoittelu- ja kenttäjaksot sekä käytännön harjoitukset Polamkissa.”

”Hyvä kokonaisuus. Pakkokeinot tms. menevät paremmin jakeluun käytännön (esimerkkien) kautta. Selventyivät kunnolla työharjoittelu/kenttäjaksolla.”

”Kaikki käytännön harjoitteet. Poliisin työssä pitää hallita käytännön asiat.”

”Koulutus antoi kokonaisvaltaisesti hyvät valmiudet poliisin ammattiin monilla osa-alueilla. Harjoitteet avasivat vielä enemmän jo opittuja asioita ja niiden soveltamista käytännössä. Koulutuksessa / tunneilla kun asiat olivat aika erillisiä, eivätkä kokonaisuudet tulleet niin selviksi.”

”Ei tule mieleen mitään tiettyä. Mielestäni opin asiat oikeasti vasta harjoittelussa ja kenttäjaksolla. Toisin sanoen opin työn tekemällä. Se ei välttämättä johdu Polamkin koulutuksesta. Paremmat valmiudet olisi varmaan ollut jos olisi aina ollut koulussa asialla. Lisäksi poliisilaitoksilla ei tehdä asioita aina samalla tavalla kuin Polamkissa. Miksi näin?”

”Käytännön harjoitukset”

”Käytännön harjoitukset (tekemällä oppii)”

”Ne harjoitukset, joissa tehtiin asioita harjoituspaikalla ja ylipäättään tilanteet mitkä simuloivat työelämän tavallisia tilanteita mahdollisimman tarkasti.”

”Oikeastaan kaikilla niillä opetusalueilla, joiden opetus painottui jaksoille 3–7. Kenttätöiminnan, voimankäytön ja rikostutkinnan perusteissa. Rikosoikeuden opetus oli myös korkeatasoista. Parasta oppia oli kuitenkin käytännön poliisityö työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla.”

”Partiossa toiminta, toimivaltuuksiin ja velvollisuuksiin liittyvät asiat, rikoksen tunnusmerkistö, rangaistuskäytännöt, voimakeinojen käyttö + säädökset, esitutkinta ja rikosprosessi kaikista osa-alueista ne aiheet joita toistettiin ja tehtiin koulutuksen aikana teoriassa, käytännön harjoitteissa ja teemoissa useammin kuin 1–2 krt jakson aikana. Toistot toivat oikeita suorituksia sekä varmuutta”

”Suurin osa käytännön harjoituksista oli erinomaisesti suunniteltu tukemaan ”oikeaa” poliisin työtä.”

”Työharjoittelujaksot”

”Övningsdagarna vi hade under perioderna. Där band man ihop teori med praktik, något man behöver. Undervisningen bör innehålla praktiska övningar som grunder sig på teorin (har hört av finskspråkiga studeranden att de också vill ha mera praktiska övningar)”

Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Mera praktiska övningar”

”Käytännön harjoittelua vielä enemmän”

”Käytännön harjoituksia oli liian vähän kaikilla osa-alueilla, liikennevalvonta, taktiikka, rikostutkinta jne. Tietopohjan saa kyllä koulutuksesta kaikilta osaamisalueilta, mutta niiden harjoittelu käytännössä jäi aika vähiin.”

7.2 Opettajan kolumni

Valmistuneet poliisit ovat arvostaneet omassa tutkintokoulutuksessaan käytännöllisiä harjoituksia, työharjoittelujaksoja ja kenttätyöjaksoja. Havainto on ollut sama kaikissa poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinneissa, ja myös muussa tutkimuksessa, joka on kohdistunut poliisin perustutkintokoulutukseen.

Poliisin perustutkintokoulutus on muuttunut ammattikorkeakoulutasoiseksi tutkinnoksi. Yhtenä huolenaiheena tutkinnonuudistuksessa on ollut, kyetäänkö käytännöllisistä harjoituksista ja harjoittelujaksoista poliisilaitoksilla huolehtimaan jatkossa yhtä hyvin kuin aiemmin.

Mitkä ovat tästä näkökulmasta katsottuna suurimpia uhkatekijöitä tulevaisuudessa? Tuleeko näiden oppisisältöjen osuus tutkinnosta laskemaan, pysykö se ennallaan, vai tuleeko se kasvamaan?

Jarmo Koivisto, Opiskelijapalvelut, Poliisiammattikorkeakoulu:

Poliisin perustutkinnon viimeinen kurssi aloitti opintonsa 11.11.2013. Kurssi saa opintonsa päätökseen 8.4.2016. Ensimmäinen Poliisi (AMK)- tutkinto aloitti opintonsa 4.8.2014. Kurssin valmistuu vuonna 2017. Tämä merkittävä koulutusuudistus vaikuttaa opintoihin sisältyviin harjoituksiin ja poliisilaitoksissa toteutettavaan työharjoitteluun monella tavalla. Käytännön kokemuksia muutoksen vaikutuksista ei ole vielä käytettävissä.

Päättymässä olevassa poliisin perustutkinnossa ennen ohjattua työharjoittelua on harjoiteltu niitä tehtäviä ja asioita, joita opiskelijat työharjoittelusaankin tekevät. Harjoituksilla opiskelijat on valmennettu selviytymään työharjoittelusta mahdollisimman hyvin. Harjoituksissa on pyritty yhdistämään

opetuksen sisältöjä monipuolisesti ja simuloimaan työelämän tilanteita sekä varmistamaan osaamistavoitteiden saavuttaminen. Perustutkinnon opiskelija lukeutui poliisimiehistöön vuoden 2013 loppuun saakka voimassa olleen lain mukaan ja siitä johtuen lähiopintojen harjoituksia voitiin toteuttaa opettajien johdolla lähikaupungeissa kansalaisten keskuudessa. Edellä mainitut lähiopintojen harjoitustapahtumat vastasivat hyvin todellisia tilanteita.

AMK- tutkinnon lähiopintojen harjoitukset on suunniteltu perustutkinnon harjoituksista saadun kokemuksen ja palautteen pohjalta. Pyrkimyksenä on antaa opiskelijoille valmiudet ja osaaminen käytännön työtilanteisiin. Vuoden 2014 alussa voimaan tulleen lain mukaan kaikki harjoitukset ajokoulutusta lukuun ottamatta toteutetaan oppilaitoksen alueella. Opettajilta saatujen ensimmäisten tietojen mukaan muutos on mahdollistanut harjoitusten opetuksellisuuden lisäämisen. Harjoitus voidaan tarvittaessa keskeyttää ja keskustella harjoitteluvasta asiasta, jonka jälkeen voidaan taas jatkaa. Edellä mainittu toteutus ei ollut kansalaisten parissa toteutettavissa harjoituksissa mahdollista.

Opintoihin sisältyvä poliisilaitoksissa suoritettava harjoittelu tuotti perustutkintokoulutuksessa 30 opintopistettä ja AMK- tutkinnossa opintopistemäärä on 55. AMK- tutkintoon siirryttäessä harjoittelun osaamistavoitteita tarkennettiin ja ne päivitettiin vastaamaan ammattikorkeakoulutasoa. Uusi kriteeriperusteinen arviointijärjestelmä arvioi asetettujen osaamistavoitteiden saavuttamista. Arviointi on edelleen viisiportainen. Asteikon suoritustason kriteerit on kirjoitettu auki, joten arviointi on läpinäkyvä ja kaikki osapuolet tietävät minkälaisella suorituksella harjoittelija yltää millekin tasolle.

Uuden tutkinnon lisääntyneet vaatimukset lisäävät myös harjoittelun ohjaajille asetettavia vaatimuksia ja ohjaamisosaamista. Ohjaajien koulutuksella tullaan antamaan ohjaustehtävään nykyistä paremmat valmiudet.

Harjoittelun ajallinen pidentyminen ja näköpiirissä oleva opiskelijamäärien lisääntyminen aiheuttaa sen, että poliisilaitoksilla on samanaikaisesti enemmän harjoittelijoita, josta johtuen myös harjoittelijoiden ohjaajia tarvitaan nykyistä enemmän. Tutkinnon uudistuksen uudet haasteet eivät siis rajoitu ainoastaan oppilaitoksen harjoitustoimintaan vaan ulottuvat myös kaikkiin poliisilaitoksiin.

Ensimmäisiä palautteita AMK- tutkinnon opetuksesta ja harjoitusten onnistumisesta saamme poliisilaitoksilta käyttöömmme vuoden 2016 kevään aikana, kun ensimmäinen uusimuotoinen harjoittelu on päässyt vauhtiin.

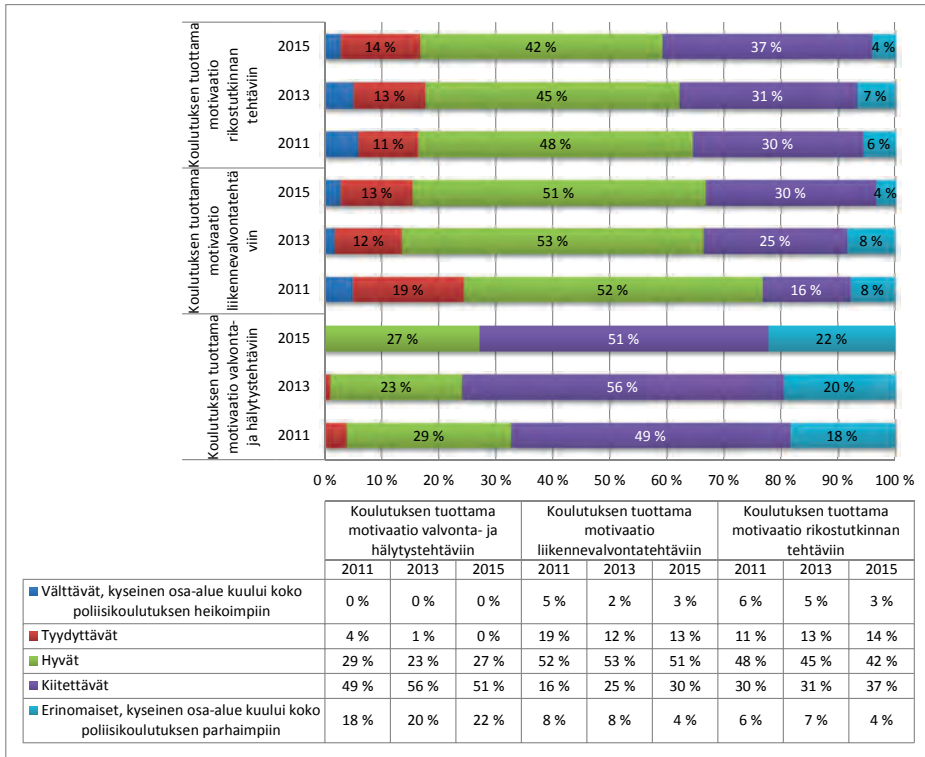
8 KOULUTUKSEN ALAKOHTAINEN MOTIVAATIO JA URASUUNNAT

8.1 Koulutuksen tuottama motivaatio kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan tehtäviin

Vaikuttavuusarvioinnin kyselytutkimus on haluttu rakentaa vastaajan näkökulmasta mahdollisimman mielekkäänä kokonaisuutena. Siihen sisältyy kyselylomakkeen alkupuolella koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motivaatiota koskeva kysymyssarja. Kyselyn loppupuolella vastaajille esitetään kysymyksiä uranäkymistä poliisissa. Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin, kuinka vahvan motivaation koulutus tuotti poliisin eri ammattitehtäviin, minkä lisäksi heiltä kysyttiin, mitkä tehtävät ja tehtäväalueet heitä omalla urallaan kiinnostavat eniten.

Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeuduttaessa motivaation kiintopisteenä on usein kenttätoiminta. Poliisikokelaat arvostavat kenttätoimintaa myös koulutusaikana siinä mielessä, että koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystehtäviin koetaan paremmaksi kuin koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontaan ja tutkintaan. Sama havaitaan myöhemmin myös omaa uraa koskevissa kiinnostuksen kohteissa: valmistuneet poliisit hakeutuvat omalla urallaan mielellään kenttätoiminnan tehtäviin.

Havainnot ovat samansuuntaisia myös vaikuttavuusarvioinnin uudessa aineistossa. Koulutuksen tuottama motivaatio kenttätoimintaan on valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan jopa hieman kasvanut aiempiin arviointitutkimuksiin verrattuna. Sama pätee myös tutkintaan, mutta ei liikennevalvontaan. Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvonnan tehtäviin koettiin uusimmassa vaikuttavuusarvioinnissa hieman huonommaksi kuin edellisessä vaikuttavuusarvioinnissa.

Kuvio 8.1. Koulutuksen tuottama motivaatio kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan tehtäviin 2011–2015

8.2 Urasuunnat

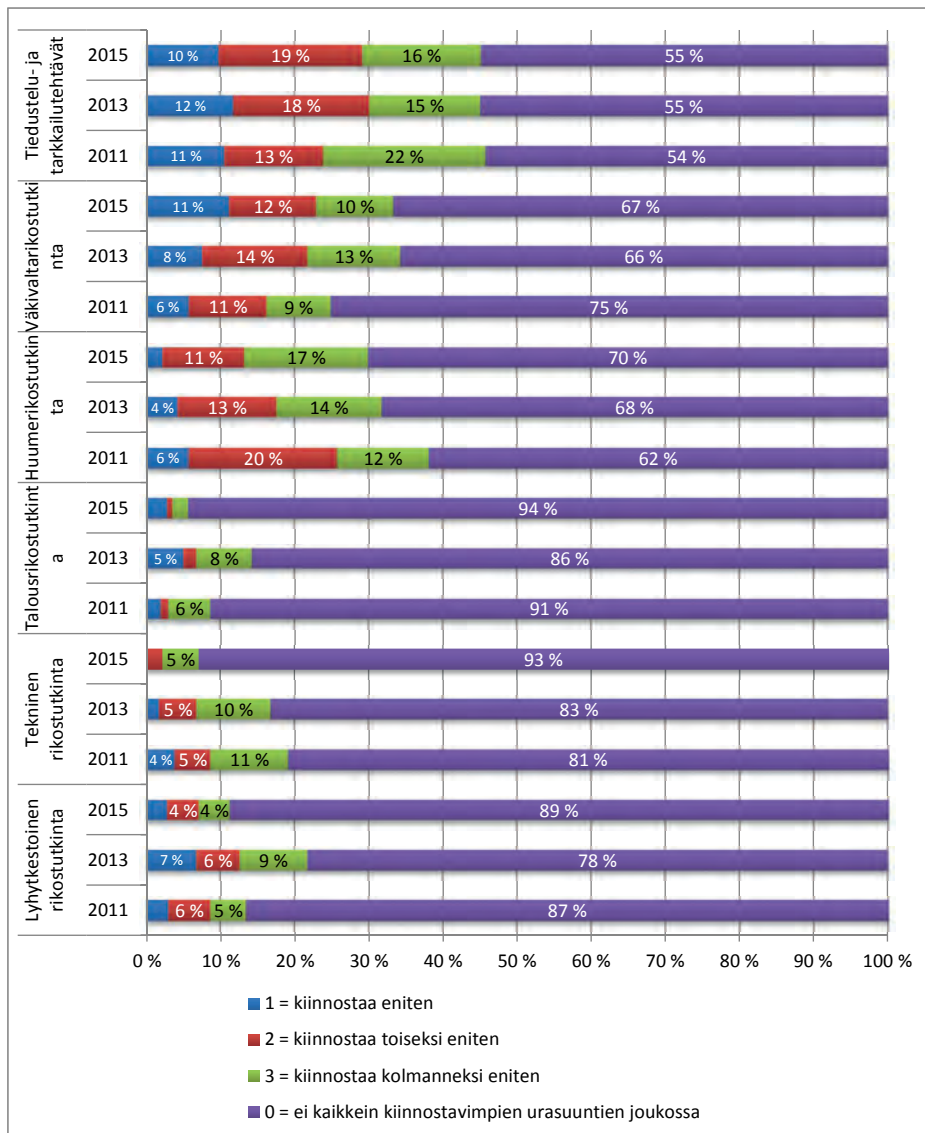
Omassa uratulevaisuudessa valmistuneita poliiseja kiinnostavat etenkin valvonta- ja hälytystehtävät. Tulevaa uraa koskevan kysymyksen jälkeen niille, jotka näkivät todennäköisimmäksi vaihtoehdoksi työn jatkamisen poliisissa, esitettiin seuraava jatkokysymys:

”Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtäväalueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa? Mainitse tärkeysjärjestyksessä kolme tärkeintä

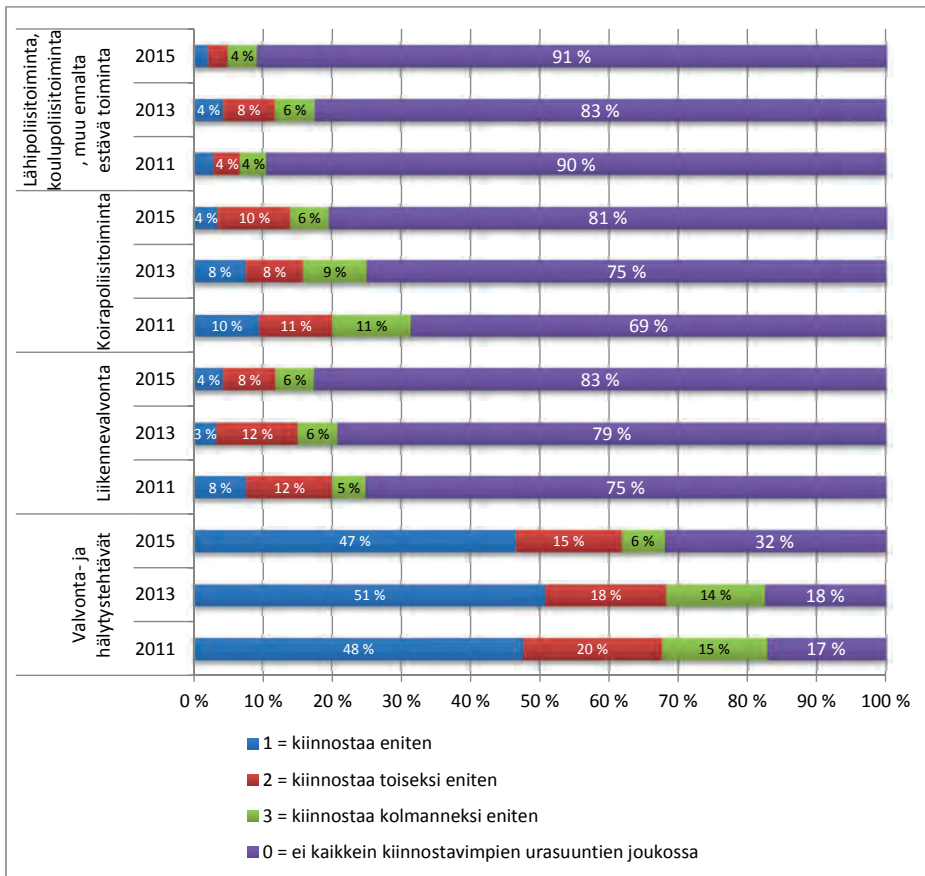
- 1 = kiinnostaa eniten
- 2 = kiinnostaa toiseksi eniten
- 3 = kiinnostaa kolmanneksi eniten”

Tulokset olivat hyvin selväpiirteisiä. Noin puolet kaikista tähän kysymykseen vastanneista valitsee kiinnostavimmaksi vaihtoehdoksi valvonta- ja hälytystehtävät.

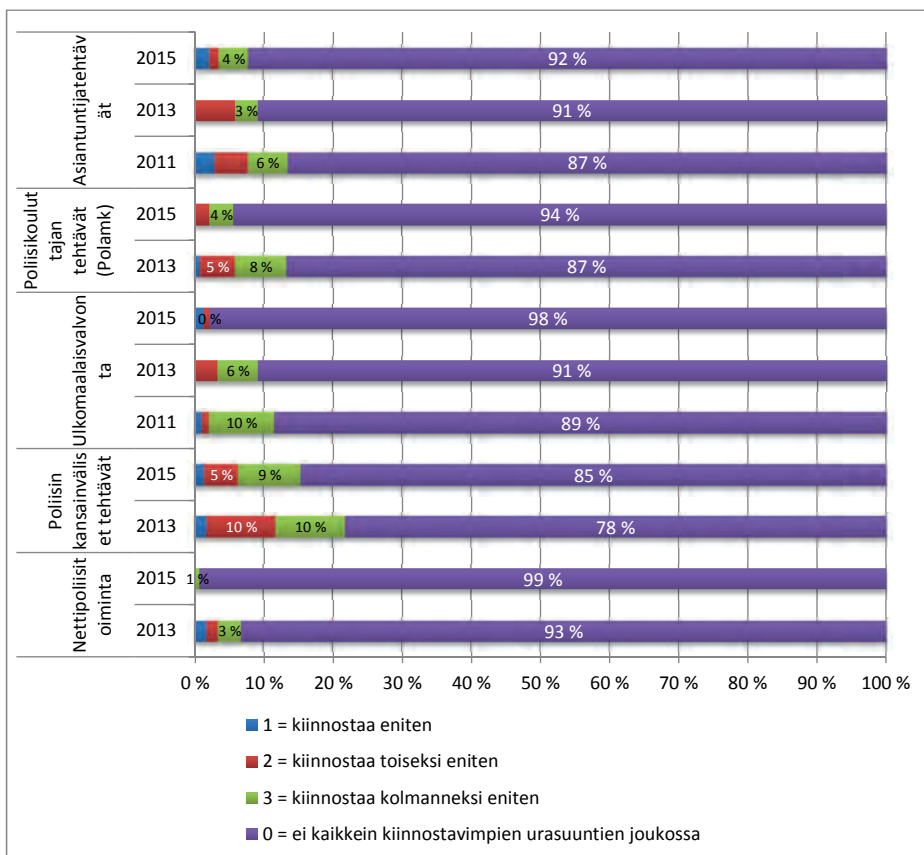
Kiinnostavimpien tehtäväalueiden joukkoon kuuluivat myös tiedustelu- ja tarkkailutehtävät sekä väkivaltarikostutkinta, jonka kiinnostavuus näyttää tasaisesti kasvaneen. (Ks. Kuviot 8.2–8.4.)

Kuvio 8.2. Kiinnostus rikostutkinnan tehtäviin ja tiedustelu- ja tarkkailutehtäviin

Kuvio 8.3. Kiinnostus valvonta- ja hälytystehtäviin, liikennevalvonnan tehtäviin ja lähipoliisitoiminnan tehtäviin

Kuvio 8.4. Kiinnostus asiantuntijatehtäviin, poliisikouluttajan tehtäviin, ulkomaalaisvalvontaan, kansainvälisiin tehtäviin ja nettipoliisitoimintaan

9 SITOUTUMINEN JA URATASOT

Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin motiivimittarin jälkeen, hakeutuisivatko he uudelleen poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisivat tehdä valintansa uudelleen nykyisen elämäkokemuksensa valossa. Tämän lisäksi heiltä kysyttiin lomakkeen loppupuolella, että jos he ajattelevat omaa tulevaa uraansa poliisissa, niin mikä on pitkällä aikavälillä kaikkein todennäköisin vaihtoehto omalla uralla (useita vaihtoehtoja, ks. kysymykset, alla).

”Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella? [Kyllä, En]

Miksi? Voit halutessasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin”

”Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

- Poliisin ammatissa miehistötehtävissä
- Poliisin ammatissa alipäällystätehtävissä
- Poliisin ammatissa päällystätehtävissä
- Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)
- Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella
- Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä*

*Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?”

Nämä kysymykset kohdistuvat henkilökohtaisiin pitkän aikavälin uranäkymiin ja niiden merkitys on suuri sekä urasitoutumisen ja ammatti-identiteetin kannalta että myös poliisikoulutetun työvoiman tarjonnan kannalta.

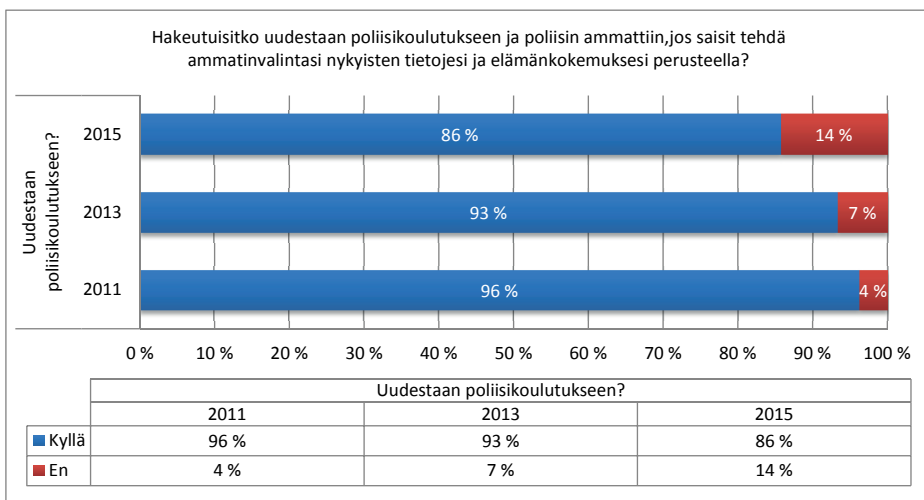
Urasitoutuminen ja poliisikoulutetun työvoiman kysyntä- ja tarjontatekijät kytkeytyvät läheisesti toisiinsa. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että jos koulutuksen jälkeisen työttömyyden tai vajaatyöllisyyden jakso pitkittyy, urasitoutuminen heikkenee ja on todennäköistä, että osa poliisikoulutetusta työvoimasta menetetään poliisikoulutetun työvoiman tarjontavarannosta muiden alojen työvoimaan. Tämä ei ole työvoiman ja talouden joustavuuden näkökulmasta välttämättä huono asia, koska

se auttaa kansantaloutta kokonaisuudessaan sopeutumaan taloudellisiin rakenne- ja suhdannemuutoksiin. Osalle valmistuneita se voi myös vastata henkilökohtaisia tavoitteita työssä ja elämässä. Suurimmalle osalle poliisikoulutettuja näin ei kuitenkaan ole. He ovat ammatti-identiteetiltään poliiseja, vahvasti sitoutuneita poliisin ammattiin ja haluavat työskennellä poliisissa.⁴

Kumpaakin edellä mainittua kysymystä seurasi avokysymys, johon valmistuneet poliisit pääsivät halutessaan antamaan omansa vastauksen. Seuraavassa kuvataan strukturoitujen kysymysten jakaumatulokset vuosien 2011–2015 tutkimuksista ja samalla raportoidaan niitä vastauksia, joita valmistuneet poliisit antoivat avokysymyksiin. Vastaukset ensimmäiseen kysymykseen jaetaan raportoinnissa kahteen osaan, niihin, joissa vastaaja oli antanut strukturoituun kysymykseen kielteisen vastauksen (”en”) ja niihin, joissa vastaaja oli antanut siihen myönteisen vastauksen (”kyllä”).

9.1 Hakeutuisitko poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin uudelleen?

Kyselyyn vastanneista valmistuneista poliiseista 86 % hakeutuisi uudestaan poliisikoulutukseen, jos saisi tehdä ammatinvalintansa nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella. Osuus on laskenut kymmenen prosenttiyksikköä vuoden 2011 vaikuttavuusarvioinnista vuoden 2015 vaikuttavuusarviointiin (ks. Kuvio 9.1).

Kuvio 9.1. Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin?

4 Resurssiallokaatiota koskevassa päätöksenteossa on pääsääntöisesti ajateltava vain tulevaisuutta. Virheelliseksi osoittautuneiden investointiprojektien kustannukset on osattava kirjata alas. Kyse on menetetyistä varoista (sunk costs). Kokonaisuutena virheellisiä investointeja on kuitenkin pyrittävä välttämään paitsi inhimillisistä syistä myös taloudellisista syistä: inhimillisen pääoman tase nollataan (siltä osin), kun (kuin) toimiala- tai ammattikohtaisen koulutuksen tuottama osaaminen jää käyttämättä.

”En”

”Dålig arbetssituation. Svårt att få arbete. Dålig personalpolitik, får i mycket sent skede veta om man får förlängning eller inte. Byråkratisk.”

”Dåliga arbetsmöjligheter. Svårt att ta sig framåt. Tur betyder mera än kompetens vid jobsökning osv.”

”Ei juurikaan mahdollisuutta vaikuttaa omaan urakehitykseen, ellei valmis olemaan pidempiä aikoja missä päin Suomea tahansa. Tehtävä vain sitä, mitä sattuu saamaan -> koska kaikki osa-alueet poliisin työssä ei juuri kiinnosta, eikä siirtomahdollisuuksia ole tämän hetkessä työpaikassa, ei motivoitumista juuri tapahdu.”

”Ei mahdollisuutta työllistyä tai päästä käyttämään omaa erikoisosaamista, tai jos on valmius olla työttömänä 1/2–3/4 vuodesta niin saa olla poliisina, mutta itselleni tuo ei ole vaihtoehto. ”Teidät revitään töihin valmistumisen jälkeen” sanottiin opintojen alussa. En pidä poliisiksi työllistymisen vaatimista muutoksista elämässäni, kuten muuttamista Lappiin tai työttömyyskorvauksilla elämistä.”

”Huono työllisyystilanne!”

”Huonot tulevaisuuden näkymät”

”Jag sa upp mig från en fast tjänst (...). Jag var arbetslös i nästan 5 månader och efter det så har jag endast fått korta tidsbunden kontrakt. (...) Organisationen är i sin helhet otroligt svag och normala konstupplar blir behandlade som boskap. Flera av överbefälen har ingen ryggrad och vågar inte stå på sig. Jag har vid flera tillfällen blivit ljugit för rakt i ansiktet. Det är väldigt påfrestande att hela tiden leva i ovisshet. Vårt rättskydd är helt bedrägligt och försäkringarna som gäller vid skada/olycka är helt katastrofala”

”Jatkuvat määräaikaaisuudet. Työsuhteen jatkuminen ainakin paperilla jopa epävarmempaa kuin yksityisen sektorin it-aloilla.”

”Kun hain poliisikoulutukseen, puhuttiin (...), että koulutautuvilla tulee olemaan virka valmistumisen jälkeen. Tämä ei pitänyt paikkaansa, enkä ole vieläkään saanut poliisista töitä. (...).”

”Mahdoton työllisyystilanne, katteettomat lupaukset tilanteen paranemisesta, surkea henkilöstöpolitiikka työpaikoilla. Määräaikaisia kohdellaan pelinappuloina, mahdottomuus vaikuttaa omaan työkuvaan tai edes työpaikkaan,”

”Nykyisen elämäntilanteeni takia en hakisi. Opintososiaaliset edut muuttu-
neet reilusti sekä koko peruskoulutus. Haastava kysymys! Tällä hetkellä fiilis
koko organisaatiosta hieman huono, tai ainakin se on huonontunut.”

”Poliisilaitosten huono henkilöstöpolitiikka, työllistymismahdollisuudet hu-
not”

”Surkea työllisyystilanne, vähäiset resurssit johtavat siihen, ettei töitä ehdi
tehdä haluamallaan panostuksella, motivaatio laskee edellä mainittujen ta-
kia.”

”Todella huono työllistymistilanne ja poliisien liiallinen koulutus johtaen
kortistoon ja työllistyminen muille aloille. Nykypäivän liiallinen työtaakka
henkisesti raskaissa asioissa.”

”Työllistymisnäkymät vakituiseen virkaan erittäin huonot. Vaikka olen tällä-
kin hetkellä töissä pitkällä määräaikaisella, ei se paljon lohduta kun samalla
laitoksella on jätkiä, jotka ovat olleet määräaikaisena jo 2010 lähtien. Ja tämä
oma työkuvanikaan ei tällä hetkellä vastaa koulutusta, vaan olen vartijana.
Alan vaihto mielessä...”

”Työllisyystilanne huono”

”Työllisyystilanne huono. Palkat huonoja. Ilmapiiiri tulehtunut. Toisaalta en
missään nimessä kadu, että suoritin poliisikoulutuksen ja valmistuin poliis-
iksi.”

”Työllisyystilanne, organisaatio, osan arvomaailma”

”Tämänhetkinen työllisyystilanne (jolle ei näy loppua), huono työilmapiiri,
organisaation johtamiskulttuuri”

”Kyllä”

”Ammatti hieno, organisaation toimivuus huono”

”Ammatti itsessään on joka päivä mielekästä ja olen nauttinut siitä koko ajan.
Ammatin arvostusta omilla silmillä kuitenkin laskee tämän hetkinen työti-
lanne ja organisaation huono henkilöstöpolitiikka”

”Ammatti on hyvä, mutta työllisyydestä on annettu harhaanjohtava kuva
kautta linjan.”

”Ammatti on ollut vielä monipuolisempi kuin osasin odottaa. Hyvä yhteisöllisyys työntekijöiden kesken (yhteenkuuluvuuden tunne). Työ on mukavaa ja haastavaa.”

”Ammatti on sisällöllisesti vastannut toiveitani ja motivaatio siinä toimimiseen on edelleen hyvä.”

”Ammatti, joka tuntuu vahvasti itselle oikealta.”

”Arbetets art; ett människonära och omväxlande yrke som inte direkt kan jämföras med andra yrken.”

”Edelleen kyllä, mutta ei ehdottomasti. Olen pettynyt työllistymisen vaikeuteen ja mahdollisuuksiin tehdä sitä työtä jota haluaa poliisin sisällä.”

”Edelleen olen omasta mielestäni ”omalla alallani” töissä ja pidän työtehtävistäni.”

”Edelleen pidän itse työstä. Uudestaan hakemiseen saattaisi kyllä vaikuttaa työllistyminen. Harkitsisin, olenko valmis siihen, että olen puolet vuodesta työtön ja toisen puolen töissä.”

”Edelleen samat motiivit, jotka edellä ruksasin tärkeiksi - ihmisläheinen työ, auttamishalu, ei kahta samanlaista päivää...”

”Ei poliisiksi tule ilman koulutusta ja jos haluaa tehdä poliisin töitä, niin koulutus tulee edelleen hankkia. Nykyinen työllistymistilanne ja organisaatioiden pyöritys luo erittäin suurta epävarmuutta työllistymiseen, joka voisi laittaa ajattelemaan käydäkö koulu vain koulutuksen vuoksi. Kaikilla opiskelijoilla on tahto ja halu valmistua ja päästä ammattiin / poliisiksi, ei muille sektoreille töihin.”

”En hakeutuisi uuteen ammattikorkeakoulumuotoiseen poliisiopiskeluun, muuten kyllä. En pystyisi opiskelemaan niin pitkään ilman opintososiaalisia etuuksia. En ajatellut etuuksia kun aikoinaan hain kouluun, mutta näin jälkeänpäin on ymmärtänyt niiden suuren merkityksen.”

”Erittäin mukava ja mielenkiintoinen työympäristö”

”Huonosta työtilanteesta huolimatta poliisin ammatti on arvokas sen yhteiskunnallisen korkean arvostuksen takia. Se luo kuvan luotettavasta henkilöstä joka sopii muuhunkin ammattiin, jos sellaista hakee.”

”Inte av någon annan anledning, men jag har inte kommit på något alternativ. Skulle jag komma på något som intresserar, skulle jag svara annorlunda”

”Intressanta arbetsuppgifter. Fritt arbete (du kan påverka vad du vill göra). Man träffar olika typer av människor.”

”Intressanta månsidiga uppgifter. Fast tjänst inom staten ger trygghet.”

”Jobbet är intressant och omväxlande och utmanande”

”Kai hakisin. Olisin halunnut kentälle. Tosin voin vielä päästä. En pidä tutkinnasta juurikaan. Olen sanonut jo lapsena, etten halua istua toimistossa koneella. Enkä pidä sellaisesta puurtamisesta. Tutkinnassa koen eräänlaista vapaudenkaipuuta. Inhoan sitä, että jutut makaa, olen nopean toiminnan mies.”

”Koen ammattini erittäin tärkeäksi. Valitettavasti! (...) Asioista päätetään liiaksi tilastojen valossa.”

”Koska työ on osoittautunut mielenkiintoisemmaksi mitä olin osannut edes kuvitella. Jopa tutkintatehtävät ovat aivan mahtavia, jota en ikinä ennen poliisikoulutusta olisi voinut kuvitella.”

”Koulu jo itsessään mukavaa, hyvä kaupunki, hyvät etuudet, hyvä merkintä CV:ssä vaikka olisi vaihtanut alaa. Koulutukseen kuuluvat työharjoittelujaksot olivat erittäin positiivisia kokemuksia. Eri tehtäväkuvien määrä hallinnon sisällä. Halu kokeilla poliisin ammattia. Jatkokoulutusmahdollisuudet.”

”Kutsumus työtä kohtaan ei ole muuttunut. Poliisihallinto ei ole täyttänyt niitä odotuksia, joita joskus annettiin. Koulutusmahdollisuudet ovat mitättömät, työllisyystilanne heikko, palkkaus heikko, henkilöstö vedetään äärimilleen. Onneksi / valitettavasti kutsumus on kuitenkin voimakkaampi.”

”Kutsumusammatti, ei katso aikaa eikä paikkaa”

”Kyllä hakeutuisin, koska poliisikoulutus oli sen astisen elämäni parasta aikaa ja antoi hyvät valmiudet toimia ammatissa. Työelämän kokemukset ovat olleet hyviä pääosin ja työ vastaa odotuksia, joita oli ennen ammattiin hakeutumista. Työmotivaatiota riittää.”

”Kyllä, mikäli opiskelu olisi vanhalla systeemillä. Uudet tavat kuulostavat aivan käsittämättömän naurettavilta, poliisin ammatti on kuitenkin puolisoita laallinen ala!”

”Mahdollisuus nähdä yhteiskunta ja sen rakenteet täysin toisesta kulmasta kuin ennen. Tavallaan avautuu uudenlainen maailma.”

”Mielenkiintoinen työ. Toisaalta työllisyystilanne on surkea ja siltä osin poliisikoulun opiskelijoille jopa valehdellaan. Tämä on erittäin negatiivinen piirre ammatissa (...)”

”Mielenkiintoinen, monipuolinen työ, varma toimeentulo ja monipuoliset tehtävämahdollisuudet organisaation sisällä”

”Mitä enemmän ja pidempään tätä on kokenut, sen enemmän tämä työ kouttaa. Nykyään on vaikea kuvitella olevansa yhtä motivoitunut jollain toisella alalla.”

”Monipuolinen ammatti. Työssä on kiinnostavia asioita. Työyhteisö.”

”Monipuolinen ja haastava työnkuva”

”Monipuolinen työ, jossa voi itse vaikuttaa työnkuvaan.”

”Monipuoliset tehtävät organisaatiossa. Työtä on ollut enemmän kuin työttömyyttä. OK palkka.”

”Mutta asiaa joutuisi harkitsemaan tarkasti. Vallitseva työtilanne ja opintososiaalisten etuuksien karsiminen aiheuttaisi vaikeuksia maksaa kahta asuntoa eri kaupungeissa koulun ajan. Koulutus on kuitenkin mielenkiintoista ja antaa hyvät valmiudet myös muihin ammatteihin.”

”Nykyisellä työpaikallani on loistava työyhteisö. Jos saa tehdä mielekästä työtä hyvien kollegoiden kanssa on se ehdottomasti syy hakeutua poliisikoulutukseen nykyisten tietojen perusteella.”

”Olen juuri siinä ammatissa mitä haluan tehdä. Koen olevani ammatissa jota arvostetaan.”

”Olen pitänyt työstä ja sen monipuolisuudesta. Ainoa asia joka saisi minut harkitsemaan uudelleen on se, että työllistymismahdollisuudet saada vakituinen työpaikka ovat heikot”

”Olen tyytyväinen työhöni ja olen siinä parhaimmillani. Koulutuksesta en kaikin osin ole samaa mieltä, Jonkin verran eriytynyt ”oikeasta elämästä” ”

”Olen viihtynyt ja onneksi ollut töissä jatkuvasti valmistumisesta asti. Haluan työskennellä poliisina, joskaan en välttämättä juuri nykyisissä työtehtävissä.”

”Olen ylpeä saavuttamastani koulutuksesta. En tällä hetkellä tiedä muuta ammattia, johon haluaisin opiskella, taikka alkaa tehdä työkseni. Sen ajan, jota olen poliisina saanut ammattani harjoittaa, olen siitä tykännyt.”

”Opintososiaalisten etujen karsiminen, koulutuksen keston piteneminen sekä erittäin epävarma työllisyystilanne ja määräaikaiset virkasuhteet pistivät kylmä miettimään em. kysymystä kauan. Toisaalta erittäin mielekäs työ ja mahdollavat työkaverit saavat minut vastaamaan kyllä. Loppujen lopuksi tämä on ehdottomasti se ammatti, jota haluan tehdä.”

”Opiskelu ja ammatti vastaavat odotuksia. Työllistymistilanne valmistumisen jälkeen vaikeaa -> laittaisi miettimään jos jokin syy olisi oltava”

”Pidän työstä. Mielekästä, monipuolista, vaihtelevaa. Työilmapiiri kuitenkin toisinaan huono ja hallinto ei kovin tehokkaasti kannusta perustyöntekijöitä tehokkaaseen työtekkoon. Työllisyystilanne todella huono. Silti itse työ mukava.”

”Poliisikoulutuksessa oppii tosi paljon elämästä, ihmisistä, omasta itsestään ja tietysti poliisin töistä. En olisi myöskään päässyt nykyiseen ammattiini (...) ilman poliisikoulutusta.”

”Poliisin ammatti on osoittautunut juuri oikeaksi valinnaksi minulle. Kuvittelin puheenlahjoistani olevan hyötyä, enkä olisi voinut olla oikeammassa. Myös työilmapiiri omassa ryhmässäni on erinomainen, laitoksellakin pääsääntöisesti oikein hyvä. Vielä kertaakaan ei ole harmittanut lähteä töihin. Oikeasti.”

”Poliisin työ on itselleni mielekästä”

”Poliisin työ on ollut juuri sellaista kuin sen uskoin olevan, vaihtelevaa, ihmisläheistä ja mukavaa. Pidän siitä, joten miksi en haluaisi sitä tehdä!?”

”Poliisin työ on tärkeä ja arvostettu ammatti. Työn käytännölläheisyys ja vaihtelevuus kiinnostaa edelleen.”

”Poliisin työ on vastannut odotuksia, joita minulla siihen oli. Mielekäs työ ja hyvä työilmapiiri työpaikoilla.”

”Poliisin työn hienous avautui minulle oikeastaan vasta opintojen aikana. Pidän työn ihmisläheisyydestä ja siitä, että poliisi kulkee kaiken aikaa yhteiskunnallisten ilmiöiden eturintamassa. Vaikka itse haluankin olla poliisi, en suosittelisi nykyisessä surkeassa työllisyystilanteessa poliisin ammattia kenellekään nuorelle.”

”Ristiriitainen kyllä-vastaus! Toisaalta olen pettynyt organisaation kykyyn työllistää valmistuneita. Samoin omat mahdollisuudet vaikuttaa työtehtäviin ovat olemattomat.”

”Tosin oletin palkan olevan hieman parempi, haittalisissa vrt. tutkinta on iso ero tienesteissä.”

”Tykkään työstä, monipuolista ja tärkeää”

”Työ ei ole tuottanut pettymystä. Koulutuksen uudistus kaikkienensa mietityttäisi. Toivottavasti Suomen poliisi ei muuta / pyri muuttamaan toimintaansa Norjan ja Ruotsin malliin. Luultavasti uuteen koulutusmalliin joutuisi ottamaan opintolainaa koska mamma ei enää betala. Toivottavasti alanvaihtajat / kokeneemmat perheelliset eivät lopu poliisikoulusta”

”Työ on antoisaa! Määräaikaisuuksilla roikkuminen ei. Silti hakisin uudestaan, jos kuvitellaan, että koulu on sama kuin tuolloin. Uudenlaiseen koulutukseen en hakisi.”

”Työ on monipuolista ja mukavaa. Jos hakeutuisin uudelleen, täytyisi työllistymisen mahdollisuuksia miettiä hyvin tarkkaan.”

”Työ on ollut todella mieluisaa, eikä ole vielä kertaakaan tympinyt lähteä vuoroon.

”Työ on sitä mitä odotinkin, työyhteisö on ammatin parhaita puolia.”

”Työ on vastannut ennakoajatuksia. Toki olen menettänyt luottamukseni oikeusjärjestelmään, mutta joka ammatissa on varjopuolia.”

”Työ on vastannut odotuksia”

”Työ on vastannut sitä mitä odotinkin sen olevan”

”Työkokemus on vain lisännyt käsitystä siitä, että nykyinen ammatti on miina varten”

”Työn kiinnostavuuden puolesta kyllä. Organisaation homeisuuden ja johtajien takia en ikimainmassa. Tämä organisaatio on huonoin mihin olen törmännyt.”

”Työnkuva on vastannut sitä mitä työstä oletinkin. Olen huomannut / asia on vahvistunut, että olen oikealla alalla”

”Työt vastaavat oletuksia. Nykymuotoiseen opiskeluun en kykenisi lähtemään opintososiaalisten etujen loputtua. Asuntolainan ja perheen kanssa opiskelu olisi liian kallista, koska en olisi oikeutettu samoihin etuihin nuorempien opiskelijoiden kanssa.”

”Työyhteisön yhteishenki. Kaikki poliisit ovat kuin samaa perhettä.”

”Työyhteisössä on paljon samanhenkisiä ihmisiä. Työssä pystyy käyttämään omia vahvuuksiaan ihmisenä. Työ/koulutus on maanläheistä eikä liian akateemista. Tarpeeksi vaihtelua ja toimintaa.”

”Vaihtelevat työt ja erilaiset päivät”

”Vaikka en ole jatkanut poliisin töitä koulutuksen jälkeen niin koen koulutuksen olleen kiinnostavaa ja antoisaa aikaa ja se antoi minulle paljon ihmisenä!”

”Vaikka koko ajan on epävarmuus töiden jatkumisesta ja välillä on tunne ettei poliisista kovan paikan tullen ole mitään apua (perheväkivalta ym.), niin silti pidän työstäni niin paljon, että olisin valmis kestämaan edellä mainitut asiat ja hakisin uudelleen poliisiksi.”

”Vaikka palkka on huono ja työ vaikeutuu mm uuden lainsäädännön ja resurssipulan vuoksi, koen olevani oikeassa paikassa ja saavani vaikuttaa positiivisesti ihmisten elämään.”

”Vaikka työllisyystilanne on aivan (...), niin työ on silti monipuolista ja työtoverit pääasiassa loistavia.”

”Vaikka työllisyystilanne on huono, ei se ole ollut päällimmäisenä mielessä kouluun hakiessa. Kyse on siitä, mikä kiinnostaa, mitä töitä voisin kuvitella tekeväni koko työurani. Tämä on yksi niistä harvoista. En ole vielä haluamassani yksikössä töissä, mutta sitä kohti mennään.”

”Vaikka työllisyystilanne on älyttömän surkean huono, olen unelma-ammattissani. Kunhan pääsen sitä tekemään.”

”Vaikka työtilanne on ollut niin surkea kuin se on, hakeutuisin silti poliisiksi. Olen saanut onneksi itse töitä ja olen pysynyt kohtuullisen hyvin määräaikaistutkessa kiinni! Pidän työstä ja olen ylpeä ammatistani.”

”Vaikka töitä ei olekaan, niin työharjoittelu ja kenttäjakso olivat mukavaa aikaa.”

”Varsinkin hälytys- ja valvontatehtävät ovat vastanneet odotuksia ja tykkään tehdä niitä. Valitettavasti vaan ei ole töitä.”

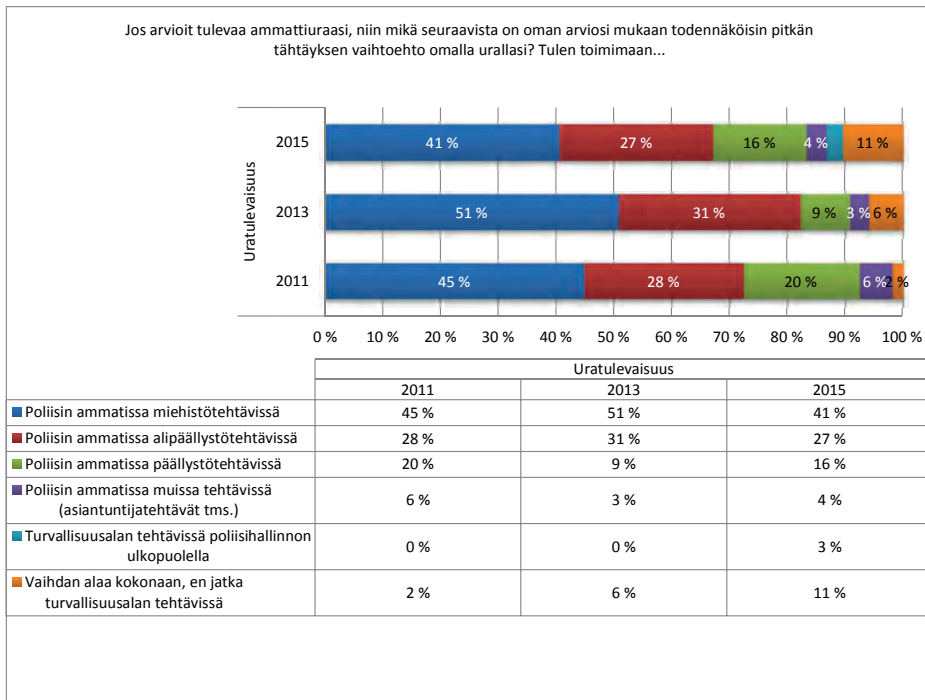
”Vastasi suurimmalta osin odotuksia”

”Vastaus kyllä ja ei. Työ itsessään on mukavaa ja olen viihtynyt työssä erittäin hyvin. Tämän hetken työllisyyden / työttömyyden ja epävarmuuden vuoksi harkitsisin useaan otteeseen hakisinko kouluun enää.”

”Velat bli polis ända sen jag var 5 år gammal”

9.2 Todennäköisin uravaihtoehto omalla ammattuuralla

Kyselyyn vastanneista valmistuneista poliiseista noin 86 % arvioi, että todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla ammattuuralla tulee olemaan työ poliisihallinnossa (miehistössä, alipäällystössä, päällystössä tai muissa poliisihallinnon tehtävissä). Osuus on laskenut noin 12 prosenttiyksikköä vuoden 2011 vaikuttavuus-arvioinnista vuoden 2015 vaikuttavuusarviointiin (ks. Kuvio 9.2).

Kuvio 9.2. Todennäköisin vaihtoehto omalla uralla

Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?

”Alan vaihto tulee kysymykseen ainoastaan mikäli työllisyystilanne ei parane.”

”Alanvaihto, jos en saa töitä poliisina”

”Antingen jobbar jag vidare tills jag får fast anställning eller så om det fortsätter länge med kort tids anställningar så byter jag bransch helt. Ingen som har ett val vill jobba på korta kontrakt under en längre tid. Det finns annat här i livet än polisjobb var man blir behandlad som boskap. Tro det eller ej man det finns arbetsgivare som behandlar en som en människa.”

”Eftersom det inte finns arbete inom de uppgifter som intresserar på denna ort och det är svårt att ta sig framåt, man är ”fast” där man hamnar. Den egna kompetens har större betydelse inom den privata sektorn och det finns också andra arbeten än polisarbete som intresserar.”

”EI OLE TÖITÄ!”

”En näe poliisihallinnossa omiin tarpeisiini sopivia etenemismahdollisuuksia. Resurssipulan takia työstä on monessa paikassa tullut liikaa ”liukuhihnatyötä”. Omalla tekemisellä ja osaamisella vaikea nopeuttaa etenemistä työtehtäviin, joihin eniten mielenkiintoa.”

”Huono työllisyys, huonot johtajat (osa) -> huono motivaatio. Irtisanouduin (...) työstä poliisissa, olisi jatkunut (...).”

”Huonon työllisyystilanteen takia alanvaihto voi olla vaihtoehto, joskin epämieluisa sellainen”

”Huonon työtilanteen takia. Alanvaihto todennäköisesti tulossa tammikuussa 2015.”

”Jos tilanne ei parane yhtään vaihtuu ala. Ei voi elää vakituista perhe-elämää, koska joutuu muuttamaan vähän väliä (valmistumisen jälkeen 3 eri kaupunkia)”

”Jos töiden pätkäluonteisuus jatkuu pitkään, on pakko taloudellisista syistä hakeutua muihin töihin”

”Jos vaihdan alaa, niin syy on työllistymisessä”

”Jossain vaiheessa on pakko lähteä muihin töihin, jos ei töitä ole.”

”Mikäli hallinnon alasajo jatkuu ja työtaakka yksittäisten konstaapeliiden harjoituksilla vielä tästä suurenee.”

”On oltava toinen ammatti kun työtilanne on niin heikko ja vaikka olisi töissäkin poliisissa, niin epävarmuus painaa mieltä koko ajan. Omat työsopimukset olivat 6kk, 2kk, 2kk ja 2kk. Aika stressaavaa”

”Pettymys työtilanteeseen. Pettymys poliisiin työnantajana.”

”Poliisihallinnossa ei ole töitä.”

”Rahan takia”

”Svårt att få arbete. Trivs inte med uppgifter som jag har. Enformigt arbete. Allt för stillasittande arbete.”

”Taloudellinen tilanne, määrärahojen vähäisyys, työttömyys”

”Toivon työllistyväni poliisiksi. En kuitenkaan jää odottelemaan mahdollisimman pitkäksi aikaa tuon toiveen täyttymistä.”

”Toivottavasti nämä toteutuvat. Valitettavasti virkoja on vähän tarjolla ja koulutuksiin vaikea päästä joten ammatinvaihtoa ei voi laskea pois. Koska työttömänä en kuitenkaan jaksa olla enää kun mies on täynnä motivaatiota ja työssä näkee paljon niitä joita ei enää kiinnosta.”

”Turhauduin, kun työpaikkoja ei ollut tarjolla valmistumisen jälkeen ja aloin kartoittamaan muita uravaihtoehtoja. Samalla huomasin omien vahvuuksieni soveltuvan paremmin luoviin aloihin.”

9.3 Valmistuneiden poliisien aspiraatiotaso: naispoliisit ja miespoliisit

Naispoliisien ura on erilainen kuin miespoliisien. Näyttää siltä, että naispoliisit etenevät urallaan jonkin verran hitaammin kuin miespoliisit. Esimerkiksi tutkinnon ja ammattitehtävien keskinäinen vastaavuus ei ole työkokemus vakioitunakaan aivan niin hyvä kuin miespoliiseilla (työkokemuksen vakioivasta mallinnuksesta ks. Vuorensyrjä, 2014). Yhdeksi syyksi on arveltu aspiraatiotasojen eroa. On ajateltu, että naispoliiseilla omaa uraa koskeva tavoitetaso olisi alempi kuin miespoliiseilla. (*Ibidem.*)

Vaikuttavuusarviointitutkimusten perusteella (Vuorensyrjä, 2011; Vuorensyrjä & Ranta, 2013) näin ei kuitenkaan näyttäisi olevan. Naispoliisien ja miespoliisien tavoitetasoissa ei ole havaittu tilastollisesti merkitsevää eroa uran alkupuolella. Vai-

kuttavuusarviointien aineistojen havaintomäärät eivät ole toistaiseksi riittäneet varmoihin päätelmiin, mutta uuden aineiston avulla päätelmä alkaa olla suhteellisen varma.

Aspiraatiojakaumat eivät ole täysin yhteneviä, kun niitä tarkastellaan sukupuolen mukaan jaoteltuina (Taulukko 9.1). Miespoliisien joukossa, verrattuna naispoliiseihin, on suhteellisesti jonkin verran enemmän niitä, jotka näkevät alipäälystötehtävät todennäköisimpänä vaihtoehtona omalla urallaan, mutta toisaalta päälystötehtävien osalta tilanne on päinvastainen naisten hyväksi. Turvallisuusalan tehtävät poliisihallinnon ulkopuolella (miehiä suhteellisesti enemmän) ja alanvaihtoaikheet (naisia suhteellisesti enemmän) niin ikään erottavat miesten ja naisten jakaumaprofiileja jossakin määrin toisistaan. Ei-parametristen testien perusteella Taulukon 9.1 jakaumat eivät kuitenkaan eroa tilastollisesti merkitsevällä tavalla toisistaan ($L\chi^2 = 4.527$, $df = 5$, $p = 0.476$; $\chi^2 = 3.505$, $df = 5$, $p = 0.622$; $C = 0.098$).

Taulukko 9.1. Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

	Mies	Nainen	Kaikki vastaajat
Poliisin ammatissa miehistötehtävissä	44.5 %	46.5 %	45.1 %
Poliisin ammatissa alipäälystötehtävissä	29.7 %	25.7 %	28.6 %
Poliisin ammatissa päälystötehtävissä	14.4 %	15.8 %	14.8 %
Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)	4.2 %	3.0 %	3.8 %
Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella	1.5 %	0.0 %	1.1 %
Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä	5.7 %	8.9 %	6.6 %
	100.0 %	100.0 %	100.0 %
n/N	263/265	101/102	364/367*

* Kahden vastaajan sukupuoli ei ollut tiedossa. Vastaajia vuosina 2011–2015 on ollut yhteensä 369 kappaletta.

Sama pätee toiseen urasitoutumista ja motiiviperustaa koskeneeseen kysymykseen (”Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?”). Mies- ja naispoliisien vastausjakaumien välillä ei tässäkin ole tilastollisesti merkitsevää eroa ($L\chi^2 = 0.150$, $df = 1$, $p = 0.699$; $\chi^2 = 0.147$, $df = 1$, $p = 0.702$; $C = 0.020$).

Silti nais- ja miespoliisien välillä havaitaan suhteellisen selviä eroja myöhemmän uran aikana, esimerkiksi virka-aseman ja koulutuksen keskinäisessä vastaavuudessa (Vuorensyrjä, 2014; ks. taulukko 9.2). Poliisin tulostietojärjestelmän (PolStat) tietojen mukaan noin neljäsosa alipäälystötutkinnon suorittaneista naisista toimi huhtikuussa 2015 miehistötehtävissä (24.6 %) ja samoin noin neljäsosa päälystötut-

kinnon suorittaneista naisista toimi alipäällystötehtävissä (23.5 %). Miehillä vastaavat osuudet olivat 17.6 % ja 7.9 % (+ 1.2 %; päällystötutkinto, miehistötehtävissä). Taulukon 9.2 havainnot ovat samansuuntaisia kuin vastaavat havainnot aiemmasta tutkimuksesta (Sainio ym., 2007; Vuorensyrjä, 2014). Lisäksi, kuten edellä todettiin, tämä tilastollisesti merkitsevä ero naisten ja miesten välillä havaitaan myös siinä ta-pauksessa, että työkokemuksen määrä otetaan analyysissä huomioon (Vuorensyrjä, 2014).

Taulukko 9.2. Virka-aseman ja koulutuksen keskinäinen vastaavuus sukupuolen mukaan Poliisin tulostietojärjestelmän tietokannassa, henkilöt, joilla on poliisin alipäällystö- tai päällystötutkinto

Koulutus	Sukupuoli	Virka-asema			Yhteensä
		Miehistö	Ali-päällystö	Päällystö	
Alipäällystö-tutkinto*	Nainen	24.6 %	74.4 %	1.0 %	199 (100.0 %)
	Mies	17.6 %	81.8 %	0.6 %	1751 (100.0 %)
Päällystö-tutkinto**	Nainen	0.0 %	23.5 %	76.5 %	17 (100.0 %)
	Mies	1.2 %	7.9 %	91.0 %	343 (100.0 %)
Yhteensä		361	1612	337	2310

Lähde: Helenius, Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat, 2015

* 581514 Poliisialipäällystön virkatutkinto (PolStat)

** 581515 Poliisipäällystön virkatutkinto, 581516 Poliisipäällystön tutkinto, A-opinnot, 681501 Poliisipäällystön tutkinto (AMK) (PolStat)

9.4 Koulutusjohdon kolumni

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuosien 2009–2013 vä-lisenä aikana. Työtilanne huomioiden, ja kaikista vaikeuksista huolimatta – työtömyys, määräaikaiset työsuhteet, kiire ja työpaine työpaikoilla, – valmistuneiden poliisien tunnollisuus ja sitoutuminen poliisiin ammattiin ja poliisiorganisaatioon ovat edelleen hyviä. Vaikka motivaatio poliisiin ammattiin on säilynyt hyvänä, on kuitenkin tärkeätä pohtia millä tavoin voitaisiin varmistua siitä, että poliisikoulutuk-sen saaneiden tarjonta vastaa mahdollisimman tarkasti kysyntää.

Mistä komponenteista ennakoiva kysyntäarvio ja siten poliisikoulutuksen mää-rä rakentuu? Mikä näistä komponenteista on vaikein arvioida, ja mitä voitaisiin tältä osin tehdä ennakkoinnin osuvuuden parantamiseksi?

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on seurata poliisien määrän kehitystä ja tutkintoon valmistuneiden työllistymistä sekä arvioida niiden pohjalta tulevien vuosien koulutustarve. Valitettavasti juuri vuosien 2009–2013 aikana Suomen yleinen taloudellinen tilanne on heikentynyt ja tämä on suoraan vaikuttanut myös julkiseen talouteen.

Poliisin budjetista henkilöstökustannukset muodostavat noin 70 prosenttia. Merkittävin kustannusten sääntelykeino on sen perusteella henkilöstökustannukset. Taloudellinen tilanne on johtanut siihen, että opiskelijoiden sisäänottomäärää on vähennetty rahoitustilanteen kiristyessä. Poliisilaitosten mahdollisuudet palkata tutkinnon suorittaneita ovat samalla heikentyneet, joka vääjäämättä näkyy valmistuneiden työttömyytenä.

Poliisin perustutkintokoulutus hakuvaiheineen kestää noin 3 vuotta ja sen takia muutokset sisäänottomäärissä eivät vaikuta kovinkaan nopeasti. Ja samasta syystä aikaisemmin opiskelunsa aloittaneet valmistuvat ajankohtana, jossa vallitseva taloustilanne ei ole käytännössä ollut ennakoitavissa.

Lisähaasteen henkilöstöpoistuman ennakointiin on vielä aiheuttanut poliisimiesten eroamisikä- ja eläkesäännösten soveltamisesta annetut tuomioistuineratkaisut ja niiden perusteella lainsäädäntöön tehdyt muutokset. Eli halutessaan poliisimiehellä on kevästä 2012 alkaen ollut mahdollisuus jatkaa halutessaan työskentelyä 68 vuoden eroamisikänsä saakka. Kun ratkaisu on tehtävissä yksilötasolla, ei poistuman ennakoinnissa ole käytettävissä tietoa henkilökohtaisesta ratkaisusta. Poistumia koskevat ennakoinnit perustuvatkin tilastolliseen yleisarviointiin.

Toisaalta voidaan todeta, että valmistuneiden poliisien työttömyys on sangen alhaisella tasolla, jos sitä verrataan muilta koulutusaloilta valmistuneiden työttömyyteen. Valtionhallinnon turvallisuusalat ovat toki perinteisesti olleet ns. varman työpaikan toimialoja. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että osin tämäkin tekijä on muuttumassa. Valtiollakin työuran alkuvaihe koostuu usein määräaikaisista virkasuhteista, jopa usean vuoden ajan. Julkishallinnon virkamiesten irtisanominenkaan ei ole enää ennen kuulumatonta. Näiden yleisten muutosten toteaminen ei tietenkään helpota sen yksilön tilannetta, joka kohtaa arjessaan työttömyyden. Ne ovatkin enemmän rakenteellisia kuin inhimillisiä selityksiä.

Edellä kuvatuista vaikeuksista huolimatta Poliisiammattikorkeakoulu pyrkii arvioimaan jatkossakin koulutustarpeen mahdollisimman tarkasti. Poliisihallitus vahvistaa tutkintokoulutukseen vuosittain otettavien opiskelijoiden määrän oppilaitoksen esittämän koulutustarpeen ja käytettävissä olevan rahoituksen perusteella.

10 PÄÄTELMÄT

Tässä tutkimuksessa arvioitiin vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyyttä ja heidän saamansa poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta. Tutkimuksen aineistoperustana käytettiin lokakuussa 2014 toteutettua otosperustaista kyselytutkimusta.

Arvioinnin keskeisinä päätelminä voidaan esittää, että

- 1) Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2011 vaikuttavuusarviointitutkimuksesta vuoden 2013 tutkimukseen ja edelleen vuoden 2015 tutkimukseen. Uusimmassa aineistossa sekä työllistyminen heti tutkinnon jälkeen että yleinen työllisyysaste kyselyn vastausajan kohtana olivat huonompia kuin aiemmissa tutkimuksissa. Avovastausten perusteella näyttää lisäksi siltä, että työhistoria on aiempaa katkonaisempi. Työsuhteet ovat usein määräaikaista ja työ- ja työttömyysjaksot vuorottelevat vastavalmistuneilla poliiseilla keskenään.
- 2) Huonon työllisyystilanteen tiedetään vaikuttavan kielteisesti urasitoutumiseen, mikä havaittiin myös tässä tutkimuksessa. Tästä näkökulmasta katsottuna voidaan pitää merkittävänä sitä havaintoa, että urasitoutuminen ja sitoutuminen poliisiin ammattiin ovat valmistuneiden poliisien keskuudessa kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Keskeinen toive valmistuneilla poliiseilla on, että he saisivat tehdä koulutuksensa mukaista työtä.
- 3) Poliisikoulutuksen kysynnän ennakointi on osoittautunut viime vuosien aikana vaikeaksi tehtäväksi. Ennakointiin sisältyy komponentteja, joiden määrittämiseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Ennakoinnin analyttinen tutkimus, mallintaminen ja empiirinen testaus aikasarja-aineistojen ja erilaisten vaihtoehtoisten komponenttivalintojen avulla saattaisivat kuitenkin pitkällä aikavälillä parantaa ennakkoinnin osuvuutta.
- 4) Poliisin perustutkintokoulutus antaa hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja myös hyvät poliisiosaamisen perusvalmiudet poliisiin ammattiin. Poliisin käyttämien tietojärjestelmien koulutus, voimankäyttökoulutus ja kenttätoiminnan koulutus yleisesti, rikosoikeuden koulutus sekä tutkinnan ja liikennevalvonnan perusteiden koulutukset ovat olleet vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien koulutuksessa hyvätasoisia.
- 5) Kehittämistä on edelleen tutkinnon vaativimmissa osissa, kuten rikostutkintaprosessin kokonaisuuden hahmottamisessa (esitutkintapöytäkirjan kokominen, tutkintaprosessin kokonaisuuden hallinta, tutkinnan päättäminen). Joiltakin osin valmistuneet poliisit toivovat tutkintoon lisää harjoittelua ja harjoittelumahdollisuuksia, kuten vaativien ajotilanteiden koulutuksessa (hälytysajo, liukkaan kelin ajoharjoittelu) sekä voimankäyttökoulutuksessa (rutiinien kehittyminen).
- 6) Valmistuneet poliisit arvostavat omassa tutkinnossaan erityisesti käytännöllisiä harjoituksia sekä Poliisiammattikorkeakoululla että työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla.

Toinen niistä asiantuntijoista, jotka arvioivat tämän tutkimuksen käsikirjoituksen, kiinnitti huomiota rikostutkinnan opintojen arviointiin. Hänen mukaansa rikostutkinnan oppiaineen vaativuus on otettava huomioon poliisikoulutuksen arvioinnissa. Kyse on oppisisällöistä, jotka edellyttävät laajojen kokonaisuuksien omaksumista ja oivaltavaa päättelyä vaihtelevissa, usein ainutkertaisissa tilanteissa. Monissa poliisin perustehtävissä voidaan soveltaa valmiita malleja, mutta ”(...) rikostutkintaan on käytännössä valmiina vain lainsäädäntö ja siihen liittyvät määräykset ja ohjeet. Itse rikostutkinta on niiden rajoissa tapahtuvaa toimintaa joka suorastaan odottaa uusia innovaatioita. Pitää siis tuntea hyvin esitutkinnan säädökset ja määräykset sekä osata myös itse sovittaa ne arjen toimintaan. Tämän oppii ajan kanssa, mikäli rikostutkijaksi ryhtyy.”

Yleisesti ottaen ajatus on, että ”Poliisin perustutkinnon suorittaneiden tulee oppia poliisimiehistön arkitehtävät mahdollisimman hyvin. Näin ollen raportissa ilmennyt asetelma onkin oikea; rikosoikeuden yleiset opit on osattava vaikka se ei olekaan suosituimpia aiheita useimmille. Lähes kaikissa poliisitehtävissä ratkaisut perustuvat lainsäädäntöön ja niistä rikosoikeuden yleiset opit, poliisilaki, esitutkintalaki ja -asetus sekä pakkokeinolaki ovat usein tärkeitä. Rikosprosessilainsäädäntö on tunnettava pääosin mutta ainakaan vaativan rikostutkinnan moninaisia piirteitä ei voida opettaa vielä perustutkinnossa. (...) Myös palautteen pitää [tältä osin – M.V.] olla balanssissa; ei myöskään kenttätoiminnan vaativien erityistilanteiden toimintaa harjoitella siinä määrin, että se [koulutus – M.V.] antaisi täydet valmiudet niissä toimimiseen.”

Avointa palautetta hyödynnettiin tässä tutkimuksessa kohtuullisen laajasti ja näin on tarkoitus toimia myös jatkossa, kun vaikuttavuustutkimuksessa edetään arvioimaan uutta ammattikorkeakoulututkintoa ja kun sitä tullaan vertaamaan aiempaan perustutkintokoulutukseen. Valmistuneet poliisit antoivat kyselytutkimuksessa yksityiskohtaista kriittistä ja kiittävää palautetta koulutuksen ja oppimisen eri puolista. Heidän antamansa palaute raportoitiin kattavasti osana tätä raporttia.

Poliisiammattikorkeakoulun opettajat kirjoittivat tähän tutkimukseen erillisiä *Opettajan kolumneja*, joissa he vastasivat valmistuneiden poliisien antamaan palautteeseen ja keskustelivat palautteiden herättämistä kysymyksistä. Kolumnit osoittavat valmistuneille poliiseille, että heidän palautteensa on mennyt perille. Samalla ne tukevat tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoimintojen keskinäistä yhteistyötä ja myös opettajien keskinäistä ajatustenvaihtoa pedagogisesti toimivista hyvistä käytännöistä.

Ajatusten vaihto – ajattelun tulkinnallinen avaaminen ja perinpohjainen ymmärtäminen monesta eri näkökulmasta käsin, monilta toisistaan poikkeavilta yksilöllisiltä katsantokannoilta nähtynä – on niin ajattelun kuin toiminnanakin omaehtoisen, tietoisien rekonstruktion loogisessa ja metodologisessa ytimessä. Se on oppimisen ytimessä.

LÄHTEET

- Helenius, Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat, 2015, Henkilökohtainen tiedonanto, 16.4.2015.
- Koivisto, J. 2014a. Opiskelijapalvelut, työllistymisraportointi 1/2009–10/2014. Henkilökohtaiset tiedonannot, 16.1.2013, 8.2.2013, 10.12.2014, XLS, DOC.
- Koivisto, J. 2014b. Poliisin perustutkintokoulutuksen kurssit P145, P146, P148, G16, P149, P152 ja P153, opiskelijamäärät ja valmistumisajankohdat. Henkilökohtainen tiedonanto, 22.8.2014.
- Laitinen, S. 2014. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijatietojärjestelmä Primus. Henkilökohtainen tiedonanto, 10.11.2014, XLS.
- PPeV 2011–2015. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksen kyselytutkimusaineisto. SAV. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

KIRJALLISUUS

- Immonen, S. 2007. *Perusta poliisiuralle. Poliisin perustutkinnon arviointi ja kehittämisehdotukset*. Poliisikoulun julkaisuja. Raportit 6. Poliisikoulu, Tampere.
- Koivisto, J. & Silvola, T. 2000. *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. Raportti 1. Poliisikoulu, Tampere.
- Koivisto, J. & Tuohi, R. 2006. *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. Julkaisematon käsikirjoitus. Poliisikoulu, Tampere.
- Luoma, M. 2006. *Poliisin perustutkinnon liikenteen opetuksen työelämävastaavuus ja sen kehittäminen*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Johtamistieteiden laitos, Tampere.
- Rajamäki, E. 2005. *Poliisin perustutkinnon työelämävastaavuus rikostutkinnassa*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Johtamistieteiden laitos, Tampere.
- Sainio, M. & Eskola, K. & Kauppinen, K, Kandolin, I., Kalkkinen, M.-L. 2007. Tasa-arvon toteutuminen ja kokeminen poliisissa. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 59. Poliisiammattikorkeakoulu, Espoo.
- Valto, H. 1998. *Riittävätkö eväät? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus*. Kehittämistehtävä. Moniste. Poliisikoulu, Tampere.
- Virta, S. & Raivola, R. 1994. *Pureeko koulutus? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus*. Sisäasiainministeriö. Poliisiosaston julkaisu 1/1994. Sisäasiainministeriö, Helsinki.
- Vuorensyrjä, M. & Ranta, L. 2013. *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 106, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. 2011. *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. Vuonna 2009 kursseilta P126 – P129 valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä arviot poliisikoulutuksen tuottamista valmiuksista ja osaamisesta, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 96, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. 2013. Learning in Police Recruit Training: Findings from the Finnish Police Recruit Training Evaluation Project. *European Police Science and Research Bulletin*, Vol. 2013, Iss. 8, pp. 4–8.
- Vuorensyrjä, M. 2014. Education, Experience and Earnings: The Career Coordinates of Female vis-à-vis Male Police Officers in Finland. *Police Practice and Research: An International Journal*, Vol. 15, Iss. 5, pp. 358–372.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuuskysely

Hyvä poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistunut,

Tämä kysely lähetetään poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneelle henkilölle 1–2 vuotta valmistumisen jälkeen. Kyselyn tuloksia käytetään poliisikoulutuksen arviointiin ja kehittämiseen sekä Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistukseen. Tavoitteenamme on, että poliisikoulutuksen sisällöt ja laatu vastaavat poliisin ammatin vaatimuksia mahdollisimman hyvin.

Toivomme, että vastaat tähän kyselyyn. Sinulla on tuoretta tietoa sekä poliisikoulutuksesta että poliisityön osaamisvaatimuksista. Kuulut niihin, jotka parhaiten pystyvät arvioimaan poliisikoulutusta.

Vastauksiasi tullaan käsittelemään täysin luottamuksellisesti, eikä vastaajia voida tunnistaa vastausten analysoinnin tai raportoinnin perusteella.

Lomakkeen palauttaminen oheisessa vastauskuoressa on sinulle ilmaista.

Vastaa kyselyyn viimeistään 31.10.2014 mennessä.

Kyselyyn liittyvissä asioissa voit ottaa yhteyttä ylikomisario Jarmo Koivistoon (050 551 0830) tai erikoissuunnittelija Matti Vuorensyrjään (040 561 2267), molemmat Poliisiammattikorkeakoulusta.

Kiitos jo etukäteen!

1. TAUSTATIEDOT

1.1. Miltä kurssilta valmistuit poliisiksi?

- G16
- P145
- P146
- P148
- P149
- P152
- P153

1.2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

1.3. Syntymävuosi _____

1.4. Mikä muu peruskoulutus tai tutkinto sinulla on poliisikoulutuksen lisäksi (valitse ylin tutkinto)?

- Ylioppilastutkinto
- Toisen asteen ammatillinen tutkinto
- Opistoasteen tutkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Alempi korkeakoulututkinto/kandidaatti
- Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri
- Tutkijakoulutus (lisensiaatti tai tohtori)

1.5. Kuinka paljon sinulla on poliisihallinnon työkokemusta poliisin perustutkinnosta valmistumisen jälkeen? Ilmoita aika kokonaisina kuukausina (kk): _____

1.6. Mille tehtäväalueelle nykyinen työsi pääasiassa sijoittuu?

- Valvonta- ja hälytystehtävät
- Rikostorjunta/ lyhytkestoinen rikostutkinta
- Rikostorjunta/ pitkäkestoinen rikostutkinta
- Liikennevalvonta
- Muu tehtäväalue poliisihallinnossa
- En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa

1.7. Arvioi, kuinka paljon olet tehnyt seuraavia tehtäviä poliisin perustutkinnon jälkeen (ilmoita aika kuukausina):

Valvonta- ja hälytystehtävät (kk)

Rikostorjunta (kk)

Liikennevalvonta (kk)

Muu (kk)

2. MIKSI HAKEUDUIT AIKANAAN POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN?

2.1. Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?

- 1 = Ei lainkaan tärkeä
 2 = Ei kovinkaan tärkeä
 3 = Jonkin verran tärkeä
 4 = Melko tärkeä
 5 = Erittäin tärkeä

	1	2	3	4	5
Halu auttaa muita ihmisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen varma toimeentulo / palkka	☐	☐	☐	☐	☐
Vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”	☐	☐	☐	☐	☐
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatin toiminnallisuus ja jännitys	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatin käytännönläheisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti rikostutkinta ja rikosten selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	☐	☐	☐	☐	☐
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin ammatti on yhteiskunnallisesti arvokas ja arvostettu	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Opintososiaaliset edut opiskeluaikana (majoitus, ruoka jne. opiskeluaikana)	☐	☐	☐	☐	☐
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyttä, että tämä on se ammatti, johon haluan	☐	☐	☐	☐	☐

Jokin muu syy, mikä? _____

2.2. Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?

- Kyllä
- En

Miksi? Voit halutessasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin:

3. TYÖURA JA ELÄMÄ KOULUTUKSEN JÄLKEEN

3.1. Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?

- Pääsin poliisikoulutustani vastaavaan työhön (työ poliisihallinnossa)
- Pääsin turvallisuusalan työhön poliisihallinnon ulkopuolelle
- Pääsin muuhun palkkatyöhön
- Ryhdyin yrittäjäksi
- Jäin työttömäksi*
- Siirryin opiskelemaan (jatko-opintoihin, muihin opintoihin)
- Siirryin työelämän ulkopuolelle muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

* Työttömyysjakso kesti (ilmoita kokonaisina kuukausina):

3.2. Mitä teet tällä hetkellä?

- Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)**
- Olen turvallisuusalan työssä poliisihallinnon ulkopuolella
- Olen muussa palkkatyössä
- Toimin yrittäjänä
- Olen työttömänä
- Opiskelen
- Olen työelämän ulkopuolella muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

**Missä yksikössä (Poliisilaitos / poliisin valtakunnallinen yksikkö)?

4. POLIISIKOULUTUKSEN ANTAMAT AMMATILLISET VALMIUDET JA OSAAMINEN

4.1 HENKILÖKOHTAISET VALMIUDET

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan henkilökohtaisia valmiuksiasi poliisina. Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

A Käyttäytyminen ja stressinhallinta

	1	2	3	4	5
Kestän työn psyykkistä painetta	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistan omat heikkouteni ja haluan oppia kokemuksistani	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn keskustelemaan myös hankalista asioista (esim. vaaratilanteiden purku)	☐	☐	☐	☐	☐

B Tiimityöskentely

	1	2	3	4	5
Osaan ja haluan työskennellä ryhmässä	☐	☐	☐	☐	☐
Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita	☐	☐	☐	☐	☐
Kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani	☐	☐	☐	☐	☐

4.2. POLIISIN YLEISOSAAMINEN

Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

	1	2	3	4	5
Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun, myös esim. partionjohtajana	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietolähteitä monipuolisesti työssäni	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelen asiakkaita ystävällisesti ja tasapuolisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Edistän toiminnallani sovinnollisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmanratkaisutaitoni ovat riittävät työtehtäviini nähden	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljetan poliisiautoa esimerkillisesti ja turvallisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän voimakeinoja vähemmän haitan periaatteen mukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen kenttäjohtojärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan perustella toimivaltuuksien käytön	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	☐	☐	☐	☐	☐

4.3. POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: KENTTÄTOIMINTA

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Ensimmäisen partion periaate	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinniottolanteet	☐	☐	☐	☐	☐
Pahoinpitelyt	☐	☐	☐	☐	☐
Varkaudet	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksiantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rattijuopumustilanteet	☐	☐	☐	☐	☐
Päihtyneiden kohtelu	☐	☐	☐	☐	☐
Aggressiivisen asiakkaan käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Rikosten ja häiriöiden estäminen ennalta	☐	☐	☐	☐	☐
Kotihälytykset	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä	☐	☐	☐	☐	☐
Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.4. POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: LIIKENNEVALVONTA

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Toimivaltuudet liikenteen valvonnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	☐	☐	☐	☐	☐
Nopeusvalvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Turvalaitteiden käytön valvonta (turvavyö, kypärä)	☐	☐	☐	☐	☐
Tarkastettavan ajoneuvon turvallinen pysäyttäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljettajien ajokunnon valvonta, etenkin seulontalaitteet ja tarkkuusalkometri	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen (ajoluvat, rekisteröintitodistukset, ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen (kevyet yhdistelmät)	☐	☐	☐	☐	☐
Liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen (RV, rikesakko, valvontailmoitus ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rangaistusasteikon soveltaminen liikenne rikoksissa (huomautus, RS, RV, myös liukuman käyttö ja R-ilmoitus)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.5. POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: TUTKINTA

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Pakkokeinojen käyttäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulustelut	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkinnan päättäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Patjailmoitusten kirjaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumapaikan tekninen tutkinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	☐	☐	☐	☐	☐
Esitutkintapöytäkirjan laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilörekisteröinti	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisen näytön hyödyntäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuolemansyyn selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Rikosprosessin kulku	☐	☐	☐	☐	☐
Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja, ATJ, LTJ, Tunt, PoliTrip)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio rikostutkinnan tehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

5. POLIISIKOULUTUKSEN KEHITTÄMISKOHTEET

5.1. Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

5.2. Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

6. AMMATILLINEN TULEVAISUUS

6.1. Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

- Poliisin ammatissa miehistötehtävissä
- Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa päällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)
- Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella
- Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä*

*Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?

6.2. Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtäväalueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa? Mainitse tärkeysjärjestyksessä kolme tärkeintä

1 = kiinnostaa eniten

2 = kiinnostaa toiseksi eniten

3 = kiinnostaa kolmanneksi eniten

___ Lyhytkestoinen rikostutkinta

___ Tekninen rikostutkinta

___ Talousrikostutkinta

___ Huumerikostutkinta

___ Väkivaltarikostutkinta

___ Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät

___ Valvonta- ja hälytystehtävät

___ Liikennevalvonta

___ Koirapoliisitoiminta

___ Lähipoliisitoiminta/koulupoliisitoiminta/muu ennalta estävä toiminta

___ Nettipoliisitoiminta

___ Ulkomaalaisvalvonta

___ Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi

___ Lupahallinto

___ Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)

___ Asiantuntijatehtävät

___ Poliisin kansainväliset tehtävät

___ Poliisikouluttajan tehtävät (Polamk)

___ Muuttehtävät, mitkä? _____

7. AVOIN PALAUTE

Mitä haluat edellisen lisäksi sanoa joko poliisikoulutuksesta tai tästä kyselytutkimuksesta?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Liite 2. Frågeformulär

Enkät om genomslagskraften av grundutbildningen för polis

Du som avlagt grundexamen för polis,

denna enkät har skickats till dig för att du blev klar med grundutbildningen för polis, för 1–2 år sedan. Resultaten från enkäten används för att utvärdera och utveckla polisutbildningen samt för Polisyrkeshögskolans kvalitetssäkring. Vårt mål är att polisutbildningens innehåll och kvalitet, så bra som möjligt, svarar mot kraven som ställs på polisyrket.

Vi hoppas att du tar dig tid att svara på enkäten. Du har en aktuell inblick i både polisutbildningen och kompetenskraven på polisarbetet. Du hör till dem som är bäst lämpade att utvärdera polisutbildningen.

Dina svar behandlas helt konfidentiellt och svaren kommer att analyseras och rapporteras så att du som individ inte kan identifieras.

Frågeformuläret kan skickas tillbaka gratis genom att använda det bifogade svarskuvertet.

Svara på enkäten senast den 31.10.2014.

Har du frågor om enkäten kan du kontakta överkommissarie Jarmo Koivisto (050 551 0830) eller specialplanerare Matti Vuorensyrjä (040 561 2267) vid Polisyrkeshögskolan.

Tack på förhand!

1. BAKGRUNDSINFORMATION

1.1. Vilken grundkurs har du gått?

- G16
- P145
- P146
- P148
- P149
- P152
- P153

1.2. Kön

- Man
- Kvinna

1.3. Födelseår _____

1.4. Vilken annan grundutbildning eller examen har du utöver polisutbildningen (välj den högsta)?

- Studentexamen
- Yrkesexamen på andra stadiet
- Examen på institutnivå
- Yrkeshögskoleexamen
- Högre yrkeshögskoleexamen
- Lägre högskoleexamen/kandidat
- Högre högskoleexamen/magister
- Forskarutbildning (licentiat eller doktor)

1.5 Hur mycket arbetserfarenhet har du från polisförvaltningen efter avlagd grundexamen för polis? Ange sammanlagd tid i månader: _____

1.6. Till vilket uppgiftsområde hör ditt nuvarande arbete i huvudsak?

- Övervaknings- och utryckningsuppgifter
- Brottsbekämpning/kortvarig brottsundersökning
- Brottsbekämpning/långvarig brottsundersökning
- Trafikövervakning
- Annat uppgiftsområde inom polisförvaltning
- Jag arbetar inte inom polisförvaltningen just nu

1.7. Bedöm hur mycket du arbetat med följande uppgifter efter avlagd grundexamen för polis (i månader):

Övervaknings- och utryckningsuppgifter	_____
Brottsbekämpning	_____
Trafikövervakning	_____
Annan	_____

2. VARFÖR SÖKTE DU DIG TILL POLISUTBILDNINGEN OCH POLISYRKET?

2.1. Härnäst ber vi dig fundera över orsakerna till varför du beslöt dig för att söka dig till polisutbildningen och polisyrket. Hur viktiga var följande omständigheter för dig i detta avseende?

- 1 = Inte viktigt alls
 2 = Inte särskilt viktigt
 3 = Litet viktigt
 4 = Ganska viktigt
 5 = Mycket viktigt

	1	2	3	4	5
Viljan att hjälpa andra människor	☐	☐	☐	☐	☐
Ett socialt arbete, att få arbeta bland medborgarna	☐	☐	☐	☐	☐
En rimligt trygg inkomst	☐	☐	☐	☐	☐
Ett varierande och mångsidigt arbete, ”den ena dagen är inte den andra lik”	☐	☐	☐	☐	☐
Ett rörligt arbete där man inte är bunden till ett kontor eller en arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetets aktiva och spännande natur	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetets praktiska natur	☐	☐	☐	☐	☐
Goda möjligheter till vidareutbildning	☐	☐	☐	☐	☐
Mångsidiga möjligheter att arbeta med olika uppgifter inom polisförvaltningen	☐	☐	☐	☐	☐
Jag var särskilt intresserad av brottsundersökning och av att utreda brott	☐	☐	☐	☐	☐
Jag var särskilt intresserad av fältverksamhet, utrycknings- och övervakningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
I själva verket halkade jag bara in på polisutbildningen, från början hade jag ingen stark motivation till att bli polis	☐	☐	☐	☐	☐
Polisycket respekteras och värdesätts i samhället	☐	☐	☐	☐	☐
Rimligt goda möjligheter att få arbete	☐	☐	☐	☐	☐
De studiesociala förmånerna under studietiden (kost och logi etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Det var ett kall. Jag har redan länge känt att det här är yrket för mig	☐	☐	☐	☐	☐

Annan orsak, vilken? _____

2.2. Med tanke på vad du vet idag och din livserfarenhet, skulle du söka dig till polisutbildningen och polisyrket igen om du fick göra om ditt yrkesval?

- Ja
- Nej

Varför? Beskriv om du vill de viktigaste skälen med egna ord:

3. ARBETSKARRIÄR OCH LIVET EFTER UTBILDNINGEN

3.1. Vad gjorde du genast efter att du avlagt grundexamen för polis?

- Jag fick ett jobb som motsvarade min polisutbildning (jobb inom polisförvaltningen)
- Jag fick ett jobb inom säkerhetsbranschen utanför polisförvaltningen
- Jag fick annat lönearbete
- Jag blev företagare
- Jag blev arbetslös*
- Jag fortsatte studera (fortsatta studier, andra studier)
- Jag hamnade utanför arbetslivet av andra orsaker (föräldraledighet etc.)
- Annan ställning på arbetsmarknaden

* Jag var arbetslös (ange hela månader):

3.2. Vad gör du just nu?

- Jag har ett jobb som motsvarar min polisutbildning (jobb inom polisförvaltningen)**
- Jag jobbar inom säkerhetsbranschen utanför polisförvaltningen
- Jag utför annat lönearbete
- Jag har eget företag
- Jag är arbetslös
- Jag studerar
- Jag står utanför arbetslivet av andra orsaker (föräldraledighet etc.)
- Annan ställning på arbetsmarknaden

** Vid vilken enhet?

4. YRKESFÄRDIGHETER OCH KOMPETENS FRÅN POLISUTBILDNINGEN

4.1 PERSONLIGA FÄRDIGHETER

Härnäst ber vi dig bedöma dina personliga färdigheter som polis. Hur bra stämmer följande påståenden in på dig och ditt agerande? Håller du med påståendena?

1 = Helt av annan åsikt. Detta är ett av mina utvecklingsområden

2 = Av annan åsikt

3 = Varken av annan eller samma åsikt

4 = Av samma åsikt

5 = Helt av samma åsikt. Detta är en av mina styrkor

A Uppförande och stresshantering

	1	2	3	4	5
Jag klarar av den psykiska belastningen som arbetet medför	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har kontroll över mitt beteende och mina reaktioner även i hektiska och besvärliga situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Min fysiska kondition motsvarar de krav arbetet ställer	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till mina svagheter och vill lära mig av mina erfarenheter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan även diskutera svåra frågor (t.ex. gå igenom en farlig situation)	☐	☐	☐	☐	☐

B Teamwork

	1	2	3	4	5
Jag både kan och vill arbeta i grupp	☐	☐	☐	☐	☐
Jag tar obesvärat emot råd och anvisningar	☐	☐	☐	☐	☐
Jag lyssnar på de andra i gruppen och tar hänsyn till dem i mitt agerande	☐	☐	☐	☐	☐

4.2. POLISENS ALLMÄNNA KUNSKAPER

Hur bra stämmer följande påståenden in på dig och ditt agerande? Håller du med påståendena?

1 = Helt av annan åsikt. Detta är ett av mina utvecklingsområden

2 = Av annan åsikt

3 = Varken av annan eller samma åsikt

4 = Av samma åsikt

5 = Helt av samma åsikt. Detta är en av mina styrkor

	1	2	3	4	5
Jag kan axla det ansvar mina uppgifter kräver, även som t.ex. patrulledare	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan på ett mångsidigt sätt använda informationssökning och olika informationskällor i mitt arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Jag betjänar kunderna vänligt och opartiskt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar engelska	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar finska	☐	☐	☐	☐	☐
Jag främjar försonlighet genom mitt agerande	☐	☐	☐	☐	☐
Min förmåga vad gäller problemlösning räcker till med tanke på mina arbetsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag framför polisbil exemplariskt och säkert	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder maktmedel enligt principen att orsaka så lite skada som möjligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till fältledningssystemet och agerar i enlighet med det	☐	☐	☐	☐	☐
Jag behärskar grunderna i statistisk kriminologi och analysarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till grunderna i övervakning av utlänningar	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder god svenska i skrift, t.ex. i rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan utföra summarisk förundersökning	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan använda strafforderförfarande	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder polisbefogenheterna ändamålsenligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan motivera bruket av befogenheter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag förstår kulturella skillnader och kan samarbeta med personer från olika kulturer	☐	☐	☐	☐	☐
Jag behärskar arbetarskyddsaspekter och god arbetarskyddspraxis	☐	☐	☐	☐	☐

4.3 POLISUTBILDNINGENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED ARBETSLIVET: FÄLTVERKSAMHET

Härnäst ber vi dig bedöma polisutbildningen utifrån kraven på kompetens som polisyrket ställer.

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyrket ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen

2 = Nöjaktiga

3 = Goda

4 = Berömliga

5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildningen

	1	2	3	4	5
Principen om första patrull	☐	☐	☐	☐	☐
Gripande	☐	☐	☐	☐	☐
Misshandel	☐	☐	☐	☐	☐
Stölder	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av teknisk apparatur (Virve, Poke, alkometer, osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ifyllande och delgivning av strafforder	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av trafikolyckor	☐	☐	☐	☐	☐
Rattfylleri	☐	☐	☐	☐	☐
Behandling av berusade	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av aggressiv kund	☐	☐	☐	☐	☐
Förebyggande av brott och störningar	☐	☐	☐	☐	☐
Hemalarm	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av polistaktik i operativa uppdrag	☐	☐	☐	☐	☐
Kännedom om bestämmelserna om användning av maktmedel	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för övervaknings- och utryckningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

4.4. POLISUTBILDNINGENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED ARBETSLIVET: TRAFIKÖVERVAKNING

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyrket ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen

2 = Nöjaktiga

3 = Goda

4 = Berömliga

5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildningen

	1	2	3	4	5
Befogenheter vid trafikövervakning	☐	☐	☐	☐	☐
Kännedom om privilegier för polisfordon (t.ex. uttryckningskörning)	☐	☐	☐	☐	☐
Hastighetsövervakning	☐	☐	☐	☐	☐
Övervakning av användning av säkerhetsanordningar (säkerhetsbälte, hjälm)	☐	☐	☐	☐	☐
Säkert stoppande av fordon som ska granskas	☐	☐	☐	☐	☐
Övervakning av förarens körskick, i synnerhet sållningsapparater och precisionsalkometer	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av trafikdokument (körtillstånd, registreringsbevis, osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av fordonsutrustning, fordonets skick och konstruktion	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av fordonets lastning och fordonskombinationer (lätta kombinationer)	☐	☐	☐	☐	☐
Ifyllande av blanketter som används inom trafikövervakningen (strafforder, ordningsbot, övervakningsanmälning osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av straffskalan vid trafikbrott (anmärkning, ordningsbot, strafforder, även användning av glidning och brottsanmälan)	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för trafikövervakningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

4.5. POLISUTBILDNINGENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED ARBETSLIVET: UNDERSÖKNING

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyrket ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen

2 = Nöjaktiga

3 = Goda

4 = Berömliga

5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildningen

	1	2	3	4	5
Användning av tvångsmedel	☐	☐	☐	☐	☐
Förhör	☐	☐	☐	☐	☐
Avslutande av undersökning	☐	☐	☐	☐	☐
Registrering av anmälan i Patja	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisk undersökning av händelseplatsen	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiering av brottsrekvisit vid olika brott	☐	☐	☐	☐	☐
Upprättande av förundersökningsprotokoll	☐	☐	☐	☐	☐
Registrering av personuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av tekniskt bevis	☐	☐	☐	☐	☐
Utredande av dödsorsak	☐	☐	☐	☐	☐
Straffprocessens gång	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av bevisföringen i dess helhet i brottsundersökningen	☐	☐	☐	☐	☐
Behärskande av grundbegreppen inom civilrätten	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av polisens informationssystem (Patja, ATJ, LTJ, Tunt, PoliTrip)	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för brottsundersökningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

5. UTVECKLINGSOMRÅDEN INOM POLISUTBILDNINGEN

5.1. Vilka områden inom polisutbildningen anser du att gav dig bäst färdigheter inför polisycket?

5.2. Vilka områden inom utbildningen anser du att inte gav dig tillräckliga färdigheter inför polisycket? Vilka områden inom polisutbildningen är i störst behov av utveckling?

6. FRAMTIDEN INOM YRKET

6.1. När du bedömer din framtida yrkeskarriär, vilket av följande anser du vara ett sannolikt alternativ på lång sikt under din karriär? Jag kommer att arbeta, Ä¶

- Inom polisyrket i manskapsuppgifter
- Inom polisyrket i underbefälsuppgifter
- Inom polisyrket i befälsuppgifter
- Inom polisyrket i andra uppgifter (sakkunniguppgifter, etc.)
- I säkerhetsbranschen i uppgifter utanför polisförvaltningen
- Utanför säkerhetsbranschen, jag byter bransch helt och hållet*

*Varför byter du bransch helt och hållet?

6.2. Om du fortsätter arbeta inom polisförvaltningen, vilka uppgiftsområden intresserar dig särskilt inom polisen? Nämn de tre viktigaste i prioritetsordning

1 = mest intressant

2 = näst mest intressant

3 = tredje mest intressant

- Kortvarig brottsundersökning
- Teknisk brottsundersökning
- Utredning av ekonomiska brott
- Utredning av narkotikabrott
- Utredning av våldsbrott
- Underrättelse- och spaningsuppgifter
- Övervaknings- och utryckningsuppgifter
- Trafikövervakning
- Polishundsverksamhet
- Närpolisverksamhet/ skolpolisverksamhet/ annan förebyggande verksamhet
- Nätpolisverksamhet
- Övervakning av utlänningar
- Bevakning av anhållna och i förvar tagna personer
- Tillståndsförvaltning
- Internförvaltning och stöduppgifter (t.ex. personal- och ekonomiförvaltning)
- Sakkunniguppgifter
- Internationella polisuppgifter
- Uppgifter som polisutbildare
- Övriga uppgifter inom polisförvaltningen, vilka? _____

7. ÖPPEN RESPONS

Vad vill du ytterligare framföra om antingen polisutbildningen eller den här enkäten?

TACK FÖR DINA SVAR!

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa tutkitaan, saavutetaanko poliisikoulutuksessa sille asetetut tavoitteet. Työllistyvätkö valmistuneet poliisit koulutustaan vastaaviin työtehtäviin? Onko koulutuksen työelämävastaavuus hyvä eli vastaako koulutus sisällöllisesti poliisin ammatin vaatimuksia?

Peruskoulutuksen vaikuttavuuden arviointi on vakiintunut osa Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmää, ja arviointi tehtiin nyt kolmannen kerran. Kysely lähetettiin systemaattisena satunnaisotantana vuosina 2012 ja 2013 valmistuneille poliiseille. Otoksessa oli yhteensä 261 poliisia, joista kyselyyn vastasi 144.

Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus on hyvä. Koulutus on kattava, ja se antaa hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja hyvät poliisiosaamisen perusvalmiudet poliisin ammattiin. Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on tutkimuksen perusteella heikentynyt viime vuosien aikana. Sekä työllistyminen heti tutkinnon jälkeen että yleinen työllisyysaste kyselyn vastausajankohtana olivat huonompia kuin aiemmissa tutkimuksissa. Siitä huolimatta poliisikoulutuksen saaneet arvostavat tutkintoaan ja sen työelämävastaavuutta ja ovat vahvasti sitoutuneita poliisiin.

ISBN 978-951-815-292-0

9 789518 152920